

ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਵੇਟ ਪਾਓ

ਆਪਣੇ ਚੋਣਪੱਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ ਜਨਵਰੀ 11 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ:
tinyurl.com/CommunityDelegates

ਕੈਲਿਫੋਰਨੀਆ ਡੈਮੋਕ੍ਰਾਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੋਣਾ

Natomas - Sacramento - Elk Grove
 Galt - Lodi - Stockton - Tracy

ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਚੋਣਪੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੱਦ ਤੁਸੀਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੇ ਲਿਫਾਫੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ
 ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਤੁਹਾਡੀ ਵੇਟ ਗਿੱਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ।

ਅਮਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ

ਵਿੰਟੀ ਸਿੰਘ

ਰੋਬਿਨ ਰਾਹਿਲ

ਗੁਰਨੀਲ ਬੋਪਾਰਾ

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਦਾਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਤੇਜ਼ ਅੱਟਵਾਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਪੀਟਸ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ 'ਚ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁਖਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ) : ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ) ਉੱਤੇ ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਸੋਧਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ

ਦੋ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਭਾਈ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਚੌ ਅਮਰ ਸਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁਖਾ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਪੂ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਛੇ ਹਫ਼ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਸਾਰਕ ਯਾਤਰਾ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਟਵੀਟ, ਕਿਹਾ 'ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਜਨਮ 'ਚ ਮਿਲੇਗਾ'

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੇ ਥੀਤੇ ਦਿਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ 4 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਿਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜ਼ੇਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਵੀ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ "ਨਿਆਂ ? -ਨਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆ ਚੰਗੀ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਚੰਗੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ! ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਘੱਟ ਨਿਆਂ!" ਇਥੇ ਦੱਸ ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੀਤੇ ਦਿਨ

ਦੀ ਨਵਜ਼ੇਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ

ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਗਜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਪੀਟਸ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਸਮਾਗਮ ਬੁੱਧਵਾਰ 13 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਪੀਟਸ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਪੂ ਮਹਿੰਗਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਸਮਾਗਮ ਇਸ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿਨ ਜਨਵਰੀ 17 ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਏਜੀਪੀਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ ਜੀ।

ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ 'ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।' ਇਹ ਟਵੀਟ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਟਵੀਟ ਸਿਰਫ 9 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਹੀਦੀ 'ਚ ਬੈਠੇ ਹੋ। ਉਥੇ ਹੀ, ਸਿੱਧੂ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੈ, ਜੇਕਿ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅੰਦੇਲਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵੀਡੀਓ ਹੈ।

ਰਾਜੇਆਣਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ 26 ਤਕ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਕੇਂਦਰ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸਾਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਲਕ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (ਪੰਜਾਬ ਹੈਰੀਟੇਜ ਬਿਊਰੋ) :

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ

ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ

ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਅਰਜੀ 'ਤੇ 26

ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਏ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ

ਐੱਸ ਏ.ਬੇਂਬੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ

'ਚੰਗੀ ਤਰੀਕੀ' ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ

ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਬੈਂਬੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ (ਰਾਜੇਆਣਾ) ਤੋਂ ਪਿਛੇ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ।' ਉਧਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਧੀਕ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਕ.ਐੱਮ.ਨਟਰਾਜ਼ ਨੇ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਏਗੇ ਤੇ ਉਸ ਮਹਾਂ ਫਾਈਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਮੁਵ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ ?

Sandeep Singh

MBA, Realtor
CalDRE # 02077165

408-621-7329

SinghSandeep.Realtor@gmail.com
www.GreatSacramento.com

KW ELK GROVE

KELLER WILLIAM REALTY

9250 Laguna Springs Drive# 100
Elk Grove California 95758
Each Office Is Independently
Owned and Operated

ਹੱਖਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਆਪ ਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਬਿਜਨੇਸ, ਪਰਸਨਲ), ਰੀਅਲ ਅਸੇਟ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੇਂਸ, ਉਬਾਮਾ ਕੇਅਰ, ਮੈਡੀਕੇਅਰ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਨਿਊ, ਵੀਜ਼ਾ, ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ, R-1 ਵੀਜ਼ਾ, ਫੈਮਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲਿੰਗਜ਼ ਜਾਂ ਫਿਰ IRS ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸਲਾ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ MEDICARE BENEFITS

ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਅਤੇ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਸਹੂਲਤਾਂ
ਲਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੀ

Get more BENEFITS
at No Cost \$0 Premium

Rakhra Tax & Immigration

3073 W Ashlan Ave <> Fresno, CA 93722

Ph. (559) 243-9200,
Fax (559) 549-6211

or visit

www.rakhrataxservice.com

or avtar06@gmail.com

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ
ਦੌਰਾਨ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਵਧਿਆ ਪ੍ਰਕੋਪ,
ਮੰਤਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਗਿਣਤੀ

ਫਰਜ਼ਨੋ, : ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕੋਰਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਸੋਮਵਾਰ
 ਨੂੰ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜੋਹਨ ਹਾਪਿੰਕਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ
 ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ
 ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕੋਰਨਾ ਵਾਇਰਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 30,000 ਤੱਕ ਪ੍ਰਹੁੰਚ
 ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਰੋਨਾ-ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫੌਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਪਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਕੈਲੀਂਡਰਨੀਆ ਦੇ ਮਹਾਂਗਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ 10,000 ਮੌਜੂਦ ਤਕ ਰੱਖੀ ਥਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਈ ਤੀਬਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕੱਲ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ 20,000 ਤੋਂ 30,000 ਤੱਕ ਪੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਇਟਲੀ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ
ਹੁਲਾਰਾ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਗਈਆਂ 3 ਉਡਾਣਾਂ

ਨਿਊਪਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) ਸਾਲ 2020 ਵਿਚ
ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ
ਮੁਅੱਤਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬ੍ਰਾਈਨ ਏਅਰ ਸਮੇਤ
ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੈਸ਼ੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰ
ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਕ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸਫ਼ਤਾਪੂਰਵਕ ਸੰਚਾਲਨ
ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ
2021 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ 8 ਜਨਵਰੀ ਇਕ ਹੋਰ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਨ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਧਾਨਕ
ਵਿਚ, ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸੀਏਟਿਵ ਦੇ
ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਦੇ ਵਰਗੀਜੀ ਸਕੱਤਰ
ਸੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ
8 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਤੱਤਿੰਦੇ
ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਇਟਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈਆਂ
ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸੰਬਰ 2020 ਵਿਚ, ਇਟਲੀ
ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ
ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਆਮਦਾਨੀ
ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਲੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਵੀਟ ਅਤੇ ਫਲਾਈਟ ਟਰੈਕਿੰਗ ਸਰਵਿਸ ਫਲਾਈਟਰੋਡਾਰ 24 ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀ ਇੰਡੀਗੋ ਦੀਆਂ ਐਅਰਸਟ ਏਂ321-ਨਿਊ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਮਿਲਾਨ ਬਰਗਾਮ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ ਦੋ ਉਡਾਣਾਂ ਗਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਟਰਕੀ ਦੇ ਇਸਤਾਨਬੁਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿਖੇ ਤੇਲ ਭਰਾਓਣ ਲਈ ਰੁਕਿਆ। ਸਪਾਈਸੈਟ ਦੀ ਵੀ ਰੋਮ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਏਂ321 ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਰਜੀਆ ਦੇ ਤਿੰਬਿਲਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿਖੇ ਤੇਲ ਭਰਾਓਣ ਲਈ ਰੁਕਿਆ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰਾ
ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੰਜ਼ਟਗੀਆਂ
ਗੁਮਟਾਲਾ ਦਾ ਚੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਾਰਟਰ
ਉਡਾਣਾਂ ਹਨ ਜੋ ਅਗਸਤ 2020 ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਤੋਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾਨ, ਹੋਮ ਅਤੇ ਵੋਰਨ
ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਲਾਈਟਰੋਡਰ24 ਤੋਂ
ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ ਕੁੱਲ 75 ਉਡਾਣਾਂ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਇਟਲੀ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 37 ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ 38
ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨਾਲੋਂ
ਵੱਧ 13 ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ 15 ਦੀ ਆਮਦ ਦਸੰਬਰ
2020 ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਝ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਏ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਉਡਾਣਾਂ
ਮਾਰਚ 2021 ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ ਅਤੇ
ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ
ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਲਤਲ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ
ਵਿਚਾਲੇ ਉਡਾਣਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹਵਾਈ ਸਮੱਝਿਤਾ
ਤਹਿਤ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੁਨੀਆ

ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਾਰਟਰ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਅਮਦ ਜਾਂ ਰਵਾਨਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਮਤਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਸੀਂ ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮੰਗ ਅੰਕਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਟਲੀ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਕੈਮਾਂਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਗੁ ਹੈ। ਆਸੀਂ ਹੁਨ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਸੀ
ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ
ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ, ਦੋਹਾ, ਤਾਸ਼ਕੰਬ ਜਾਂ ਅਸ਼ਗਾਬਾਦ
ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣਾ ਪੇਂਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ
ਇਟਲੀ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ
ਮਿਲੇਗਾ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ
ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ
ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ
ਆਪਣੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਸਬਕੀਆਂ ਆਦਿ ਕਾਰਗੇ
ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧਾ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜ ਸਕਣਗੇ
ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਿਮਾਚਲ, ਜੰਮ੍ਹ ਆਦਿ
ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੀਆਂ
ਉਡਾਣਾਂ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਥਾਂ
ਹੁੰਦੀ ਖੱਜਲਖਾਗੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੋਂ ਹੀ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਚੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸਥਾਗੀ
ਹਵਾਈ ਸਸ਼ੇਤਿਆਂ ਅਧੀਨ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਚੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ
ਲਈ ਵੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਲੰਡਨ, ਬਰਮਿੰਘਮ, ਦੁਬਾਈ, ਅਥੂ ਪਾਂਚੀ, ਰਸ ਅਲ-
ਖੈਮਾਹ, ਦੋਹਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

American Freight Corp.

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਆਨਰ ਅਪੋਟਰਾਂ (Owner-Operator) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

કેલીફરનીઆ ટે મિડવૈસ્ટ, કેલીફરનીઆ ટે ઈસ્ટ કોસ્ટ, કેલીફરનીઆ ટે ટેક્સસ (Texas)

ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਘੁੰਟ ਘੁੰਟ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਤਸਰਬਾ ਹੋਵੇ

ਤੁਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ Need Team & Solo Driver With 2 Year Experience

(209) 405-1544

arkway, Lathrop, CA 95330

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਰੂਡੀ ਗਿਲਿਯਾਨੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰੱਦ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) : ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਮੁੱਖ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਭੀ ਸੀ ਕੈਪੀਟਲ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਰੂਡੀ ਗਿਲਿਯਾਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸਕ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਕੈਪੀਟਲ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਆਖਿਕ ਵਾਹਿਗੁਣਾਵਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਟੇਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੰਗੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਰੂਡੀ ਜਿਊਲਿਆਨੀ ਦੀ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ, ਕੈਪੀਟਲ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਟਾਰਨੀ, ਰੂਡੀ ਜਿਊਲਿਆਨੀ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਭੀਜ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਜਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚਾਲੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਆਵਿਅਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ। "ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇੜੇ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿਊਲਿਆਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਜੇ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੇਵਰੂਫ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੇਲ ਜਾਣਗੇ।"

ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਜਥੇਦਾਸਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਗੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਕਾਲਤ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਉਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਿਊਲਿਆਨੀ ਦੇ ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਸੱਪੱਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਟਰੰਪ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਖੂਸ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਲਾ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਾਂਤਮਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਇਗਾਦੇ ਨਾਲ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, "ਸਮੂਹ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ

40 ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ 'ਚ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਹੋਣਗੇ: ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫੰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਜ਼ੇਨ ਕਰਨ

ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ : ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ 40 (ਮੁਕਤਿਆਂ) ਸ਼ਹੀਦ

ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਸ਼ੇਖੇ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਾਵੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫੰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੁੰਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਇਤਿਹਾਸ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸਦਾਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਗੱਲ ਕਰਨ।

ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ 96 ਕੋੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੰਜਾਮੀ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤਾ ਲਈ ਦਲੇਰਗਨਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਠੰਡ ਕਾਰਨ ਤਾਪਮਾਨ ਘੱਟ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਜੜ੍ਹੀ ਕਲਾ 'ਚ ਢਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਤੇ ਉੱਤਰ ਰੋਹਣਾ ਹੈ,

15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਰਾਤਨ ਖਾਲਸਾਈ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਨੈਣਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਾਉਣੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨੇੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਹੋਣਗੇ।

ਅੱਜ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਨੈਣਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਾਉਣੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨੇੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 96 ਕੋੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਆਉਣ

ਵਾਲੀ ਨੈਸ਼ਨਵਾਨ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਆਧੁਨਿਕ ਬਿਜਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਜੁੜ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਮੰਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਵਿਖਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਨੂੰ ਰਲਮਿਲ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੋੜਸ਼ਵਾਰੀ, ਨੇਜਾਬਾਜ਼ੀ, ਤੀਰਕਮਾਨ, ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਮੌਜੂਦੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਭੱਟੋਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

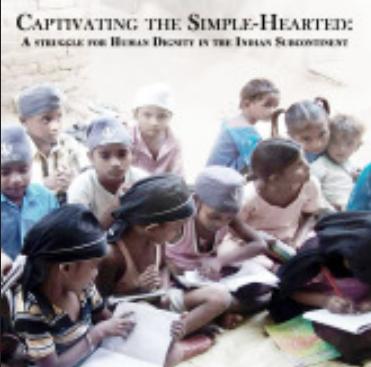
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਤਮਈ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦੇੜਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਕੰਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍

CAPTIVATING THE SIMPLE-HEARTED:
A STRUGGLE FOR HUMAN DIGNITY IN THE INDIAN SUBCONTINENT

ਸ. ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਫਰੈਡਰਿਕ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ "Captivating the Simple Hearted"
24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ Constitution Club ਇੰਡੀਆ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ ਰਿਲੀਜ਼

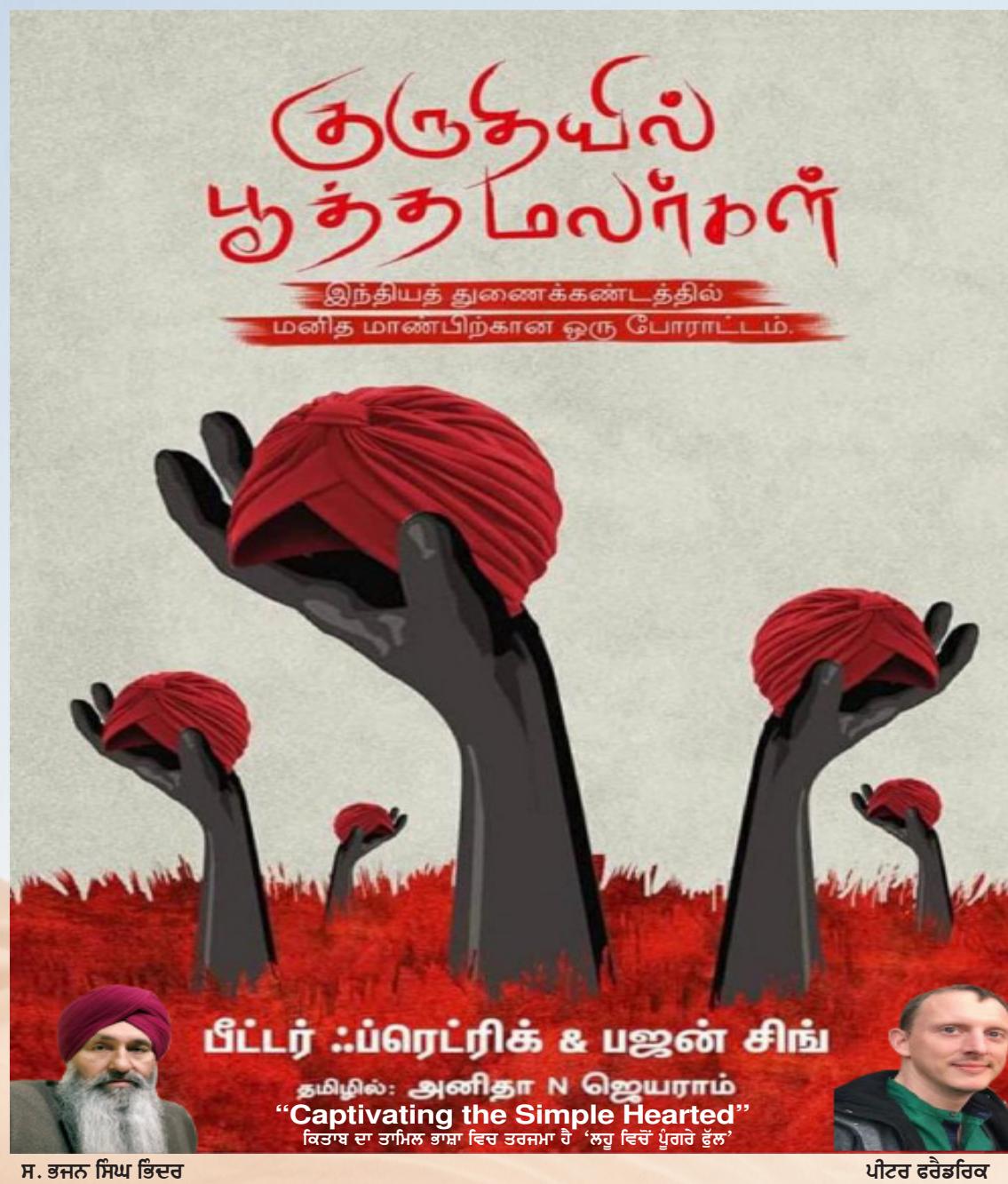
ਮੈਂ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ : ਪ੍ਰੋ. ਸੁਧਿਰਤਾ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ : ਜੀਵਨ ਕੁਮਾਰ ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਟਾਈਮਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਭਾਰਤ (ਸਾਡੇ ਲੋਕ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਸ੍ਰ. ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਅਤੇ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਅਤੇ ਸਾਉਥ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਹਿਰ Pieter Friedrich ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਤਾਬ (Captivating the Simple Hearted) ਦਾ ਤਾਮਿਲ ਵਿਚ ਤਰਜਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਲਹੁ ਵਿਚੋਂ ਪੁੰਗਰੇ ਛੁੱਲ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ Constitution Club ਇੰਡੀਆ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

Introductory Speech
Mr. Jeevan Kumar Malla, Socio-Political Activist, Editor in Chief, Kanshiram Times, Writers Key Note

Address Through Zoom from United States of America Mr. Pieter Friedrich and Bhajan Singh, Translator's Address Ms. Anitha N Jeyaram, The Basic context of the Book on the perspective of Indian Constitution Speaker: Dr. Arun Kumar Maji Advocate Supreme Court, New Delhi, The basic tenants of the Book on the Context of Present

ਸ. ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ

ਪੀਟਰ ਫਰੈਡਰਿਕ

Democratic Movement of India Speaker: Mr. Anil Chamadia, Senior Journalist and Editor Mass Media, The Road and to Strengthen the Struggles to uphold the Human Dignity in India Speaker: Mr. Anil Anwar, Ex. Member of Parliament, (Rajyasabha) ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਧਿਰਤਾ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਜ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 26

ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲਾ ਵੰਡਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਅਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਜ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ। ਇਥੇ

ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ

'Captivating the Simple Hearted' ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਾਈਲ ਫੋਟੋ : ਸਾਡੇ ਲੋਕ

ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਫਰੈਡਰਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ 36 ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਲਾਈਵ ਟੈਲੀਕਾਸਟ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' Radio Galbaat ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਕੈਰਾਵਾਨ ਉਪਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਤਾਮਿਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ਿਲਮ ਦਾ ਪਾਈ ਪਾਈ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬੁਚੜ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣਗੇ ਪੈਣਗੇ

ਕਿਸਾਨੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਫਿਰ ਹੋਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਹੀ ਭਰਵੀ ਸਮੂਲੀਅਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ /ਟੋਰਨਟੋ, (ਗ਼ਜ਼ ਗੋਗਨਾ) — ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਉਨਟਾਰੀਓ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੋਰਨਟੋ ਅਤੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਖੇ ਇਸ ਵੀਕ ਐਂਡ ਵੀ ਮੁੜਾਹਰਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀ ਸ਼ਹਿਲੀਅਤ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿੰਚਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਭਰਵਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਸਲੇਟ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਰੈਪਟਨ ਵਿਖੇ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਦੀ ਬਥਰ ਹੈ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਰੈਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਟਰਾਂਟੋ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਸਲੇਟ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰੈਪਟਨ ਦੇ ਸਟੀਲਜ਼/ਹਰ ਉਨਟਾਗੇਓ ਵਿਖੇ ਲੜੀਵਾਰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਵੀ ਭਰਵਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਇਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੇਲਨ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਜ਼ਦ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਫੇਰਬਦਲ

ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸੰਸਦ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼, ਕਈ ਗ੍ਰਾਫ਼ਤਾਰ

● ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਸੈਕਰਾਮੈਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜ੍ਹਾਅ ਬੰਗਾ) : ਪੁਲਿਸ ਨੇ 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ (ਸੰਸਦ) ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਫੜੋਫੜੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਪਰ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਉਪਰ ਫਿਕਰੇ ਕੱਸੇ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਗੱਦਾਰ' ਕਿਹਾ। ਭੀਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਾਹਮ ਨੇ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰਾਹਮ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਚਾ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਉਪਰਿਤ ਗ੍ਰਾਹਮ ਨੇ ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੇਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਮਾਧੂਸ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਫਰੈਂਕਫੋਰਟ ਵਿਚ 'ਦੱਸੇ ਭਗਤ' ਰੈਲੀ : ਫਰੈਂਕਫੋਰਟ (ਕੇਨਟਕੀ) ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਟਰੰਪ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਾਲੋਂ 'ਦੱਸੇ ਭਗਤ ਰੈਲੀ' ਕੱਢੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾਤਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਾਤ ਸਾਨਿਆਂ ਕੌਲ

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਿਯਕਤ

ਸੈਕਰਮੈਟ, ਕੈਲੀਫਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੇਆ ਬੰਗਾ) : ਵਾਯੂਰ ਹਾਊਸ ਨੇ 3 ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੋਬ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਲੰਬੀਆ ਕੌਰੋਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਾਯੂਰ ਹਾਊਸ ਵਲੋਂ ਜਾਗੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ 15 ਸਾਲ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਕਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸੀਨਲ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ਼ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਨੇਟ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਸ਼ਟੀ ਕਰਤ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਜੱਹਨ ਆਰ ਫਿਸਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਸੇਵਾ ਮਕਾਨ ਵੋ ਤਾਏ ਗਏ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ USA

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ, ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਕੰਟੈਨਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

**ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੋਰਚਾ ਚੱਲੇਗਾ ਇਕੱਚ ਕਿੰਨਾ ਦੀ ਵੱਡਾ
ਹੋਵੇ ਬਦਾਮਾਂ ਤੇ ਸੌਰਾਂ ਦੇ ਲੰਗਾਰ ਜਾਗੀ ਰਹਿਣਗੇ।**

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਗਾ, M.D., C.M.D., ਸਟਰ ਹਸਪਤਾਲ (ਫੇਅਰ ਫੀਲਡ-ਵਲੇਂਚ) ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਅਮੇਰੀਕਨ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਡਬਲ ਬੋਰਡ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ 'ਸੀਨੀਅਰ ਹੈਲਥ ਹੈਰੋ' ਦਾ ਪੁਰਸ਼ਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਪੁੱਗਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਪੁੱਗਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸੇਅਰੋਨ, ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਸੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੱਤਾਬੀ ਅਮੇਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਗਾ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਕਿਸਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ, ਬਚਾਅ, ਘਰੋਲ੍ਹ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਿਖਾਈਏ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਵਰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ, ਸਮਝ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ ਮੌਹਰ ਦੀ ਜ਼ਿਦਦੀ 'ਚ ਵਰਤ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਸਭ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੀ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਕੇ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾ. ਪੁੱਗਾ ਨਾਲ gpdhugga@gmail.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ

ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਸਮੇਂ :

ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਝ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਸਮੇਂ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ :

ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਦੁੱਖ ਘਟਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਹਰੀਂਦਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰੋ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਚੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਪੈਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣੋ :

ਬਿਮਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕੰਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਅਸਤ ਰੱਖੋ। ਸੈਰ ਕਰਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਬਾਗਾ-ਬਾਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਟੈਂਸ

ਸਟੈਂਸ ਕੀ ਹੈ?

ਸਗੋਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਟੈਂਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਸਟੈਂਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੇਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਅਸਲੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ

ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ

ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ

125 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਚੇ

- ਜਾਣਕਾਰੀ
- ਰੋਕਥਾਮ/ਬਚਾਅ
- ਘਰੋਲ੍ਹ ਇਲਾਜ
- ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਿਖਾਈਏ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਗਾ, ਐਮ.ਡੀ., ਸੀ.ਐਮ.ਬੀ.

ਵਿਧਾਕਤੀ ਅਤੇ ਸਹੀਕ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਹੀਕ ਸਾਡਾ

ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਟੈਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਦੀ ਸਟੈਂਸ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ।

ਲੱਭਣ :

1. ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਵਧਣਾ।
2. ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ।
3. ਦਿਲ ਦੀ ਪੜਕਣ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ।

4. ਖਾਣਾ ਨਾ ਪਚਣਾ ਅਤੇ ਪੇਟ ਖੁਲਾਬ ਰਹਿਣਾ।

5. ਸਿਰ ਦਰਦ ਅਤੇ ਸਗੋਰ ਦੁੱਖਣਾ।

6. ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਖਿਣਣਾ।

7. ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣਾ।

ਰੋਕਥਾਮ/ਬਚਾਅ :

1. ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੈਂਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਡਾ ਕਾਬੂ ਹੈ।

2. ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਸਟੈਂਸ ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਸ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਾਬੂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਈਏ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਟੈਂਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਗੋਰ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਸਾਰੇ ਸਟੈਂਸ ਬੁਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਭੁਲ ਸਟੈਂਸ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਨਾ ਕਰੋ :

1. ਸ਼ਾਬਦ ਨਾ ਪੀਓ, ਇਹ ਸਟੈਂਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

2. ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦਿਓ।

3. ਦਵਾਈਆਂ : ਦਵਾਈਆਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

4. ਆਤਮਹੱਤਿਆ : ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਦੇਖੋ। ਸਟੈਂਸ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਉਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਕਰੋ :

1. ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ

ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ।

2. ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਨ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹੋਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਹੋਵੋ।

3. ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਸਾਹ ਲਵੇ। ਆਪਣੇ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚੋ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ।

4. ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਆਰਾਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਓ। ਇਸਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰੋ।

5. ਹਲਕੀਆਂ ਕਸਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣਾ ਸਟੈਂਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦਿਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਸ ਦੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦਿਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

7. ਢੂਸਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

8. ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ : ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਟੈਂਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

9. ਅਧਿਆਤਮਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੋ।

(ਚਲਦਾ)

ਇਹ ਕਾਲਮ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਓ।

ਖਾਨਦਾਨੀ ਵੈਦ

ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ

ਇਲਾਜ ਜੜੀਆਂ ਬੁਟੀਆਂ ਅਤੇ ਭਸਮਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਨਾਨਾ ਰੋਗ

ਮਹੀਨਾ ਘੱਟ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ

ਮਹੀਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ

ਭਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ

ਬੱਚਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ

ਬੱਚਾ ਗਿਰਦਾ ਹੋਵੇ

ਧਰ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਡਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਡਰ ਜਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਛੇ ਤੋਂ ਨਿਖੇਜ਼ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੇ ਅਦਬ ਜਾਂ ਭਉ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਡੇਰੇ ਜਾਂ ਸਿਆਣੇ ਜਾਂ ਗੁਣਵਾਨ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਕਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਡਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੱਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੇਰ ਉਚਕੇ ਨੂੰ ਹੋਵੇ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦਾ ਸਾਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਤੇ ਭਲਾ ਮਨੁਖ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਥ ਇਨਸਾਨ ਬੀਜਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਵੱਢਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਈਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਮਨੁਖ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਇਹ ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਘੋਰ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਿਆ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੱਕੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਰੋਟੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਰੁੰਦੀ ਪਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਹਿੰਦੁਤਵਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਬੰਧ ਬਣਦੇ ਹਨ ? ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰੂੰਕ ਕਰ ਕੇ ਸੱਤਾ ਹਿਆਂਦਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਗਰੀਆ ਦੇ ਵਿਹੁਪ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਇਕ ਜੁਰਮ ਹੈ। ਇਹ ਐਸਾ ਭਿਆਨ ਕਰ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਜੋ ਯੋਂ ਗੱਠ ਗਿਲ੍ਹਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਲਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗੁਰੂ ਅਗਸਤ ਦੇ ਵੀਜੀ ਸਾਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਵਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗੀ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਉ ਨ ਵਿਆਪੈ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ੧੯੨ ॥
ਆਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧੱਕੇ ਜਾਂ ਜੁਲਮ ਦੇ ਵਿਹੁੰਗ ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਸਚਿਅਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਅਜੇਹਾ ਮੌਕਿਆਂ ਉਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹ ਲੋਕ ਹੀ ਰਣ ਵਿਚ ਆਉਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਬਰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜੁਰਾਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਵਿਚ ਅਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹਿੰਦੁਤਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀਆ ਵਲੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਨਾਉਣੇ ਇਲਜਾਮ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਹਾਰਾ ਮਾਰਨ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਐਸੇ ਨਾਜ਼ਰ ਮੌਕਿਆਂ ਉਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਹੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਤੇ ਸਿਆਨੀ ਸਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਨਾਜ਼ਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਤਾ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਖ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਤੜੇ ਦਾਤਾ ਏਕੇ ਸੋਇ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੯
ਕਰਤਾ ਸਭ ਕੋ ਤੌਰੇ ਜੋਗਿ। ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਕਿਆ ਹੋਗਿ। ਰਹਾਉ। ਜਾਂ ਪੁਛਹੁ ਸਹਾਗਣੀ ਤੁਸੀ ਰਾਵਿਆ ਕਿਨੀ ਗੁਣੀ। ਸਹਿਜ ਸੰਤੋਖੀ ਸੀਗਾਰੀਆ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੀ। ੧੭
ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ (ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ ਅਦਿਕ ਵਿਚ) ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਹੜੇ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਿਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਣ ਹੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੁਖ ਹੋਇ। ੧੮
ਮਨ ਰੇ ਸੁਚੁ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਬਿਨੁ ਨਿਰਭਉ ਕਿਉਂ

ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਮਧਾਈ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਾਟ

ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਡਟੇ ਕਿਸਾਨ ਯੋਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅੰਦੇਲਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਹਮਾਇਤ ਤੇ ਇਕਮੁਠਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਕਿਸਾਨ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਹੈਕੜ ਭਰੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵਲੂੰਪਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖਵਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੈਸਲੇ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਾਟ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮਧਾਈਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਸਾਡੇ ਸਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਗਨੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਹੈਕੜ ਭਾਵੇਂ ਕਾਇਮ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਕੋਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੁਲੰਦ ਹੈਸਲੇ ਤੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਜੋਸ਼ ਦੇਖ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਅੰਦੇਲਾਂ ਦੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਸੁੱਤੀ ਪਥੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਾਨੀ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਕਈ ਵਿਲੱਖਣ ਪੈੜਾਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਰਤ ਮਰਦ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਰੇਲਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਰਤ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਹੜੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਸਿਆਣਪ, ਮਿਹਨਤ, ਫਿੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਉੱਚੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਭਰ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹੈਗਨ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਮਰਦ ਦੇ ਮੌਚੇ ਨਾਲ ਮੌਚਾ ਜੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਧਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਬੁਹਤ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਅੰਰਤਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪਹਿਲੇ ਹੱਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆਂ। ਜਿਉ-ਜਿਉ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੰਮਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬਖਰਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਤਿਉ-ਤਿਉ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਡਟਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ ਲੱਗੇ।

ਹੁਣ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸ ਕਦਰ ਮਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ, ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਸਬੱਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਜੋਸ਼, ਜੜਬੀਂ ਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ, ਪ੍ਰੈਸਰ, ਅਧਿਆਪਕ, ਵਕੀਲ, ਡਾਕਟਰ, ਲੇਖਕ, ਕਵੀ, ਕਲਾਕਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰਮੰਨੀਆਂ ਕਾਰਕੁਨ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜ਼ਬੇਂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਕੁਨ, ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਿਰਤੀ ਅੰਰਤਾਂ, ਦਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਤਸ ਦੀਆਂ ਪਰ ਹੈਸਲੇ ਭਰੀਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਵਾਂ, ਅਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੇਤਿਆਂ, ਮੁੰਹਾਂ, ਧੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਵਿਹੁੰ ਹਰ ਹਾਲ ਫਟੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਕੇ, ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਧੀਬੀ ਮੁਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਜਬੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਢੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਕੰਗਣਾ ਰਣੰਤ ਦੇ ਨਿਰਾਦਰੀ ਭਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਬੁਗ ਮਨਾਇਆ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ ਦੇ ਹੈਸਲੇ ਦੀ ਮੱਝਵੀਂ ਪ੍ਰਮੰਨਾ ਹੋਈ। ਕਿਸਾਨੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿੰਨ ਤੇ ਸੂਝ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭੁਪਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਜਿਸ ਸਵੈਮਾਣ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲੀ, ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਕੀ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਢੁੱਖ-ਦਰਦ ਭੁੱਲ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਹੋਦ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ, ਘਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਤੇ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਜ਼ਹਾਜਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਧਾਉਣ ਲਈ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਚੁੱਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਤੇ ਬੋਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੇਰਹਿਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਾਂਦਿਰ ਸਿੱਖ ਮਾਣਕ

ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਕੇਵਲ ਰਸੋਈ ਦੇ ਕੰਮਾਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਇੱਛੇ ਫੜੀ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੀਆਂ, ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਸੁਣਾਉਂਦੀਆਂ, ਕਿਤੇ ਗੀਤ, ਟੱਪੇ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਬੋਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਗਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਜਿਸ ਹੈਸਲੇ ਤੇ ਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹੈਗਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲੋਹ ਲੰਗਰ ਤਪਾਉਂਦੀਆਂ, ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਦੀਆਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਚੀਰਦੀਆਂ, ਚਾਹਾਂ ਵਰਤਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦੀਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਧੀਆਂ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਕੋਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਧ ਕੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਮਾਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ, ਧੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੂਲਨੀਅਤ ਨੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਵਰਗ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਨਾਂ

ਡਰ ਤੋਂ ਵਿਚਰਨਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਅਵਪਨਾ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੁਕ ਵਰਤਾਗਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਂਝ ਇੱਜ ਹੀ ਬਣੀ ਰੋਹ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ/ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ-ਆਬੂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਖਿਲਵਾਜ਼ ਜੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਗੱਦੀ ਬੱਲ ਕਰ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਿੰਮਾ ਘਰ ਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਗੰਢੇ ਚੀਰਦੇ, ਆਲੂ ਛਿਲਦੇ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਤੇ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਤੈਣਾਂ ਗੁੰਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।

70-80 ਦੀ ਉਤਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕੀਆਂ, ਦੁਹਰੇ ਹੋਏ ਲੱਕ ਨਾਲ, ਖੂੰਡੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਹੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦੀਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੇਤਿਆਂ, ਮੁੰਹਾਂ, ਧੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਵਿਹੁੰ ਹਰ ਹਾਲ ਫਟੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਕੇ, ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਧੀਬੀ ਮੁਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਜਬੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਢੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਕੰਗਣਾ ਰਣੰਤ ਦੇ ਨਿਰਾਦਰੀ ਭਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਬੁਗ ਮਨਾਇਆ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ ਦੇ ਹੈਸਲੇ ਦੀ ਮੱਝਵੀਂ ਪ੍ਰਮੰਨਾ ਹੋਈ। ਕਿਸਾਨੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿੰਨ ਤੇ ਸੂਝ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭੁਪਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਇਕੋ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਾਂ-ਪੁੱਤਰ,
ਬਾਕੀ ਸਭ ਗੰਢ-ਤੁੱਪੇ...
ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਾਉ ਪੁੱਤਰ ਕਿਸਾਨ ਏ।
ਕਾਮਾ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਢੂਜੀ ਬਾਂਹ ਏ। ਕਿਰਤੀ
ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਢੂਜਾ ਹੱਥ ਏ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਾਉ
ਪੁੱਤਰ ਸਾਧ ਏ ਜਿਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਧ
ਲਿਆ। ਗੁਆਉ ਪੁੱਤਰ ਅਮਲੀ ਏ ਜਿਹੜਾ
ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਸਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਮਾਂ ਦਾ ਵੀ
ਨਹੀਂ! ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਤਰੇਈ ਆਖਣਾ ਸਭਿਆਕ
ਨਹੀਂ। ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਨੇ। ਇਕੋ
ਜਿਹੇ ਨੇ। ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਏ ਨੇ!

ਕਿਸਾਨ ਪਰਤੀ ਦੀ ਹਿਕੜੀ ਵਿਚ ਹਲ ਦੀ ਚੌਅ ਦੇ ਚੰਡੇ ਫਾਲੇ ਨਾਲ ਰਾਹਲ ਮੱਲਦਿਆਂ, ਸਿਆੜ ਕੱਦਦਿਆਂ, ਡੱਡਿਆ ਗਿਆ ਪਾਣਾ ਮੁੜ ਸਿਆੜ ਨਾਲ ਰਲਾਉਦਿਆਂ; ਜੇਤਰਾ ਲਾਉਂਦਾ ਏ। ਸੁਹਾਗਦਾ ਏ। ਬੀਜਦਾ ਏ। ਰੂੜੀ ਪਾਉਂਦਾ ਏ। ਖਾਲ ਖਾਲਦਾ ਏ। ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦਾ ਏ। ਮੂੜਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਏ, ਮੋੜਦਾ ਏ, ਸੀਰਾਂ ਖਾਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਖਲੋਕੇ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਨਾਲ ਟੋਹ ਟੋਹ ਕੇ ਨੱਪਦਾ ਏ। ਕਦੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਵੱਟ ਛਲਦਾ ਤਰਾਸਦਾ ਏ। ਕਦੇ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਹੇਠ ਸੱਪ ਦੀ ਸਿਰੀ ਵੀ ਨੱਪੀ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਸਿਰੀ ਨੱਪੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸੱਪ ਗਿਆ। ਅਧੋਇਆ ਸੱਪ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ- ਨਾ ਪਾਉਣ ਜੋਗ ਨਾ ਲਾਹੁਣ ਜੋਗ! ਅਖਾਣ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ! ਵਾਪਰੇ ਦੇ ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ ਈ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅਖਾਣ। ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਰਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਹਣ ਚੰਡੀ ਕਹੀ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਓਹਦੇ ਟੱਪ ਹੇਠ ਸੱਪ ਸ਼ੁਲੂਦੀ ਏ, ਮਿੱਟੀ ਏ ਜਾਂ ਕਾਮੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ! ਓਹਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕਰਮ ਕਰਨਾ! ਸਭ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਰਮ ਈ ਕਰਨਾ, ਨਿਭਾਉਣਾ, ਪੂਰਨਾ। ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਕਦੇ ਡਾਫ ਲੱਗੀ, ਕਦੇ ਕੰਨੀ ਵਾਲਾ ਕਿਆਰਾ ਸੁੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੁੜ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਕਾਲ ਲਜਾਣਾ ਓਨਾ ਈ ਅੰਖਾ, ਜਿੰਨਾ ਜੇਠ ਵਿਅਹੁਣਾ! ਯਕੀਨ ਜਾਣਿਓ, ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਦੇ ਖੰਬੇ ਨੂੰ ਠੱਕੇ, ਕੱਕਰਾਂ ਦੀ ਅਸਹਿ-ਅਕਹਿ ਹੱਡ ਠਾਰਵੀਂ ਨੰਢ ਵਿਚ ਨੱਕਾ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਨੱਕੇ ਅੱਗੇ ਲੰਮੇ ਪੈ ਕੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਰੁੜਨੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ! ਕਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਹੱਡ-ਕੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਬਕਾਵਟ ਕਰਕੇ ਵਾਹੇ-ਸੁਹਾਗੇ ਖੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਜੱਡਾ ਮਾਰ ਈ ਲੈਂਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਓਦੋਂ ਓਹਦੇ ਲਾਗੋਂ ਜਾਂ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਸੱਪ ਲੰਘ ਜਾਣਾ। ਪਤਾ ਦਿਨੇ ਸੱਪ ਦੀ ਲੀਕ ਵੇਖ ਕੇ ਲੱਗਣਾ, ਚਲ, ਕੋਈ ਨੀਂ, ਬਚਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਓਵੇਂ ਈ ਚੱਲ ਸੌ ਚੱਲ। ਉੱਜਵੀ, ਸੱਪ, ਗਾਰਾ ਤੇ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਛੇਡਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਵਿਚ ਈ ਭੁਲਾ! ਕਿਰਸਾਨੀ-ਸਭਿਅਤ ਇਤਿਹਾਸ ਕਿਸੇ ਗਿਆਨ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸਾਂਭਿਆ ਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਲਮ ਨਹੀਂ। ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਆ, ਇਹ ਵਿਹਾਰੀ ਗਿਆਨ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਹਰ ਖੇਤ-ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਾਂਭਿਆ, ਸੰਵਾਦਰਿਆ, ਸਮਾਇਆ; ਕਿਰਸਾਨੀ ਜੀਵਨਾ ਦਾ ਅਚੇਤ, ਸਹਿਜ, ਸਦੀਵ ਅੰਗ ਈ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।

ਹਾਜੀ-ਸਾਉਣੀ ਦੋ ਮੁੱਖ ਰੁੱਤਾਂ, ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ-
ਫਸਲਾਂ: ਕਣਕ-ਮਕੱਬੀ - ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ
ਵਿੱਤ ਮੂਜ਼ ਬਿਸ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ-
ਪੱਥਾ-ਦੱਬਾ, ਸਾਗ-ਸਬਜ਼ੀ, ਗੰਨਾ-ਗੁੱਲੀ ਵੀ
ਬੀਜਣਾ ਈ ਬੀਜਣਾ। ਝੋਨਾ/ਜੀਰੀ/ਪਾਨ
ਕਦੇ ਪੂਰੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਰਹੀ
ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ। ਓਦੋਂ ਲੋੜ ਜੋਗਾ, ਘਰ ਖਾਣ
ਜੋਗਾ ਝੋਨਾ/ਬਾਸਮਤੀ ਈ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ।
ਚਰੀ, ਬਾਜਰਾ, ਗਾਚਾ, ਗੁਆਰਾ, ਸੜ੍ਹੇ,
ਤੌਰੀਆ, ਤਾਰਾਮੀਰਾ, ਰਾਈ, ਕਮਾਦ-
ਕਮਾਦੀ, ਜੌਂ, ਟੀਡੇ, ਤੌਰੀਆਂ, ਕਪਾਹ,
ਜਵੀਂ, ਤਿਲ, ਗੋਂਗਲੁ, ਮੂਲੀਆਂ, ਗਾਜਰਾਂ,
ਛੋਲੇ, ਤਰਾਂ, ਖਰਬੂਜੇ, ਹਦਵਾਣੇ, ਮਸਰ,
ਮੂੰਗੀ, ਮੇਠ, ਛਟਾਲਾ, ਕੱਦੂ, ਮੇਥੀ, ਮੇਥਰੋ,
ਗੰਢੇ ਓਦੋਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਫਸਲਾਂ ਸਮੇਂ।
ਟਾਹਲੀ, ਤੂਤ, ਮਲ੍ਹੇ, ਬੇਗੀਆਂ, ਕਰੀਰ, ਸਣ,
ਸੰਨਤੜਾ ਅੰਧੇ ਬਾਮੁੰਨ ਅਮਰਤ ਕਿੱਤੋਂ।

ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਿਆਚ ਕਰੋਂਦੀ ਦੇ

ਕਿੱਕਰ ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ ਆਪ ਕਰਦੀ ਏ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਗਣ ਪਲਣ ਵਰਤਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤੁੱਤ-ਤੁੱਤ
ਦੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਮਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅੜ੍ਹੇ-ਬੁੜੇ
ਵੇਲੇ ਬੁੱਤਾ ਵੀ ਸਾਰ ਦੇਂਦੀਆਂ, ਸੁਆਦ ਵੀ
ਬਦਲ ਦੇਂਦੀਆਂ, ਨਰੋਈਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ।
ਸੌਂਚਲ, ਚਲਾਈ, ਪੀਲੂ, ਮੈਣਾ, ਤਾਂਦਲਾ-
ਸਲਾਗਾ, ਚਿੱਬੜ, ਦੱਭ, ਸਰਕੜਾ, ਮੋਬਰਾ,
ਖੱਬਲ, ਅੱਕ, ਧੜੂਰਾ, ਭੱਖੜਾ, ਇਟ-ਸਿਟ,
ਦਰਾਣੀ-ਜਠਾਣੀ, ਕਰਾੜੀ, ਕਾਸ਼ਣੀ ਤੇ ਹੋਰ
ਵੀ ਕਈ ਕੁਝ! ਨਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਦੇ, ਚੇਤੇ
ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ, ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ
ਚਿਰਾਂ ਤੀਕ ਵੱਸਿਆ, ਸਮਾਇਆ,
ਸੰਭਾਲਿਆ ਰਿਹਿੰਦਾ - ਵਿਸਰਦਾ ਅੰਖਾ!
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਦ੍ਰਸ਼ਿ, ਥਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿੰਡ,
ਖੇਤ, ਬੰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ
ਆ! ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪਿੱਚ ਲਿਜਾਂਦੇ ਆ!
ਪੁਰਾਣੇ ਬੇਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿੰਘਾਣ ਲੈਂਦੇ ਨੇ!
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ
ਭਲਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥੋਂ ਕਦੇ ਲਿਆ ਕੁਝ ਨਾ,
ਸਦਾ ਦਿੱਤਾ ਈ ਦਿੱਤਾ; ਪੀਊ-ਦਰ-ਪੀਊ।
ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਦਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ
ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਸਬਜ਼ੀ-ਭਾਜੀ ਵੀ, ਦਵਾ-ਦਾਰੂ
ਵੀ, ਪੱਠਾ-ਦੱਬਾ ਵੀ! ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼
ਅਪਾਰ!

ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਕਮਾਈ ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ,
ਸਿਰੜ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸਾਨੀ
ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਗੁੜ੍ਹੀ ਲੀਕ ਬਣ ਗਈ !
ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ
ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਿਲਦੀਆਂ ! ਪੈੜ੍ਹਾਂ ਨਾ ਐਵੇਂ
ਪੈਂਦੀਆਂ, ਨਾ ਐਵੇਂ ਮਿਟਦੀਆਂ ਨੇ। ਸੰਭਾਲਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਧੇੜ੍ਹਾਂ !
ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਗੱਭਰੂਆਂ
ਤੱਕ ਤੁਰਦੀ ਹੰਭੀ, ਥੱਕੀ, ਅੱਕੀ ਨਹੀਂ !
ਮਰਿਆਦਾ ਚੁੱਕੀ, ਬੰਨੀ, ਨੱਪੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।
ਨਿਭਾਹੀ, ਰਚਾਈ, ਸਮਾਈ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਇਹ
ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਸਿਰੜ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਖੇਤਾਂ
ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਹੱਡੀਂ ਰਚੀ, ਅਨੁਭਵੀ, ਹੰਢਾਈ
ਸੱਚਾਈ ਬਣ ਗਈ ਏ ! ਕਿਸਾਨੀ ਏਸੇ ਧੂਰੇ
ਉੱਤੇ ਈ ਟਿਕੀ ਏ - ਅਡੋਲ, ਅਟੱਲ, ਦਿੜ੍ਹੁ !
ਕਿਸਾਨੀ ਉੱਤੇ ਜੀਅ-ਜੰਤ ਪਲਦੇ, ਪਸੂ-
ਡੰਗਰ ਪਲਦੇ, ਰੁਖ-ਬੂਟੇ ਪਲਦੇ, ਚਿੜੀ-
ਜਨੌਰ ਪਲਦੇ, ਵਾਪਾਰੀ-ਆੜ੍ਹਤੀ ਪਲਦੇ,
ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮੇ ਪਲਦੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੌਣ-ਕੌਣ
ਪਲਦੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਕੀਹੁੰ-ਕੀਹੁੰ ਪਾਲਦੇ;
ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਕੌਣ ਕਰੇ ! ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ
ਤਾਂ ਗੱਲ ਈ ਸਿਰੇ ਲਾ ਗਏ- ਇਹੁੰ 'ਜੱਗਾ
ਦਾ ਭੰਡਾਰੀ' ਆਖ ਕੇ ! ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਕੀ
ਕਰਦਾ ? ਉਹ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਵੱਲੋਂ ਈ ਖੱਤੇ
ਦੀ ਨੁੱਕਰੇ ਕੁਝ ਬੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਿਲਾਰਦਿਆਂ
ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁੱਚੇ ਬੋਲ ਉਚਾਰਦਾ:
ਕਥ ਸਾਰੀ ਦਾ ਕਥ ਪਾਰੀ ਦਾ

ਕੁਝ ਜਿੜੀ ਜਨੌਰ ਭਿਆਲੀ ਦਾ
 ਇਹ ਗੱਲ ਨਿੱਕੀ ਨਹੀਂ। ਵੱਡੀ ਏ। ਬਹੁਤ
 ਵੱਡੀ! ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਜਿਗਰੇ ਜਿੱਡੀ! ਬਿਜਾਈ
 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੀ ਬੋਹਲ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਜਿੱਡੀ। ਵੰਡ
 ਖਾਣ ਦੀ ਰੀਤ ਜਿੱਡੀ। ਇਨਸਾਨੀ ਨੀਤ
 ਜਿੱਡੀ! ਨੀਤ ਇਨਸਾਨੀ ਅਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਏ।
 ਨੇਕ ਨੀਤ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਏ। ਬਦਨੀਤ ਹੈਵਾਨੀ
 ਲੱਛਣ ਏ। ਨੀਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਰੀਤ ਨਹੀਂ। ਇਹ
 ਮਕਸਦ-ਪੂਰਤੀ-ਅਪੂਰਤੀ ਏ।
 ਨੀਤੀ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਕਿਸ ਲਈ ਘੜੀ
 ਜਾਂਦੀ ਏ? ਕਿਵੇਂ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਏ? ਕਿਉਂ ਲੱਤ

ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸੰਧ

ਪੈਂਦੀ ਏ ਇਸ ਦੀ? ਗੱਲ ਵੱਡੀ ਏ। ਨਿੱਕੀ ਨਹੀਂ। ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਜੀ! ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਕਿਸ ਲਈ, ਕਿਸ ਲਈ ਨਹੀਂ? ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮੇ-ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਨੀਤ ਹੁੰਦੀ ਏ। ਇਨਸਾਨੀ ਨੀਤ! ਨੇਕ ਹੁੰਦੀ ਏ ਇਹ! ਅਨੇਂ ਜੀਵ ਦੀ ਮੂਲ ਲੋੜ ਏ। ਅੰਨ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਸੰਦ ਕਿਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਚੁੜੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਵੰਡਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਇਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰਦਾ ਏ। ਇਹ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਲਗਭਗ ਮਿਖਿਆ, ਟੁਕਿਆ, ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਦੁਵੱਲਾ ਕਾਰਜ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਮਦਦਗਾਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਈ, ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਂਦਾ, ਪਕਾਉਂਦਾ, ਦਿੜ੍ਹਾਉਂਦਾ— ਇਹ ਆਪਸੀ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਲੋਕ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸਹਿਚਾਰਤਾ— ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਂਦਾ ਲੱਗਦਾ। ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਤਾਂ ਬਦਲਿਆ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਰੁਖ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ‘ਬੰਦਾ ਈ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ’ ਨੂੰ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ। ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਸੰਕੇਤ ਅਜੇ ਵੀ ਘੋਰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਚਾਣਨ ਦੀ ਲੋਅ ਏ। ਪਰਛਾਵੰਂ ਚਾਣਨ ਦਾ ਈ ਹੁੰਦਾ। ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਚਾਣਨ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਏ। ਹਨੇਰਾ ਚਾਣਨ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਕੁਰਤ ਦਾ ਦਸਤੂਰ, ਕਰਮ, ਨੇਮ ਏ! ਕਿਰਸਾਨੀ ਕਿਰਸਾਨ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਏ, ਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕਿਰਤ ਏ, ਕਾਮੇ ਦਾ ਕਰਮ ਏ। ਕਰਮ, ਕਿਰਤ, ਕਿੱਤਾ ਖੇਤ ਦਾ ਨੇਮ ਏ। ਨੇਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਏ। ਆਪ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਆਪੇ ਨਿਭਦਾ ਏ। ਨਿਭਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਸਭ ਕੁਝ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਏ। ਕੁਦਰਤ, ਪਾਂਘ ਦਾ ਸੋਧੇ। ਚਿੰਨ੍ਹ ਪੰਡਿਆ ਏ।

ਨਿੱਤ ਨਵੇਲਾ ਏ। ਨੇਮ ਏ ਤਾਂ ਨਿੱਤ ਏ!
ਧਰਤ-ਆਸਮਾਨ, ਚੰਨ-ਸੂਰਜ-ਤਾਰੇ, ਗੁਰੀ-
ਉਪਗ੍ਰਹਿ, ਖੰਡ-ਬੁਹਿਮੰਡ, ਪੌਣ-ਪਾਣੀ,
ਦਿੱਖ-ਅਦਿੱਖ ਨਿੱਤ ਨੇ। ਨੇਮ ਨੇ। ਨੇਮੀ ਨੇ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ। ਖਿੱਚ ਨੇ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ
ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ
ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਖਿੱਚ ਏ ਤਾਂ ਦੂਰ ਵੀ ਨੇੜ ਏ।
ਨੇੜ ਨੇਮੀ ਦਾ ਨੇਮ ਏ। ਨੇੜ ਮੇਲ ਏ। ਜੋੜ
ਏ। ਜੋੜ ਸਮਤਾ ਏ। ਸਮਤਾ ਇਕੋ ਜਿਕੇ ਦੀ
ਹੁੰਦੀ ਏ। ਇਕਮਿਕਤਾ, ਇਕਸੁਰਤਾ,
ਇਕਸਾਰਤਾ ਏ। ਬੁਹਿਮੰਡੀ ਖੰਡ ਖੰਡਕ ਹੋ
ਕੇ ਵੀ ਮੰਡਿਕ ਨੇ। ਇਕੇ ਮੰਡਲ ਵਿਚ
ਵਿਚਰਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਮਿਟਣ ਨਹੀਂ
ਦੇਂਦੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੇਟਦੇ ਨਹੀਂ। ਬੁਹਿਮੰਡ
ਦੇ ਹਰ ਖੰਡ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਏ। ਕਿਣਕੇ-
ਕਿਣਕੇ ਦੀ, ਕਤਰੇ-ਕਤਰੇ ਦੀ, ਕਤਰ-ਕਤਰ
ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਏ। ਇਹ ਹੋਂਦ
ਈ ਬਣਤਰ ਏ, ਪਛਾਣ ਏ, ਨੁਹਾਰ ਏ। ਹੋਂਦ
ਜੀਵ ਦੀ ਹੋਣੀ ਏ, ਥੀਣੀ ਏ, ਜੀਣੀ ਏ!
ਹੋਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਏ, ਹੋਈ ਜਾਣੀ ਏ, ਹੋ ਕੇ
ਗਹਿਣੀ ਏ। ਥੀਣੀ ਬਣਤਰੀ ਏ, ਕੁਝ ਬਣਨ
ਦੀ ਇੱਛਾ ਏ, ਇੱਛ-ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਏ।
ਜੀਣੀ ਜੀਣ ਦੀ ਲੋਚਾ ਏ, ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਜੀਣ ਦੀ ਸੱਧਰ ਏ, ਸਭ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੀਉਣੀ
ਜੀਣੀ ਏ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੀਉਣੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਦਖਲ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇ? ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਦਾ ਦਖਲ
ਸ਼ਬਦਿਕ ਨਹੀਂ। ਸਬਾਵਿਕ ਨਹੀਂ।

ਅਸਮਾਵਿਕਤਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ, ਨਿਆਈਂ
ਨਹੀਂ, ਸਾਵੀਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਵਾਂ ਈ ਕੁਦਰਤੀ ਏ।
ਸਹੀ ਏ। ਸੂਤਵਾਂ ਏ। ਕੁਦਰਤ ਨਿਆਈਂ ਏ।
ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਈ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਏ।
ਕੁਦਰਤੀ ਨੇਮ ਈ ਸਰਬ-ਸੱਝਾ ਨੇਮ ਏ।
ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਊਣੀ ਈ ਅਸਲ ਜੀਊਣੀ ਏ।
ਕੁਦਰਤ ਅਨੰਤ ਏ। ਦਿਆਲੂ ਏ। ਬਖਸ਼ਿੰਦ
ਏ। ਕੁਦਰਤ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਗੁਲਾਮੀ
ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦੀ। ਕੁਦਰਤ ਮੁਦਮੁਖਿਤਾਰ
ਏ। ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵ ਵੀ ਏ, ਸਾਜ਼ੀ
ਜੀਵ ਵੀ ਏ, ਰਾਜਸੀ ਜੀਵ ਵੀ ਏ।
ਪਦਾਰਥੀ, ਗੁਹਾਨੀ, ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕੀ
ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਏ, ਮਨੁੱਖ ਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵ! ਅਜੇ
ਕੀ ਕੀ ਹੋਣਾ ਏ ਇਹਨੇ! ਭਲਾ ਮਨੁੱਖ ਨੇ
ਮਨੁੱਖ ਕਦੋਂ ਹੋਣਾ ਏ?

ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੱਗ ਖਿੱਚ-ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ
ਟਿਕਿਆ ਏ। ਸਭ ਕੁਝ ਚੱਲ ਏ- ਜੋ ਜੀਵੰਤ
ਏ। ਅਚੱਲ ਨਿਰਸਿੰਦ ਏ। ਧੌਣ ਰੁਮਕਦੀ ਏ।
ਪਾਣੀ ਵਹਿੰਦਾ ਏ। ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ
ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਏ। ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ
ਏ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਘੁੰਮਦੀ ਏ। ਨਿੱਤ, ਨਿਰੰਤਰ;
ਨੇਮ ਨਾਲ। ਜੱਗ ਵੀ ਇਉਂ ਈ ਚਲਦਾ ਏ,
ਘੁੰਮਦਾ ਏ; ਕਿਤੇ ਦੀ ਕਿਤੇ ਅੱਪੜ ਜਾਂਦਾ
ਏ। ਜੱਗ-ਜੀਵ ਵੀ ਇਉਂ ਈ ਵਿਚਰਦਾ ਏ।

ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਾਡਾ ਮੰਗ ਸੰਗ

ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਕੇ। ਜੀਵ ਲੈਂਦਾ, ਚਾਹੁੰਦਾ,
ਲੋੜਦਾ ਕੀ ਏ- ਇਸ ਜੱਗ ਕੋਲੋਂ? ਸਿਰਫ
ਜੀਉਣਾ! ਚੱਜ ਨਾਲ ਜੀਉਣਾ! ਜੀਉਣ
ਵਾਂਗ ਜੀਉਣਾ! ਮਾਣ ਨਾਲ, ਤਾਣ ਨਾਲ,
ਹਾਣ ਨਾਲ। ਧਰਤ ਗੋਲਾਈ ਏ। ਬ੍ਰਹਮੰਡ
ਗੋਲਾਈ ਏ। ਆਸਮਾਨ ਗੋਲਾਈ ਏ।
ਦਿਸ਼ਾਂਦਾ ਗੋਲਾਈ ਏ। ਮੁਬਲੂਰਤੀ ਗੋਲਾਈ
ਏ। ਮੁਹੱਬਤ ਗੋਲਾਈ ਏ। ਅਸੀਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਰਦੇ
ਆਂ, ਓਥੋਂ ਰੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ; ਓਥੇ ਈਂ
ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਅਨੋਂ। ਬੱਸ, ਏਨੀ ਕੁ ਈਂ
ਲੋਕਾਈ, ਜਿੰਦਗੀ, ਹੋਂਦ ਏ ਅਸਾਡੀ! ਏਨੀ
ਕੁ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਜੌਗੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ ਜੀ!

‘ਬੰਦਾ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਾਰੂ’ ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਇਹ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ‘ਬੰਦਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰੂ’! ਬਾਰੂਦ ਨਾਲ ਚਾਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ। ਹਥਿਆਰ ਚਾਹੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ। ਜਿਹਾ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁੜ ਦੇ ਕੇ। ਫਾਹੇ ਲਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲਾਰੇ ਲਾ ਕੇ। ਉੱਜ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਏਸ ਜੁਗ ਵਿਚ ਭਲੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਆਪ ਈ ਫਾਹੇ ਲੱਗਣਾ, ਚਿੱਟਾ ਗੁੜ ਚੱਟਣਾ, ਦਾਰੂ ਦੀ ਥਾਂ ਦਵਾ ਪੀਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ!

ਕੇਹੀ ਸੁਆਲੀਆ ਪੁੱਛ, ਅਜੀਬ ਵਿੰਗੀ
 ਟਕੋਰ, ਟੇਢੀ ਕੌੜੀ ਸੱਚਾਈ - ਬੰਦਾ ਈ ਬੰਦੇ
 ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ! ਕਿਹੜਾ ਬੰਦਾ
 ਕਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਦਾ? ਕੌਣ
 ਕੀਹੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ? ਕੌਣ ਕਾਹਦੀ ਸਜ਼ਾ
 ਭੁਗਤਦਾ? ਖੌਰੇ ਬੰਦਾ ਬੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ
 ਹੋਣਾ! ਸਾਰੀਆਂ ਖੌਰੇ

ਕਟਦਾ! ਵਾਹਿਵਾਨ ਅਨ
ਉਗਾਉਂਦਾ, ਧਨਵਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਰਜ਼ਾ

ਚੁਕਦਾ, ਪਹਿਲਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ, ਘਰ
ਦੀਆਂ ਗਰਜ਼ਾਂ ਪੂਰਨ ਲਈ, ਘਰ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ, ਬੀ ਬੀਜਣ ਲਈ, ਕਦੇ ਮਾਮਲਾ
ਤਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਅੰਨ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ : 'ਮੇਰਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ
ਹੋਇਆ ਪੂਰਾ, ਕੱਤੇ ਦੀ ਕਪਾਰ ਵੇਚ ਕੇ'
ਭਲਾ ਖੇਤੀ ਲਈ ਕਾਹਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ? ਖੇਤ ਲਈ
ਕਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ? ਸਿਆੜ ਲਈ ਕੀ
ਕਾਨੂੰਨ ? ਕਾਨੂੰਨ ਈ ਕਾਨੂੰਨ- ਨਿਆਂ ਕਿੱਥੇ,
ਅਮਨ-ਆਮਾਨ ਕਿੱਥੇ ? ਕਿਰਤ-ਕਿਰਤੀ,
ਕੰਮ-ਕਾਮੇ, ਕਿਸਾਨ-ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਵੀ
ਕਾਨੂੰਨ ? ਆਹਰ-ਆਹਾਰ, ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ,
ਦਾਣੇ-ਪਾਣੀ ਲਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ? ਹਲ ਵਾਹ
ਪੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ?
ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੀ
ਕਾਨੂੰਨ ? ਉਹਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਪੜ੍ਹਨ, ਜਾਣਨ,
ਸਮਝਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਕਿੱਥੇ ! ਓਹ ਏਨਾ
ਜਾਣਦਾ :

- * ਖੂਹ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖੂਹ ਨੂੰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਆ
- * ਬੇਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬੇਤੀ ਵਿਚ ਈ ਖਪ ਜਾਂਦੀ ਆ

- * ਘਾੜੀਆਂ ਦਿਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਘਾਹ ਈ ਖੇਤਣਾ
- * ਮਿਲਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਕ . ਵਾਚ੍ਚਿਆਂ ਦੀਆਂ

ਪੈਲੀਆਂ !
ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਇਉਂ ਹੋ ਵੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਰਤੀ-

ਕਾਮੇ-ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਜੁੱਤੀਆਂ ਘਸਾ ਕੇ- ਯੋਗ ਵਰ ਟੱਕਰ ਜਾਣ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣਗੇ ! ਵੇਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਬਦਲੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਰੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ, ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ - ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਅਮਦਨ ਕਰ ਭਰਨ ਵੇਲੇ, ਅੱਖੇ ਹੋ ਕੇ ਬੱਚਤਾਂ ਕਰਦੇ, 'ਕੇਰਾਂ ਹੁਕਾ ਤਾਂ ਭਰਨਗੇ: 'ਛੁੱਬੀ ਤਾਂ ਜੇ ਸਾਹ ਨਾ ਆਇਆ'! ਏਥੇ ਵੀ ਓਹੋ ਮਾਸਲੇ ? ਤੇ ਜੇ ਇਉਂ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਏਥੋਂ ਕਿੱਲਾ ਛੁੱਝ ਕਿੱਲਾ ਵੇਚ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿਕਣ ਲਈ ਭੱਜਣਗੇ ! ਸਰਵਣ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਤਾਂ ਪੁਗਾਣੀ ਹੋਗੀ ! ਕਿਤੇ, ਖਾਸਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਦੁੱਧ ਵੇਚਣਾ ਪੁੱਤ ਵੇਚਣ ਬਹੁਭਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਕੀ ਕੁਝ ਵਿਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਵਿਕਸਤ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ, ਘਰ ਵਿਚ ! ਲਵੇਰਾ, ਪਾਬੀਆਂ, ਰੂੜੀ, ਤੁੜੀ, ਗੁੜ, ਗੰਨਾ, ਦੁੱਧ-ਘਿਉ-ਪੁੱਤ ਤੱਕ ਵੀ ! ਮੈਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਾ ਵਿਲਾਪੀ ਹੋਣਾ ਆ

ਹੁਣ - ਘਰ, ਪਿੰਡ, ਖੇਤ ਸਣੇ - ਮੋਹ, ਸਾਂਝ,
ਗਿਸ਼ਤੇ ਸਣੇ - ਵਿਰਸੇ, ਵਿਆਜ, ਵਿਕਾਸ
ਸਣੇ ! ਨਹੀਂ ਇਤਥਾਰ ਤਾਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਅਣਹੋਏ', ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਲੀ
ਦਾ 'ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਲੀ ਧਰਤੀ' ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਮੰਡ
ਦਾ 'ਆਖਰੀ ਬਾਬੇ' 'ਕੇਰਾਂ ਮੜ ਪੜ੍ਹੇ ਵੇਖੋ -
ਕੀ ਭਾਗ ਤੁਲਦੀ ਆ - ਮੱਟੀ ਹੁਣ ! ਕਿੰਨੇ
ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਆ ਕਿਰਤ ਹੁਣ ! ਕਿਵੇਂ
ਜਨੀਦੀ ਏ- ਬੁਸਦੀ, ਖੁਰਦੀ, ਖੁਰਚੀ ਜਾਂਦੀ
ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਖੱਟੀ ? ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮੇ-ਕਿਸਾਨ
ਦੀ ਤਕਿਤੀ ਦੀ ਖੱਟੀ।

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਮਾ-ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਕਾਰ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ; ਕਮਾਉ, ਖੱਟ੍ਹ
ਹੁੰਦਾ। ਕਰਮ ਉਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਬਣਦਾ। ਧਰਮ
ਪਰਮਾਰਥ ਤੱਕ ਅਪੜਦਾ। ਕਿਰਤ ਕਰਮ
ਵੀ, ਕੰਮ ਵੀ, ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵੀ। ਕਿਰਤੀ
ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਕਿਰਸਾਣ, ਜਿਹੜਾ
ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੇ, ਕਿਸ਼ਕ, ਹਲਵਾਹ,
ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ। ਕਿਰਸਾਣੀ, ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ,
ਵਹਾਈ, ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ। ਸਾਡੇ ਪੁਰਖੇ ਕਿਰਤੀ-
ਕਾਮੇ-ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਜੋੜ-ਮੇਲ, ਗੋੜ ਨੇ। ਇਸ
ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ 'ਜੱਟ' ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
ਜੱਟ, ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਆ ਕੇ
ਪੱਛਮੀ ਹਿੰਦੇਸ਼ਤਾਨ ਵਿਚ ਆਬਾਦ ਹੋਏ।
ਇਸ ਜਾਤਿ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਦੇ। ਜੱਟ ਕੱਦਾਵਰ, ਬਲਵਾਨ,
ਨਿਸ਼ਕਪਟ, ਉਦਾਰ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਈ
ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦਾ ਮਹਾਨ-ਕੋਸ਼ ਪੁਸ਼ਟ
ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬੈਰ, ਗੱਲ ਖੇਤੀ ਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ, ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ। ਖੇਤੀ ਨੇਮ ਏ, ਕਿਸਾਨ ਨੇਮੀ ਏ, ਵੱਤਰ ਨਮੀ ਏ! ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ! ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵੱਤਰ ਵੇਖਣਾ, ਜਾਂਚਣਾ, ਸਾਂਭਣਾ ਕੌਣ ਦੱਸਦਾ! ਕਿਹੜੀ ਤੁੱਤੇ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਬੀਜਣੀ ਆ - ਇਸਦਾ ਕਿਹੜੇ ਕੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਲਮ! ਕਿੰਨੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਬੀ ਪਾਉਣਾ - ਕਿਸਾਨ ਜਾਣਦਾ! ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ, ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਮਝਾਉਣਾ! 'ਅਣਹੋਏ' ਦੇ ਪਾਤਰ ਸਿਸ਼ਨੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਭਈ ਸੜਕ ਓਹਦੇ ਜੱਦੀ-ਪੁਸ਼ਤੀ ਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਈ ਕਿਉਂ ਲੰਘਣੀ ਆ। ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਲੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਵੰਡੀਂਦੀ, ਬੁਝ੍ਹਦੀ, ਸੁੰਗਵੜੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਿੱਤ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਤਿਆ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਹੋਰ ਧਰਤੀ ਤਲਾਸ਼ ਕੇ ਜਗਤਾਰ ਦੇ ਟਰੱਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਰਾਹ ਪਿੰਡ ਈ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਧੁਰ ਰਹਿੰਦਾ। ਸੁਆਲ ਸੁਆਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਂਦੇ: - ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਨੂੰ ਕਰਾਉਣੀ। - ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਫਸਲ ਕੱਢ੍ਹਗਾ। - ਮਾਤਾ ਜੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਵਾ ਦੇਂਦਾ! - ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਈ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਜੀਹੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤੱਤ ਵਾਂਗ ਪਾਲਿਆ! - ਜੋਗਿੰਦਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਜਗਤਾਰ ਲਈ ਟਰੱਕ ਜੀਊਂਦੀਆਂ ਹੋਂਦਾਂ ਨੇ। - ਗੈਰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ - ਕਬੱਤੀ (ਕਵੱਤੀ) ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਵਾਂਗ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਜਸਬੀਰ ਮੰਡ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਆਖਰੀ ਬਾਬੇ' ਪ੍ਰਤੀਕਕ ਨਾਵਲ ਏ। ਇਹ ਆਖਰ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਏ। ਆਖਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਏ! ਦੁਆਏ, ਆਖਰ ਨਾ ਈ ਆਵੇ!

* ਖੇਤੀ ਕਰਮਾਂ ਸੇਤੀ, ਪਰ ਹੱਥ ਵਣਜ ਸੁਨੇਹੀਂ
ਖੇਤੀ, ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵਣ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇ ਤੇਤੀ।

* ਦਿਨ ਕੋ ਬਾਦਲ ਰਾਤ ਕੋ ਤਾਰੇ,
ਆਖੀਂ ਮੇਰੇ ਢੋਲ ਨੂੰ ਨਾ ਢੱਗੇ ਮਾਰੇ ।

ਵਾਹੀ—ਜੋਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ-ਮਹਾਵਰੇ,
ਲੋਕ-ਅਖਾਣ, ਲੋਕ-ਸਿਆਣਪਾਂ ਸਮੁੱਚੀ
ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ, ਦੁਖਾਂ, ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ
ਸੈਨਤ ਈ ਏ— ਆਪਣੇ ਵਿਤ ਮੁਜ਼ਬ!
ਵਿਸਥਾਰ, ਵਿਆਧਿਆ, ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਬੜੀ
ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਏ! ਇਸ਼ਾਗ ਸਿਆਣੇ ਲਈ
ਏ ਜੀ: ਖੇਤ ਉਜਾੜ ਪਿਆ, ਕਿਹੜੇ ਹੌਸਲੇ
ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਵਾਂ! ਗਿੱਧਾ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ
ਈ ਪਵੇਗਾ ਨਾ!

ਲੋੜੀ ਦਾ ਮੂਲ “ਤਿਲ-ਰੋੜੀ” ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਤਿਲੋੜੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਲੋੜੀ ਹੈ। ਲੋੜੀ ਦੇ ਦਿਨ ਤਿਲ ਅਤੇ ਰੋੜੀ (ਗੁੜ) ਖਾਂਦੇ ਤੇ ਅੱਗ 'ਚ ਪਾਏ (ਹਵਨ) ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮਾਘੀ ਦੀ ਸੰਗਾਂਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਰੋਂ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਤਿਉਹਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਈ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਵਾਪਰੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਰਲ-ਗਡ ਕਰ, ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਮਾਘੀ ਦੀ ਸੰਗਾਂਦ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦਿਹਾੜਾ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਹੋਰਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ, ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ, ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ-ਪੀਅਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਆਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਜਗ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੋਚੋ! ਲੋੜੀ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਬੰਧ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਯੱਗਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਮਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ-ਅਰਚਾ ਅਤੇ ਯੱਗ-ਹਵਨ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਜਿਹੇ ਥੋਥੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਅੰਧਿਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ-ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਮੂਲੁ ਹੈ ਮਾਇਆ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਜਿੰਨਿ ਉਪਾਇਆ (੧੨੯) ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੱਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ “ਰਿਗ ਵੇਦ” ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਦ ਦਾ ਮੂਲ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਰਚੇ ਗਏ ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਨਾਲ ਹੈ। ਦੂਜਾ “ਸਾਮਦੇਵ” ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੇਦ, ਇਸ ਦੇ ਕੁਲ ੧੫੪੯ ਮੰਤ੍ਰ ਨੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਇਸ ਵੇਦ ਨੂੰ ਯੱਗ ਆਦਿਕ ਮੰਗਲ ਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਤਤਿ ਦਾ ਢੰਗ ਕਿਹੜਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਯੱਗ ਕਰਨੇ ਆਰੰਭ ਹੋਏ। “ਯਜੁਰ ਵੇਦ” ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਲੀਦਾਨ ਅਤੇ ਯੱਗ ਹੋਮ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। “ਅਥਵਣ ਵੇਦ” ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਤ੍ਰ, ਟੁਣੇ, ਜਾਦੂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਰਨਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ੨੬੦ ਮੰਤ੍ਰ ਹਨ। ਅਗਨੀ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਜੀਭ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਯੱਗਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਗਨ ਦੇਵਤਾ ਮੰਨਿਆਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀ ਜੱਗਾਂ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਲੋੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਜਾਣੇ ਅਣਜਾਣੇ, ਅਗਨ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਖੂਬ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਨਮਤਿ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਲੋੜੀ ਅਤੇ ਸਗਨ-ਅਪਸਗਨ-ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ-ਸਗਨ ਅਪਸਗਨ ਤਿਸ ਕਉਂ ਲਗਹਿ ਜਿਸੁ ਚੰਤਿ ਨ ਆਵੈ (੮੦੧) ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਗਨਾਂ-ਅਪਸਗਨਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਲੋਕ ਪੈਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਅਉਂਦਾ ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਸਗਨਾਂ-ਅਪਸਗਨਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ, ਹਿੰਦੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਫਸਲਾਂ ਵੀ ਸਗਨ ਅਪਸਗਨ ਦੇਖ ਕੇ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਚੰਗੀ ਪੰਡੇ ਸਗਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮ੍ਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। “ਮਾਘ ਰਿੱਧੀ ਪੋਹ ਖਾਧੀ” ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਖਿੜੜੀ ਰਿੰਨ੍ਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਮਾਘੀ ਦੀ ਸੰਗਾਂਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਚੇਚੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਿੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਸਵੇਰੇ ਖਾਣ ਵੇਲੇ, ਇਸ ਸਗਨ ਪਿੱਛੇ ਅੰਨ ਦੇਵਤੇ ਪਾਸੋਂ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਹਰ ਸਵੇਰ ਚਲਦਾ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਸਦਾ ਵਧਦੀਆਂ ਫੁਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਜਗ ਸੋਚੋ! ਕੀ ਫਸਲਾਂ ਚੰਗੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ, ਚੰਗੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਵਧਦੀਆਂ ਫੁਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਤ੍ਰ

ਲੋਹੜੀ ਬਾਬੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਸਗਨ-ਅਪਸਗਨ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ?
 ਠੰਡੀ ਸਿਆਲੀ ਰੁੱਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਨੇ ਸਮੇਂ
 ਲੋਕ ਠੰਡ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਗਲੀਆਂ,
 ਚੌਗਹਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦੇ
 ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਖੁੰਡਾਂ, ਗੋਹਿਆਂ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅੱਗਾ
 ਥਾਲ ਕੇ ਸੇਕਦੇ, ਤਿਲ-ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ
 ਰਿਉੜੀਆਂ, ਮੁੰਗਫਲੀ ਆਦਿਕ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ
 ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਵੇਖਾਵੇ ਵਾਲੇ
 ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ-ਪਾਖੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ,
 ਪੇਟ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ

ਪੁਜਾਰੀ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਸ
ਤਾਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਕਿ ਜਿਸ ਕਰਮ ਵੱਲ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਝੁਕਾ ਵੱਧ ਹੈ

ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
5104325827

जा सकदा है

ਅੱਜ ਪੁਗਣਾ ਜਮਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਠੰਡ ਤੋਂ
ਬਚਣ ਲਈ, ਲਕੜਾਂ-ਗੋਹਿਆਂ ਆਦਿਕ
ਦੀਆਂ ਅੱਗਾਂ ਬਾਲ ਕੇ ਹੀ, ਨਿੱਘ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ
ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀਂ ਅਨਾਜ ਸਾੜਨਾ ਮੂਰਖਤਾ ਨਹੀਂ
ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਜਿਸ ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ ਹਾਰੂ
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ, ਡੰਕੇ ਦੀ ਚੋਟ ਨਾਲ
ਔਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਬਾਬਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ,

ਲੋਹੜੀਆਂ ਮਨਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ
ਅਪਾਰ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ,
ਮਾਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ, ਪੀਅਂ

ਨੂੰ ਪੜਾ ਪਿਆਰਾ ਆਦਿ ਦੀ ਦੇਗਾ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ, ਗ੍ਰੰਥੀ, ਪੰਜਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੋਂ ਕਿਸੇ ਤਖਤ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ, ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਹਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ, ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ ? ਲੋਹੜੀ ਬਾਲਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਖੇ, ਰੱਬੀ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਮਤੀ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਸਮੇਂ, ਧੀਆਂ-ਪ੍ਰੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹੜੀਆਂ ਬਾਲੀਆਂ ਸਨ ? ਕੀ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ, ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ, ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ, ਬੀਬੀ ਵੀਰੀ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ, ਮਾਤਾ ਜੀਤੇ, ਮਾਤਾ ਭਾਗ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਆਦਿਕ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਵੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਲੋਹੜੀ ਬਾਲੀ ਜਾਂ ਮਨਾਈ ਸੀ ? ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਮ-ਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਕਰਤੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੀ ਸਮਝਾਈ ਗਈ ਹੈ—ਪੂਜਾ ਕੀਚੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪੂਜ ਨਹੋਇ (੪੯੯) ਅਗਨੀ, ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਕਿਰਤਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੱਸਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲੈ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਦੇ ਜੀਦੇ ਜੀਅ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਸਦਾਚਾਰੀ ਬਣਾ “ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਵਣਿਆ”

ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ
ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ
ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ, ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ
ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਦਾ
ਤਿਉਹਾਰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਖੱਦਾ ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਹੁਣੇ ਪ੍ਰਾਚਰਕਾਂ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕਾਰਨ, ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਢਾਲਣ ਦੀ
ਬਾਂ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹੈ ਜਿਸ
ਕਰਕੇ ਅਜੇਕੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਾਅ
ਦੇਖੀ, ਕਈ ਸਿੱਖ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਤਿਉਹਾਰ ਜਾਣ, ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ
ਹੀ, ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟ ਕਾਂਦੇ
ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ, ਕਈ ਮਨਚਲੇ ਸ਼ਗਾਬਾਂ
ਆਦਿਕ ਮਾਰੂ ਨਸ਼ੇ ਸੇਵਨ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੀ
ਧੰਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਇਜ਼ਤ ਆਸ਼ਰੂ ਵੀ ਮਿੱਟੀ
ਵਿੱਚ ਰੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਬੇਮੱਖ ਹੋ,
ਨਸ਼ੇ

ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਤੁਂ, ਲੜਾਈਆਂ-ਭਗਤੇ ਅਤੇ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈਆਂ ਕਰਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਣ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੁਸ਼ਟਾਈਆਂ ਵੀ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਵਕ਼ੀਲਾਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵੀ ਕੱਟਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਸਰੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ, ਸਮਾਜਮਾਂ ਆਦਿਕ ਬਾਵਜੂਦ ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਖਾਵੇ ਵਾਲੇ ਥੋਥੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਹੁੜਮੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਨਿਆਰਾਪਨ, ਵੱਖਰੀ ਹੋਂਦ, ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਦੇ ਥੋਥੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ-ਗਡ ਹੋ ਕੇ, ਮਿਟਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਅਗਿਆਨੀ ਸਿੱਖ, ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਖੇ ਮੱਸਿਆ, ਪੁੰਨਿਆਂ, ਪੱਚਕਾਂ, ਸੰਗਾਂਦਾਂ, ਲੋਹੜੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਲੀਆਂ ਮਨਾ ਕੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨਿਆਰੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਭਗਵਾਕਰਨ ਕਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਮਵਰ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦੇ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ, ਹੰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਦਵੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਝੀਆਂ ਚਾਲਾਂ (ਹੁੜਮੱਤਾਂ) ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਕੋਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਲਈ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਵਿਦਵਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੇ-ਮੋਟੇ ਮਤ-ਭੇਦ ਭੁਲਾ, ਇੱਕ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜੋ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਦੀ ਰਹਿਨਮਾਈ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਪੁੰਜ, ਸੂਰਬੀਰ, ਬਚਨ ਦੇ ਬਲੀ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਆਗੂ ਮੰਨ ਕੇ, ਇੱਕ ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਚਲਦੀ ਰਹੇ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ “ਗੋ ਵਾਂਗ ਚਿੰਭੜੀ” ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਗਲੋਂ ਲਾਹ ਸੁੱਟੇਰੀ ਅਤੇ ਅਜਾਦ ਹੋ ਕੇ “ਨਾਨਕ ਰਾਜ ਚਲਾਇਆ” ਵਾਲੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਵੱਲ ਵਧਦੀ ਹੋਈ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰਕੇ ਵਿਚੇਰੀ। ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਗਵਾਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਗੁਰਧਾਮਾਂ-ਉਥਤਾਂ ਆਦਿਕ ਦੋ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅੰਹਦਿਆਂ ਤੇ ਬਿਰਜਮਾਨ ਕੇਸਾਧਾਰੀ, ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਫੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੇਬੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਐਨਕ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਅਜਾਦ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਪਾਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਹੜੀ ਵਰਗੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਨਮਤੀ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਸੇਕਣੀ, ਗੁੜ, ਰਿਉੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂੰਗ ਫਲੀਆਂ ਆਦਿਕ ਗਰਮ ਪਦਾਰਥ ਖਾਣੇ ਮਨਮਤਿ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ, ਥੇਅਰਥ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਫੁਕਣਾ ਮਨਮਤਿ ਹੈ। ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ, ਅੱਗ ਸੇਕਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰੇ ਕਰਕੇ ਲਾਹੇ ਲੈ ਜਾਣ। ਥੋਥੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਠੰਡ-ਕੋਰੇ ਨਾਲ ਠਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਿੱਘ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਣਹਾਰ ਦਾਤਾਰ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਰਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨ ਭਰੋਸੇ ਲਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਅਡਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋ ਖੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਚਾਲ ਅਧੀਨ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ 7 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ੍ਯ , ਟਿਕਰੀ ਤੇ ਰਾਜਿਪੁਰ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਕੇ. ਐਮ. ਪੀ. ਮਾਰਗਾ ਤਕ ਲਾ ਮਿਸਾਲ ਸ਼ਾਂਤਮੰਦੀ ਟੈਕਰਟਰ ਮਾਰਚ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲਾ ਪੰਨਾ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 8 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅੱਠਵੇਂ ਗੇੜ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਵੇਂ ਫਿਰ ਬੋਨੰਟਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢੋ ਇਸ ਮਾਰਚ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸੇਕ ਲਗਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਫਿਰ ਬੜਾ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨਾ ਤੇ ਆਲ ਬਟਾਲੀਆਂ ਘੱਸੀਆਂ ਪਿੱਟੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਰੁੱਖਾ ਰੱਖੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਪੁੱਜੇ ਸੇਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿੱਲਾਂ
ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਏ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣੋ ਤੇ ਲਿਖਾ
ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ “ਉਹ ਜਿੱਤਣਗੇ
ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਉਮਰਨਗੇ” ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਗੇ।
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ
ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ
ਕਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ
ਵਿੱਖੀ ਵਿੱਖੇ ਲਾਜਿਸਲ ਸੌਖਾਂ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਾਰਚ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਜਥੇਬੰਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ੋਰ-ਸੋਰ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ
ਵਿੱਚ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ
ਮਿਸਾਲੀ ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੋ
ਨਿਭੜੇਗਾ, ਉਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ
ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ
ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਦੌੰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ
ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ
ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਟ
ਘਰਣਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਆ
ਹੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਗਲਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਉਜ਼ਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ? ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਲਪ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਘਰ ਬੇਜੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀਆਂ ਅਹੁਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਵੱਡਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਜੇਕੀ ਐਸਤਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਰੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਿਰਦਈ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨੌਵੇਂ ਗੱਤ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੱਠਧਰੀ ਕਾਰਨ ਬੰਸਿੱਟਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦੇਲਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਅੰਦੇਲਨ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੋਂ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕ ਕੇ, ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ, ਮੌਲ ਤੇ ਟੈਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ 25 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਦੇਲਨ 26 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਾਡਗੜਾਂ ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪਦਮ੍ਬੰਧ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਗੁਜਰਾਤ, ਬਿਹਾਰ,

ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਬੇਸਿੱਟਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ

26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਹੋਵੇਗਾ ਲਾਮਿਸਾਲ “ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ”

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ ਆਦਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਤਿ ਦੇ 10-15 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ, ਟਿਕਰ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਗਾਜੀਪੁਰ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਇੱਲੀ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਪਸੇ ਤੋਂ ਘੇਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜੋਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਮੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਫਿਲ੍ਹੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਡੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਥੋੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਿੱਲ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਉਂ ਬਣਾਏ ਹਨ? ਕਿਸਾਨ ਚਿੰਤਾ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਸਹੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਪਹੇ ਦੀ” ਪਥਰ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਇਕ ਨੂੰ ਖੋਲ ਕੇ, ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਪੀਕ ਲਿਆ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਨਾਸਾਹ “ਹਿੰਦੂ ਰਸ਼ਟਰਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਘੇਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ

ਸ਼੍ਰੀ ਜੰਗ ਸਿੰਘ
ਵਟਸ ਅੱਪ ਨੰ
+1 415 450 516

ਸਰਕਾਰ ਬੜੀ ਸੌਚੀ ਸਮੱਸੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮੱਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਬੋੜਿਆ ਜਾਏ, ਨਾ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਾਨ ਆਪੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਜਾਣਗੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੌਜ਼ਾਅਨ ਅੱਕ ਕੇ ਕੋਈ ਹਿੱਸਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੇ ਉਤਸੁਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਜਥਰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਬੜੀ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਨੌਜ਼ਾਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਤਮਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਹੀ ਹੁਣ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਵੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ
ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਗਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਾਂ
ਅੱਗੇ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਬਦੀ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।
ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ
ਗਲਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ
ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਦ ਭਰ ਵਿੱਚ
ਜਲੂਸ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿੰਤਕ
ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਤਨ
ਪੱਥਰ ਰੱਡ ਤੇ ਗਲਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੀ 'ਕਿਸਾਨ ਪਰੋਡ' ਨੂੰ ਹਰ ਗੀਲੇ ਕੋਣ ਦਾ
ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਨਸੈਂਟ ਆਉਣੀਆਂ
ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ
ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਵਤੀਰਾ ਅਪਣਾਂ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ
ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ
ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਾਂ
ਤਗਿਕੇ ਨਾਲ ਨਿਬੜਣ ਦੇ ਸਮੱਝ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ਬਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਫੜ੍ਹੀ ਫੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢੱਕੇ
ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ
ਗ੍ਰਿਹਤਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਭੜਕ
ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ
ਨਾਲ ਗਾਮ ਗਰਮ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਦੇਣਗੇ। ਜਿਸ
ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ਬਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੌਂਢਿਆ ਗਿਆ ਕੈਡਲ ਮਾਰਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪਾਂਜਲ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਟਾਉਨ ਹਾਲ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮਾਰਚ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਕੌਂਢਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਕਾਲ ਜਥਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੋਦਾਂ 'ਤੇ ਕੜਾਕੇ ਦੇ

ਚਾਹੁਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਅਸਾਨੀ
ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਕੁੱਚਲ ਸਕੇਗੀ।
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕੰਮ ਚੰਗਾ ਜ਼ਰੂਰ
ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨ
ਵਿਰੋਧੀ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਪਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੇਸ਼
ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਚਾਹੇ ਉਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ ਜਾਂ
ਫਿਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਥੋਪੀ, ਜੈਨੀ, ਈਸਾਈ
ਆਦਿ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ
ਪੱਧੇ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ
ਸਾਰੇ ਪਾੜੇ ਭਤਮ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਦੂਸਰਾ ਜਿਹੜਾ
ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਏਟ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ
ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਨ,
ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਨ”। ਉਸ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਵੀ ਚੁਰਹੇ
ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ
ਕਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤੇ ਹੁਣ ਤਕ
ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਮੌਕੇ ਜੋ ਜੋ ਲੋਕ
ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਜੋ ਵਕਾਰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਮਝ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ “ਪਾੜੇ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੌਰ” ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾਉਂਦੀਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਬਿੱਲਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚਰਾਰ ਅਸਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਬਿੱਲਾਂ ਤੇ ਸਿਰਫ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਲੜੇ ਜਾਂਦੇ। ਸੇਕਰ ਉਹ ਮੰਗਾਂ ਮਨਵਾਏ ਬਿਨਾ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਭਰਵਿੱਖ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਦੇਰ ਸਵੇਰੇ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਅਡਾਨੀਆਂ ਕੌਲ ਚਲੇ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ 26 ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਆਰ ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮੱਝੇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗੋਂ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਠੰਡ ਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ
ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੇਰ ਚ ਜਕੜੇ ਹੋਏ
ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ
ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ
ਨਜ਼਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਸ਼ੁਮਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਚਟਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ
ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਰ
ਕੁਰਾਨੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਪਿਛਿ ਕੈਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਲ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਭੁੱਖ-ਦੱਖ। ਦੁੱਲਾ ਬਾਲ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਪਿਛ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਆਇਆ। ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹੋਟੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੇ, ਜੀਹਦੀ ਉਗਲੀ ਦੁੱਲਾ ਫੜੀ ਫਿਰੇ। ਚੁਗੱਤਾ ਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਸਖਤੀ, ਬਾਗੀ ਕੈਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੁਹਾਲ ਹੋਈ। ਰੁਲਦਿਆਂ ਫਿਰਦਿਆਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਵਾਰਸ ਧੀ ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਭੈਣ ਬਣ ਗਈ... ਅਛੂਤ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋ ਪੈਂਦੇ... ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ, ਓਹਦੀ ਮਾਂ ਓਹਨੂੰ ਦੇ ਰੋਟੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜੀਹਨਾਂ ਚੌਂ ਇਕ ਰੋਟੀ ਦੁੱਲੇ ਆਪ ਖਾਪੀ ਦੂਜੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਪੂਤ ਮਾਂ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, “ਪੁੱਤਰ ਏਹ ਲੋੜੀ!” ਸ਼ਾਮੀ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ, ਓਹਦੀ ਮਾਂ ਚੰਗੇ, ਵੇਖੀ, ਵਿਚ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ, ਜੀਹਨਾਂ ਚੌਂ ਇਕ ਮਾਂ ਆਪ ਰੱਖੀ, ਦੂਜੀ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਫੜਾਈ। ਦੁੱਲੇ ਅੱਧੀ ਰੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅੱਧੀ ਆਪ ਖਾ ਲਈ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ, “ਪੁੱਤਰ ਏਹ ਲੋੜੀ!”

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਕਹਿੰਦੇ। ਲਹੌਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਦੁੱਲਾ ਤੇ ਅੰਖੌਤੀ ਅਛੂਤ ਕੁੜੀ ਭੈਣ ਭਰਾ ਬਣੇ, ਓਸ ਥਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਿਕੋਹ ਦੀ ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਤਕੀਆ ਵਾਲਮੀਕੀਆਂ ਬਣਿਆ, ਜੀਹੇਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਖਾੜਾ ਪੁੰਮਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਈ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਹਰਾਉਂਦਾ ਓਹਨੂੰ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਦੁੱਲਾ ਕਹਿੰਦਾ। ਪੋਰ ਦੀ ਤੀਹ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ ਦੁੱਲੇ ਆਪਣੀ ਅਛੂਤ ਭੈਣ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਵਾਈ, ਓਹ ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਦਾ ਦਿਹਾੜ (ਤਿਉਹਾਰ) ਬਣਿਆ। ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਲਹੌਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਤਾਈਂ ਪਸਰ ਗਿਆ। ਕਦੀ ਏਹ ਨਿਰਾ ਵਾਲਮੀਕੀ ਦਿਹਾੜਾ, ਮਗਰੋਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਰਲ ਗਏ, ਪਹਿਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਕੱਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਮੁੜੇ ਵੀ ਰਲ ਗਏ। ਪੋਰ ਦੀ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲੰਮੀਆਂ ਸੀਤ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀ ਭਧੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਨਾਚ, ਗਾਣਾ, ਗਾਸਾ, ਗਾਸ, ਬਹਿਰੂਪ ਤੇ ਠੱਗੀ, ਮੰਗਣ ਲਈ ਸਭ ਚਲਦਾ ਤੇ ਗਾਹਲਾਂ ਦਾ ਗੁੜ ਸਵਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਗਾਉਣ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਈ ਰੋਹੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੌਂ ਇਕ:
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ ਲੋੜੀ ਆਈ
ਗਾਵੇ ਨੀ ਗਾਵੇ ਲੋੜੀ ਆਈ
ਅਸੀਂ ਜੇ ਭੈਣਾਂ ਓਹਦੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਸਾਡਾ ਭਾਈ
ਜਗ ਪਕਾਈਆਂ ਰੋਟੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਕਰੇ ਕਮਾਈ
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ..
ਬਾਬਲ ਕੈਦਾਂ ਭੋਗੀਆਂ
ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਰੋਵੇ ਮਾਈ
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ..
ਖੇਡੇ ਵਗ ਤਗ ਸੋਟੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਕਰੇ ਲੜਾਈ

ਦੁੱਲੇ ਅਤੇ ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ....

ਸ਼ੁਮ ਵਧਾਈਆਂ ਮੜੀਆਂ

ਦੁੱਲੇ ਵਾਗ ਫ਼ਾਈ

ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ....

ਸੱਭੇ ਦਮੜੀਆਂ ਖੋਟੀਆਂ

ਦੁੱਲਾ ਭਰੇ ਭਰਾਈ

ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ....

ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਈ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਹਰਾਉਂਦਾ ਓਹਨੂੰ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਦੁੱਲਾ ਕਹਿੰਦਾ। ਪੋਰ ਦੀ ਤੀਹ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ ਦੁੱਲੇ ਆਪਣੀ ਅਛੂਤ ਭੈਣ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਵਾਈ, ਓਹ ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਦਾ ਦਿਹਾੜ (ਤਿਉਹਾਰ) ਬਣਿਆ। ਲੋੜੀ (ਲੋਹੜੀ) ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਲਹੌਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਤਾਈਂ ਪਸਰ ਗਿਆ। ਕਦੀ ਏਹ ਨਿਰਾ ਵਾਲਮੀਕੀ ਦਿਹਾੜਾ, ਮਗਰੋਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਰਲ ਗਏ, ਪਹਿਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਕੱਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਮੁੜੇ ਵੀ ਰਲ ਗਏ। ਪੋਰ ਦੀ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲੰਮੀਆਂ ਸੀਤ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀ ਭਧੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਨਾਚ, ਗਾਣਾ, ਗਾਸਾ, ਗਾਸ, ਬਹਿਰੂਪ ਤੇ ਠੱਗੀ, ਮੰਗਣ ਲਈ ਸਭ ਚਲਦਾ ਤੇ ਗਾਹਲਾਂ ਦਾ ਗੁੜ ਸਵਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਗਾਉਣ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਈ ਰੋਹੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੌਂ ਇਕ:
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ ਲੋੜੀ ਆਈ
ਗਾਵੇ ਨੀ ਗਾਵੇ ਲੋੜੀ ਆਈ
ਅਸੀਂ ਜੇ ਭੈਣਾਂ ਓਹਦੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਸਾਡਾ ਭਾਈ
ਜਗ ਪਕਾਈਆਂ ਰੋਟੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਕਰੇ ਕਮਾਈ
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ..
ਬਾਬਲ ਕੈਦਾਂ ਭੋਗੀਆਂ
ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਰੋਵੇ ਮਾਈ
ਆਵੇ ਨੀ ਆਵੇ..
ਖੇਡੇ ਵਗ ਤਗ ਸੋਟੀਆਂ
ਦੁੱਲਾ ਕਰੇ ਲੜਾਈ

ਧਿਰ 'ਹੋ' ਅਲਾਏ:

ਤੇਰਾ ਕੌਨ ਪਿਆਰਾ... ਹੋ

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ... ਹੋ

ਨੈਨ ਸੁੱਖ

ਦੁੱਲੇ ਧੀ ਵਿਆਹੀ... ਹੋ

ਸੇਰ ਸੱਕਰ ਪਾਈ... ਹੋ

ਕੁੜੀ ਤੇ ਲਾਲ ਫ਼ਟਾਕਾ... ਹੋ

ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਲੂ ਪਾਟਾ... ਹੋ

ਸਾਲੂ ਕੌਣ ਸਵਾਏ... ਹੋ

ਚਾਚਾ ਨਵਾਂ ਰੰਗਾਏ... ਹੋ

ਚਾਚੀ ਚੂਰੀ ਕੁੱਟੀ... ਹੋ

ਜਿਸੀਂਦਾਰ ਨੇ ਲੁੱਟੀ... ਹੋ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੁੰਮ ਅੱਪੜੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟੀ ਦੀ ਰੋਗੀ।

</div

ਆਰਐਸਐਸ/ਬੀਜੇਪੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਲਾਏ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਟਰੇਸੀ ਤੋਂ ਸਟਾਕਟਨ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਮੇਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਬੰਦ ਕਰੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲਵੇ : ਸ. ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਟਰੇਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ : ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਟਰੱਕ ਹੋਡ ਸ਼ੋਆ, ਮੁਜਾਹਰੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਕਿਸਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਟਰੇਸੀ ਤੋਂ ਸਟਾਕਟਨ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕਾਰ ਟਰੱਕ

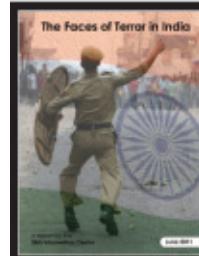
ਕਾਫਲਾ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਤੇਸੀਆਂ ਨੇ ਜੰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਾਵੀਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧਦਾ

ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਰੋਹ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ ਉੱਥੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਟ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 7 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਥੱਲੇ ਮੇਰਚੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਦਰਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਮੋਹ ਹੈ। ਟਰੇਸੀ ਤੋਂ ਸਟਾਕਟਨ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਰੈਲੀ 'ਚ ਗੁਰੂਪੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਦੇ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪ ਮੁਹਰੇ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੜੀਅਲ ਵਤੀਰੇ 'ਤੇ ਅੜੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਉਹ ਨਿੰਦਾਵੇਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕੀ ਮੇਦੀ ਨੂੰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਫੌਰਨ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਸਿੰਘਾਪੁਰ 'ਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਅਤੇ ਭਰ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆਣ ਵਸੇ। ਭਾਰਤ, ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ ਅਣਜਾਣ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਨੌਜਵਾਨ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਨੂੰ ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਟੈਂਕਾਂ, ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੇ ਝੰਗੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੌਮ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਛਾਪ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ Patrick J Nevers ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ The Face of Terror in India ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਏ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਾਹਿਤ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

The Faces of Terror in India
researched and written by
Bhajan Singh Bhinder & Patrick J. Nevers
ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ
ਸਾਲਾਂ ਪੁਨਰ ਗੁਰਦਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਦਾਸ਼ੂ ਭਰ ਇੰਡੀਆਨ ਟਰਾਂ ਕੌਮ
ਗਾਓ ਮੋਹਾਰ ਸਿੰਘ ਹਾਉਂਡੇਸ਼ਨ
Director OFMI,
Founder : Sikh Information Centre
(ਲੜੀਵਾਰ ਕਾਨਨ)

ਆਰਐਸਐਸ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ

ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਏਟੀਐਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਤੋਂ ਨਿਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਲਈ ਕਈ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਭਾਜਪਾ, ਆਰਐਸਐਸ, ਵੀਐਚਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਸਭ ਨੇ ਏਟੀਐਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਮੁਖੀ ਹੋਮੰਡ ਕਰਕੇ ਉਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ 'ਸ਼੍ਵਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ' ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੰਡਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੁੰਪਤੀ ਰਾਏ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਭਰਵੇਂ ਇਕਠਾਂ ਵਿੱਚ "ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਤਰਾਸੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਏਟੀਐਸ ਨੂੰ ਭੰਡਿਆ'। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪੁਰਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਚਾਅਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਗੁਲਾਬ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਦੂਤਵ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ।

ਵੀਐਚਪੀ ਅਤੇ ਆਰਐਸਐਸ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਇਕਾਈ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਿਚਾਰਾਕਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਾਂਝੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਰਮ ਨਿਰਧੇਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਐਸਐਸ ਅਤੇ ਇਸ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਨ। 1920ਵਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸੱਦਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੂਹਰੇ ਮੰਤਰ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਰਐਸਐਸ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਥਾਕਲਪਿਤ ਅਗਾਂਹਵਾਹੂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ-ਛੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਐਸਐਸ ਦੀਆਂ ਸਾਖਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਰ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਭਰਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਡਾਦਾਰ ਰੰਗਰੂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਲੜ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਸਾਖਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇਰ੍ਹਾਂ-ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਗੁਰੂਪ ਦੇ ਆਕਾਰ ਬਾਰੇ ਮੁਸ਼ਗੀਡ ਨੇ ਲਿਖਿਆ:

ਅੱਜ 30,000 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 44,000 ਬਰਾਂਚਾਂ ਹਨ। ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ 70 ਤੋਂ 80 ਲੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 22 ਦਸੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਆਉਟਲੱਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਛੱਪੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਉੱਘੀ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੁੰਪਤੀ ਰਾਏ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਆਰਐਸਐਸ ਦੀਆਂ 45,000 ਬਰਾਂਚਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੈਗਾਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 70 ਲੱਖ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਇਸ ਦੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।"

ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਸਾਖਾ ਵਿੱਚ ਵਿਹੀਵਤ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਰਐਸਐਸ ਮੈਂਬਰ ਖਾਕੀ ਵਾਕੀ ਵਿੱਚ ਪੱਖੀ ਜੋ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਲੱਠਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਜਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਦ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੀ ਹਨ।

ਆਰਐਸਐਸ ਨੂੰ ਵੀਐਚਪੀ, ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਪੱਖੀ ਜਨੂਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1998 ਤੋਂ 2009 ਤਕ ਆਰਐਸਐਸ ਦੇ ਸਰਸੰਘਰਾਲਕ ਕੇ.ਐਸ. ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਨੀਨੀਮੈਨ ਪਿਕਚਰਜ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ 'ਨਿਉਕਲੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲਿਜ਼ਮ' ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ 2001: ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਭੇਂਸਲਾ ਮਿਲਟਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਹੀ ਅੰਦਰ ਆਰਐਸਐਸ-ਬਜ਼ਰੰਗ ਦਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਦਾ 40 ਦਿਨਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਪ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ 54 ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਲ 115 ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਕੈਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਸਿਖਾਂਦੁਆਂ ਨੂੰ ਹਿਕਿਆਰ ਚਲਾਉਣ, ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2006 ਦੇ ਨੰਦੇੜ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਅਤੇ 2008 ਦੇ ਮਾਲੇਗਾਊ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਆਈਬੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕੀਜ਼ੀਸ ਬਿਉਰੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਦਹਿਸਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ ਯਕੀਨ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੁਭ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਦ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਐਸਐਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਸਤੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਦਾਗਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਾਜਾਏ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਦਹਿਸਤਗਰਦੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਸਲ ਵੁਸਲਿਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੂ ਸਰੋਤਾਂ ਸਿਰ ਮੜਨ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਸਹੀ ਪਾਰਦਾਸਤਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹਨ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਪਾਂ ਅਤੇ ਦਹਿਸਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਸ਼ਗੀਡ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਵੇਰਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਪੱਖੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਨੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2000: ਬਜ਼ਰੰਗ ਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਪ ਬੀਜੇ ਜੋੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰੀਕਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੱਕ ਜ਼ਰੀਏ ਹੋਏ। 12 ਦਸੰਬਰ 2006: ਨਾਸਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾਸਿਕ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਅਣਪਦਾਤੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ 50 ਡੈਟੋਨੋਰ, ਜ਼ਿਲਾਟਿਨ ਫੜਾਂ ਦੇ 11 ਡੱਬੇ ਅਤੇ ਅਮੰਨੀਅਮ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਪੰਜ ਟੀਨ ਫੜੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਜ਼ਰੰਗ ਦਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼੍ਵੇਤ ਹੈ। 4 ਜੂਨ 2008: ਥਾਨੇ ਦੇ ਗਡਕਰੀ

Logic is ever - present:
when you use AI software,
when you turn on your computer,
when you develop an argument.
Logic is a contemporary universal.

UNESCO Director-General Audrey Azoulay

ਤਰਕ (ਲਾਜ਼ਿਕ) : ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਬੇਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ

ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਉਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਕ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਅਤੇ ਐਲਗੋਰਿਦਮਿਕ ਤਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤਰਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ “ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੁਰਗੀ ਵਾਂਗ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ”। ਸੋਚਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਰਕਾਂ ਵਰਗੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਸਾ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਤਰਕ, ਤਰਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤਰਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਤਰਕ ਕੁਦਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ

ਅਧਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰਸਮੀ ਤਰਕ ਸੱਧੁ ਰਸਮੀ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਅਧਿਆਨ ਹੈ।

- ਤਰਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਵੈ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਤੱਦ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਠੋੜ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

- ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰਕ, ਹੋਰ ਬੋਧਵਾਦੀ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਸੱਭ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਟੀਚੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਤਰਕ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੀ ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਬਿਨਾ ਸੱਭ ਤਰਕ ਬਵਿੱਖ ਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਫੁਰਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਗੁੰਝਲ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Alternative Therapist
anil.dheer@yahoo.com

ਅੱਜ 14 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਤਰਕ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨੈਸਕੋ ਨੇ 26 ਨਵੰਬਰ, 2019 ਵਿਚ 40ਵੀਂ ਜਨਰਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਤਰਕ ਦਿਵਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਿਨ ਕੇਂਸਲ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਲੋੜਿਆਂ ਲਈ ਤਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਜਿਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਹੈ। ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ

ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਵੇਦਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ, ਧਾਰਨਾ, ਸੋਚ, ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੀ ਖਾਸ ਤੁਲਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦਿਨ ਬੇਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੋਚ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਗਣਿਤ, ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ, ਗਿਆਨਿਵਿਗਿਆਨ, ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਬੁਲਗਾਰੀਆ, ਚੀਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਫਰਾਂਸ, ਜਾਰਮਨੀ, ਗ੍ਰੀਸ, ਹੰਗਰੀ, ਭਾਰਤ, ਇਗਨ, ਇਟਲੀ, ਮੈਕਸਿਕੋ, ਰੂਸ, ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ

**ਅਨਿਲ ਧੀਰ
ਕਾਲਮਨਿਸਟ**

ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ, ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਵੇਂ ਅਰਨੈਸਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦਿਲ ਜੋ ਇਕ ਮੁੱਢੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਗੋਰ ਲਈ ਏਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿਲ ਧੜਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਹ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਦਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਧੜਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਗੋਰ ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿਕਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਤੰਦਰਸਤ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੰਦਰਸਤ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਿਮਾਰ ਹਾਂ।

ਵੈਸੇ ਅੱਜਕਲੁ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦਾ ਤੰਦਰਸਤ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੰਦਰਸਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਖੁਗਾਕ ਬਦਲ ਕੇ, ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਸਰਤ ਕਰਕੇ। ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋਚ : ਮੱਕੀ, ਸੌਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸਾਬਤ ਦਾਲ, ਬੀਨਸ, ਕਣਕ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਸੋਵਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੁਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਰੋਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ। ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਦਾ ਮਿਠਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੰਦਰਸਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਖੁਗਾਕ ਬਦਲ ਕੇ, ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਸਰਤ ਕਰਕੇ। ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੱਛੀ : ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੱਛੀ ਦਿਲ ਲਈ ਚੰਗੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ 'ਸਾਲਮਨ ਮੱਛੀ'। ਇਸ ਮੱਛੀ ਵਿਚ ਫੈਟਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਮਨ ਮੱਛੀ ਵਿਚ ਓਮੇਗਾ-3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ

ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਦਾਮ : ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਬਦਾਮਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਬਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਬੀ' ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਬੀ-17' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਣਿਜ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਦਾਮ ਵਿਚ ਮੋਨੋਸੈਚੂਰੇਟਡ ਫੈਟਸ ਅਤੇ ਕੈਲੋਗੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸਾ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਲਾਵਾ ਖਣਿਜ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਦਾਮ ਵਿਚ ਮੋਨੋਸੈਚੂਰੇਟਡ ਫੈਟਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਿੰਡਿਆਂ ਕੇ, ਛੱਲ ਲਾਹ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਢੁੱਧ ਨਾਲ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸੋਚ : ਨਿਯਮਤ ਸੋਚ ਦਾ ਸੇਵਨ ਦਿਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬੁਨ ਵਿਚ ਬੱਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਟਮਾਟਰ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਤੁਸੀਂ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਅਲੋਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਸਨੈਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਟਮਾਟਰ ਦਾ ਸੇਵਨ ਸਲਾਦ, ਸੈਂਡਵਿਚ, ਸੂਪ ਅਤੇ ਰਸੋਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੈਲਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚ ਖੁਨ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕ

ਪੀਆਂ, ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਹ ਨੀਂਹ ਏ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਹਿਲ ਦੀ ਤੁਸੀਂ
ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਨਸਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ
ਤੌਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪੀ ਹੁੰਦੀ ਏ,
ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਵੱਸ ਦੀ ਨਕੜ-ਦਾਦੀ ਦੀ ਭੁਗਿਆਨ
ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈਣੀ, ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਣ-ਅਭਿਮਾਨ
ਤੋਂ ਕੋਈ ਏ।

ਪੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੇਲੇ ਖੇਡਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾ
ਉਹ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਮਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਕ
ਕੜੀ, ਘਰ ਉਸਾਰਦੀਆਂ ਨੇ। ਘਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ
ਗੁੱਡੇ-ਗੁੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਚਾਅ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰੋਗੀ ਲੋੜਾਂ ਦਾ
ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਭਾਂਡੇ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ
ਕਮਰੇ ਦੀ ਇਕ ਨੁੱਕਰੇ ਟਿਕਾਉਂਦੀਆਂ, ਉਸ ਵਿਚ
ਇਕ ਹੋਰ ਘਰ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਨੇ।

ਪੀਆਂ, ਸਮਾਜ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਿਰੜ, ਸਿੱਦਰ, ਸਾਹਸ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਣੀਆਂ, ਘਰ ਦੇ ਭਾਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ 'ਚ ਘਰ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤੁਸੱਵਰ, ਤੜਪ ਬਣਦਾ ਏ। ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਤਿੜਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਖੱਡ 'ਚ ਡਿੱਗ ਕੇ ਵੀ, ਉੱਡਣ ਦਾ ਸਾਹਸ ਮਨ 'ਚ ਪਾਲਦੀਆਂ ਨੇ।

ਪੀਆਂ ਪਿਆਣੀਆਂ, 'ਜੇ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖਿਐ, ਜਿਤੁ ਜੰਮੇ ਰਾਜਾਨੁ' ਦਾ ਰੁਤਾਂ ਪਾ ਕੇ ਵੀ, ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ 'ਦਾਸੀ', 'ਪੈਰ ਦੀ ਜੱਤੀ' ਜਾਂ 'ਗੁੱਠ ਪਿੱਛੇ ਮੱਤ' ਵਰਗੇ ਤੁਖ਼ੇਲਸਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਪੀਆਂ, ਧੂੱਂ ਲਿਖਾਏ ਲੇਖਨੇ' ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਚ ਏ ਜੇ ਭੁੱਗੁੰਡੀ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਛੁ ਪਿਛਾਂ-ਖਿੱਚੂ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਗਾਤਨ ਖਿਆਲਾਂ ਨਾਲ ਚੰਬੜੇ, ਇਹ ਦਰਕਿਆਨੂਸੀ ਵਿਚਾਰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਕੀਵੀਂ ਸੜੀ ਦੀ ਸਰਦਲ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ, ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਮਾਣ, ਹਰ ਗੱਲ 'ਚ ਇਹ ਚਿਤਾਰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕੜੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ, ਕਿੰਤੇ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਤੰਗ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਮਨਨਾਂ 'ਚ ਪਲ ਰਹੇ ਜਗੀਰਦਾਰੁ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਦਲੁ ਆਉਂਦੀਏ, ਜਦੋਂ ਬੁੱਝੀਆਂ ਦਾਈਆਂ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਚੌਪਈ ਨਵ-ਜਨਨੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜਾਂ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਵੈਸੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਈਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇਕਾ ਮਰਦ ਤਾਂ ਗਰਭ ਟੈਸਟ ਚੌਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ, ਕੁਝ 'ਚ ਪਲਰਦੀ ਕਲੀ ਨੂੰ ਅੰਖੁੰਹ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ

ਪਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਲਾਂ ਘਸ਼ਉਂਦਾ, ਪਾਰਮਿਕਤਾ ਦਾ ਢੋਗੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਾਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿੱਤ ਉਸ਼ਾਰੇ ਪਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ, ਬਿਖਿਆਂ ਦੇ ਭੇਰੇ, ਸਾਧਾਂ ਸੰਤੁਤੀਆਂ ਵਹੀਂਤਾਂ, ਅਜੋਕੇ ਮਲੁੱਕ ਦੇ ਪਾਰਮਿਕ ਤਰਾਂ ਹੋਏ। ਅਨੇਕੀਆਂ ਤਰਾਂ ਹੋਏ।

ਪੀਆਂ ਧਨ ਬੇਗਾਨੜਾ ਕਹਿਣ ਲੋਕੀ

ਘਟਾਊਣ ਦੇ ਅਸਮਰਥ ਟੇ

ਜੇ ਪੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ? ਇਹ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਕਤਿਸ਼ਾਲੀ ਕਿਸ ਕੁਝ ਚੌਂ ਜਨਮਿਆ ਏ ? ਕੀ ਕਦੇ ਸੋਚਣਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਏ ? ਕੀ ਐਰਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਨੁੱਖ ਪੂਰਨ ਏ ? ਜੀਵਨ ਦੀ ਬੈਲ-ਗੱਡੀ ਇਕ ਪਹਿਏ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਏ ? ਕੀ ਐਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਕੂਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਹਿਜਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਜੀਵਨ ਕੋਈ ਅਰਥ ਰੱਖਿਗਾ ? ਬੜਾ ਢੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਏ ਮਖੌਟਾਪਾਰੀਆਂ ਦੇ

ਹਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਮਨੁਖ ਦੀਆਂ ਅਮਾਨਵੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਲਸਦਾ ਸਰਬਉਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਨੇਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਮਨੁਖ ਦੇ ਭੇਸ ਚੰ ਇਕ ਜੰਗਲੀ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਚ ਵਿਚਰਦਾ ਏ। ਸਾਡੀ ਸੌਰ ਦਾ ਦੋਗਲਾਪਣ, ਪੀਆਂ ਵਰਗ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ 'ਤੇ ਚਿੱਕਰ ਉਛਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਲੁਦੰਦੇ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨੌਜਵਾਨ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਦੀ ਬੋਟੀ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ, ਅਥੋਂ ਪਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੰਭ ਕਰਦਾ ਏ ਅਤੇ ਬੋਟੀ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ 'ਤੇ

ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਏ। ਅਜੇਕਾ ਮਰਦ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਾਜ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਗੀਲਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਪਾਲਦਾ ਏ। ਭਾਵੋਂ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਸਤੀਆਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਰੇਰ, ਭੰਡਾਰਨਾਈਕ, ਹਸੀਨਾ, ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁਟਾਂ ਹੋਣ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮਰਦ ਟੈਰੋਸਾ ਹੋਵੇ, ਪੁਲਸ ਵਰਗੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਧੱਲੇਦਾਰ ਤੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਅਫਸਰ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ ਹੋਵੇ। ਕੀ ਅੰਤ ਦੇ

ਆਪਣਾ ਹਰ ਰਾਜ਼ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ,
ਜੀਵਨ ਚੰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇਰਾਨ,
ਸੇਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ, ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ
ਹੋਸਲੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀ ਏ।

ਪੀਆਂ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਵਿਚਰਨ
ਦਿਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਬੁਲ੍ਹਦੀਆਂ ਦੀ ਤਾਮੀਰਦਾਰੀ
ਕਰਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਪਸ਼ਿਆ ਕਾਲਾਂ
ਦਾ ਪੱਤਿਆ ਹਵਾਨ ਦਿਓ।

ਪੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਕਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਗੁਰਕਣ ਦਿਉ
ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਪਰਾਇਆ ਅਤੇ
ਪਰਾਇਆ ਘਰ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਏ ਤਾਂ ਨਵੀਂ
ਥਾਂ, ਨਵੀਂ ਗਿਸਤਿਆਂ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲਦੀਆਂ, ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਸੇ
ਨੁੱਕਰੇ, 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਦੀ ਯਾਦ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਰੱਖਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ
ਦੇ ਲੰਮੇ-ਲੰਮੇ ਤੰਦ ਕੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

ਧੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਭਾਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਹ ਘਰੋਂ ਵਿਚਾ
ਹੋਣ ਲੰਗਿਆਂ ਵੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੱਖਾਂ ਮੰਗਦੀਆਂ,
ਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਬੀਆਂ ਸੰਭਾਲ, ਵੀਰੇ, ਬਾਬੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ
ਸਨਮਾਨਤ ਹਿੱਸਾ ਏ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਵਿਹੜਾ,
ਰੱਖੜੀ ਦਾ ਰੁਦਨ ਬਣਦਾ ਏ, ਵੀਰੇ ਦੀ ਵਾਗ
ਸਿਸਕੀਆਂ ਭਰਦੀ ਏ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ਾ ਚ ਮਾਣਸੀ ਦਾ
ਆਲਮ ਬਖੇਰਦਾ ਏ।

ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ, ਧੀ ਦੇ
ਦੀਦਿਆਂ 'ਚ ਅੱਖਰੂ ਅਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚਿੰਠੀ ਚੁੰਨੀ
ਹੁੰਦਾ ਏ। ਧੀ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਭੱਜੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ
ਦੇ ਟੋਟੇ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਧੱਸਦੇ, ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ
ਆਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ 'ਚ ਪਕੇਲਦੇ ਨੇ, ਜਿਥੋਂ ਰੋਸ਼ਨ
ਕਿਰਨ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਬੇਬਵਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।
ਧੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਬਾਹ ਪਉਂਦੇ-ਪਉਂਦੇ, ਧੀ
ਵਾਰ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਵੀ ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਦਿਲ 'ਚ
ਦਬਾਈ, ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਭੁੱਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਇਸੇ ਲਈ
ਤਾਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, 'ਜਿਸ ਦੀ ਧੀ ਸੁਖੀ, ਉਸ

ਦੀ ਕੁਲ ਸੂਬੀ ।
ਜਦੋਂ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਫਿਣਿਆਂ ਵੱਲ
ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੁੱਕਰੇ,
ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸਾਰ ਲੈਣਾ, ਧੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਉਹ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਡੰਗੇਰੀ ਬਣਦੀਆਂ, ਅਗਥੀ ਨੂੰ
ਮੌਚਾ ਦੇਣ ਤੀਕ ਦਾ ਸਫਰ, ਤੁਕੜੇ ਪਰ ਭਰੇ ਮਨ

ਨਾਲ ਤੈਆ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਸੁਲਝੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੜਕੀ ਦੀ ਆਮਦ
ਨੂੰ ਖੁਸ਼-ਆਮਦੀਦ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ,
ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ
ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਉਸਾਰੀ
ਵੱਲ ਰਿਚੇਵਾ ਗਿਆਨ, ਸਿੱਖ ਵੱਲ ਜਾ ਸੜਕ ਵੈ

ਵੇਲੁ ਚੁਚਚਾ ਧੈਰਾਨ, ਇਸ ਗੇਲ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹ
ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਪੀਅਂ ਲਈ ਸੁਰਖ ਸਵੇਰਾ ਬਣ,
ਸਮਾਜ 'ਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਦਕਿਆਨੂਸੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ
ਅਲਖ ਮਿਟਾਏਂਗਾ ਅਤੇ ਮੁਖਤਾ ਦਾ ਵਿਹੜਾ,
ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ
ਮਹਿਕਵੇਗਾ।

ਲੋਕ ਗੀਤ, 'ਪੁੱਤਾਂ ਤੇਰਾ ਘਰ ਵੰਡਣਾ, ਪੀਆਂ
ਵੰਡਣਾ ਬਾਪ ਵੇ ਦੱਖ ਤੇਰਾ ਦਾ ਸੱਚ ਬਹੁ 'ਤੇ

ਉਕਰਿਆ, ਸਦੀਵੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਏ।

NEW SOUTH WALES

A photograph showing a young boy with a yellow cap and a green t-shirt from behind, looking towards a police officer in uniform. The police officer is wearing a blue uniform with a 'POLICE FORCE' patch on the sleeve. The boy appears to be interacting with the officer.

ਘਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ

(ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 2005)

ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ

ਅਂ 'ਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿੱਪਣੀ

ਆਸਟੇਲੀਆ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੱਤੀਰਾ
ਸਰਾਸਰ ਗਲਤ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਆਸਟੇਲੀਆ (ਸੀਏ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ੀਅਰੋ ਟਾਲਰੈਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਮਝ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੀਏ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਟੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਉਥ ਵੇਲਜ਼ ਪੁਲਿਸ਼ ਨੇ ਮਾਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਿਕਟ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਆਈਸੀਸੀ) ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਨਿਖੇਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੀਏ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਆਸਟੇਲੀਆ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਨੇ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਤੋਂ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਆਸਟੇਲੀਆ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਨਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਚ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ ਜਸਪੀਤ ਅਤੇ ਪੀਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਖਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਤੇ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।
ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੇ ਮੈਚ ਰੈਫਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ
ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਸੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਮੈਚ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ
ਖਿਡਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਸੀਏ
ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਾਪਰਨੀ।
ਦਰਸ਼ਸਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਖੇਡ
ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ 'ਜੈਂਟਲਮੈਨ
ਗੇਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਵਿਚ
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੰਗ੍ਲੈਂਡ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨਾਲ
ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਮੈਚਾਂ 'ਚ। ਦਰਸ਼ਸਲ
ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ 'ਚ ਮੈਚ
ਦੌਰਾਨ ਬੀਅਰ ਪੀਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲੇ
ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਵਾਪਰਦੇ
ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰ ਟਿੱਖਾ ਜਾਰੀ ਰਾਖ ਵੀ

ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2007-08 'ਚ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਂਡਰਿਊ ਸਾਇਮੰਡਜ਼ ਦੀ ਝੜਪ ਪੂਰੀ ਦਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਸੀ।

ਉਸਾਂ ਵੇਖ ਚੁਚ੍ਚੇ ਦੋ ਵਿਵਾਹ ਕਰਾ ਸਾ।
ਸਿਫ਼ਨੀ ਟੈਸਟ ਚ ਸਾਇਮੰਡਜ਼ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ
ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਦੌਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜ਼ਿਆਨੀ ਤਲਖੀ
ਵੀ ਹੋਈ। ਸਾਇਮੰਡਜ਼ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭੱਜੀ
ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਾਂਦਰ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਆਈਸੀਸੀ ਦੇ
ਨਿਯਮਾਂ ਮਤਾਬਕ ਇਹ ਠਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ

ਸਾਲ 2018 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਸਥਿਤ ਅਕਾਊਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਆਡਿਊ ਕੈਸਟ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਸ਼ ਸਾਹਨੀ ਬੜੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਤਸੁਕਤਾ ਵੱਸ ਮੈਂ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੈਸਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕਰਮੀ ਬਿੱਚ ਲਈ ਤੇ ਸੁਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਕੈਸਟ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਕੈਸਟ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਕਾਲੀ ਵੇਈਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੁੱਡੀ ਲਾਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਸਨ ਤੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸਾਖਿਆਤਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਭ ਸੁਣ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨ-ਘੜਤ ਕਹਣੀਆਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਅ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸ ਮਨੋਰਥ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕੱਚ ਘੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕਿੰਨੀ ਤੰਤ੍ਰ ਹੈ? ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋਇਮ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਸ ਕਥਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਕਿ ਵਾਕੋਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿੱਤ ਸੁਣਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਲਾਪਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਦਮ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅੰਧ ਭਗਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵੰਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮਿਟੀ ਦੇ ਮਾਧੋਆਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ! ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਨਹੀਂ? ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ ਉਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਿੰਨੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਤੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏਗੀ; ਪਰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਕੀ ਇੰਨਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮੇ ਭਗਤ ਦੀ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿਕੁੱਤ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਉਪਖਾ ਰਿੱਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਕੀ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ? ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ! ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿਰਜੀ 'ਜਪੁਜੀ' ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ? ਕਬੀਰ ਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਹਰਕਤ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਦੇ ਉਲਾਅ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਤਨ ਬਨਾਰਸ ਜਾਂ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਪਰਾਮਤਾ

ਮਹਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਬੁੱਝੋ
ਹੋਏ, ਸਮਕਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ
ਊਣਤਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਅਵਾਜ਼ ਬੁੱਲਦੀ
ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੂਰਾਡੇ
ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ
ਵੀ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਸੰਸਾਰਕ ਅਧਿਆਤਮਕ
ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ
ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਵਾਬਦ
ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ
ਵਿਸ਼ਾਲ ਜੰਜਾਲ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਪਿੱਛੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ
ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਢਿੱਲੀ ਸੋਚ ਤੇ ਇਕ
ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਰੱਬੀ ਡਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੋਣਾ ਲੱਗਦਾ
ਹੈ! ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ
ਨਿਡਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਜੋ ਹਰ
ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ
ਮਸਲਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਚੌਕੰਨਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ
ਬਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ
ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦੇ
ਪੱਖਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕੀਤੇ
ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਸ
ਗਿਆਨ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਜੋ ਗਿਆਨ ਹੈ ਤਾਂ, ਉਹ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਅਪੂਰਾਣਿਤ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ
ਪੂਰਬਲੇ ਸਿੱਖੀ ਸੁਰੂ ਵਾਲੇ ਦੌਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ
ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ
ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਿੱਥੋਂ
ਵੀ ਖੜੋਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਤਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ। ਅੱਜ ਦਾ
ਸਿੱਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਖੁੰਡੇ ਕੀਤੇ ਤੁਰਕ-
ਵਹੀਂਨ ਕੱਚੇ ਤੇ ਪਿੱਲੇ 'ਹਿੰਦੂ' ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਤਾਰ
ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਹੰਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲ
ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਤਾਤੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ
ਜੋ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਸਨ, ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲਕਣ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਜ ਸਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਉਸਾ
ਦੇ ਅਨੁਧੂਪ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇੱਕੇ ਇੱਕ ਦਿਉਤੇਦਾ
ਚਿਹਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ
ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹਰ ਗੁਰੂ
ਕਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮੁੱਲ
ਮੰਤਰ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ
ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਮ
ਨੂੰ ਹੀ ਸਿਰਫ ਸੰਬਖਾਪਕ ਮੁੱਖੀ ਵਜੋਂ ਹੀ
ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ‘ਇਕ
ਜੋਤ’ ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਰਿਹਾ, ਪਰ
ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਹੀ
ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ
ਬਣੇ ਭੇਖੀ ਦੇਖੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਹਲਾਗੀ
ਅਤੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਲੁਕਵੇਂ ਢੰਗ
ਨਾਲ ਵਰਤਿਆਂ ਹੈਲੀ-ਹੈਲੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਨਿਜਾਮ ਨੂੰ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ,
ਹਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ
ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਪਭਾਵ

ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਯਤਨ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿਚ ‘ਨਾਨਕ ਦੀ ਮੋਹਰ ਕਾਰਨ ‘ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ’ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਜੂਰੀ ਮੂਲ ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਤ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਬੁਹਿਮੰਡ ਦੇ ਮਰਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ 'ਮੂਲ' ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਮੰਤਰ' ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਭਿੰਜੇ ਹੋਏ ਅਥੰਤੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਨ ਕੇ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਪਰਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਭੇਖੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਨਵੇਂ ਸੁਜਾਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਂਗ ਕਲਪਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਉਹ ਪੂਗਤਨ ਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਗਲਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਧਰਨਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਰਹੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ
ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਆਮ ਉੱਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਰੋਬ' ਇੱਕ ਹੈ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ ? ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ
ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਘੁਮਾ ਫਿਰਾ ਕੇ ਇਹ
ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਤੇ ਲੁਕਵਾਂ ਅਰਥ ਇਹ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਗੁਰੂ) ਖੁਦ ਹੀ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਰੱਬ
ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ
ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਰੱਬ
ਯਾਨਿ 'ਅੱਲਾ' ਹੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਵੇਂ ਹੀ
ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ
ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਰੱਬ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਹੈ, 'ਯਸ਼ੂ
ਮਸੀਹ'। ਹਿੰਦੂ 33 ਕਰੋੜ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ
ਫੌਜ ਕਿੱਲੇ ਬੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਹਰ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ
ਹੈ, ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ
ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਰਗ ਤੇ ਨਰਕ
ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਵ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ
ਅਵਤਾਰਾਂ ਪਾਸ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵਰਗ
ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਾਂ ਦੀ
ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਡ-ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਰਗ ਦੇ ਨਾਲ
ਛਿਅੰਕਰ ਨਰਕ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ
ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘੋੜੇ

ਸਜਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਧਰਮ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ‘ਆ ਬੈਲ ਮੁੜੋ ਮਾਰ’ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। (ਜੇ ਰੱਬ ਇਕ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਖਲਕਤ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਸਮਾਜਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਅਵਾਜ਼ਾਰ ਕਿਉਂ ਸੀ? ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ‘ਜਗਤ ਜਲੰਦਾ’ ਕਹਿਨਾ ਪਿਆ? ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਣਗਿਨਤ ਲੋਕ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ‘ਉਚਿਤਿਨਾਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ’ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨੇ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਲੋਕਿਕ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਪਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਰਤੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਾਇਨਾਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸਵਰਗੀ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।) ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ

ਮੰਤਰ' ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੀ ਸੁਰੂਪ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ
ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ ਅੱਖੋਂ ਸਿੱਖ
ਵਿੱਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਅਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਨ
ਕੇ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਭੇਖੀ ਸਿੱਖ
ਵਿੱਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਵਰਸਾਈ
ਨਵੇਂ ਸੁਜਾਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੇ
ਸਮਕਾਲੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਂਗ ਕਲਿਪਤ ਘਟਨਾਵਾਂ
ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ
ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਬੜੀ ਸਿੱਦਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ
ਉਹ ਪੂਰਾਤਨ ਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ
ਵਰਗਲਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਹ
ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ
ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਰਹੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ
ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਆਮ ਉੱਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਰੱਬ' ਇੱਕ ਹੈ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ ? ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ
ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਘੁਮਾ ਫਿਰਾ ਕੇ ਇਹ
ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਤੇ ਲੁਕਵਾਂ ਅਗਥ ਇਹ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਗੁਰੂ) ਖੁਦ ਹੀ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰੱਬ
ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ
ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰੱਬ
ਯਾਨਿ 'ਅੱਲਾ' ਹੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਵੇਂ ਹੀ
ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ
ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਰੱਬ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਹੈ, 'ਯਸ਼ੂ
ਮਸੀਹ'। ਹਿੰਦੂ 33 ਕਰੋੜ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ
ਫੌਜ ਕਿੱਲੇ ਬੰਨੀ ਥੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ
ਹੈ, ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ
ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਰਗ ਤੇ ਨਰਕ
ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ
ਅਵਤਾਰਾਂ ਪਾਸ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵਰਗ
ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ
ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਰਗ ਦੇ ਨਾਲ
ਛਿਅੰਕਰ ਨਰਕ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ
ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘੋੜੇ

ਦਾ ਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡ ਘੜਨ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਝੂਠੇ ਤੇ ਇਕ ਢੂਸੇ ਦੇ
ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ
ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਅਲੋਕਾਈ ਸੱਚ
ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ 'ਰੱਖਿਆ' ਕਿ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡ ਦਾ
ਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੱਚ
ਹੈ ਤੇ ਇਹੋ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤੇ
ਨਿਰਭਉ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਹੈ, ਉਹ
ਸੱਚ ਹੈ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਮੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤੇ
ਅਜੂਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤੇ ਸੈਡੰ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ
ਹੀ ਗੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ, ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਉਹ
ਆਦਿ ਵਿਚ ਸਚੀ ਸੀ, ਜੁਗਾਦਿ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਸੀ;
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਵੀ
ਸਚੁ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਚੁ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਰਹਿਨਾ
ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ 'ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ' ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸਾਡਵਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਵੀ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਅੰਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਰਨ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਇਹ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਦੇਵੀਆਂ ਜਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅੰਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਵੀ ਝੂਠੇ ਹਨ, ਅੰਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਅੰਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਸ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਇਨਸਾਨੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਬਹਿਤਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਜਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਦੀ ਵਣਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਪਸਾਰਾ ਵੀ ਝੂਠ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਗਰੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਿੱਥ ਕਿਤੇ ਵੀ ਗਏ, ਸੱਚ ਅੰਤੇ ਸਿਰਫ ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਹੀ ਬਾਤਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ਿਆ, ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਜਾਂ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਧੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਅਪਨਾ ਮੂਲ ਪਛਾਨ !' ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਜਾਂ ਪਛਾਣਦੇ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ? ਕਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕੋਗੇ ? ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ/ਕਮਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ? ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਈ ਵੱਡਾ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਬਾਬਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਏ, ਤੁਹਾਡੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ ਅੰਤੇ ਉਸ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਦਾ ਮਾਰਗ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਹੋ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੰਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਮਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਸ਼ਕਤੀਆਂ-ਕਮਜ਼ੂਰੀਆਂ, ਚੰਗਿਆਈਆਂ-ਬੁਰਾਈਆਂ ਇਹ ਸਭ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੁੱਛਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਸਿਰਫ ਕਮਜ਼ੂਰੀਆਂ-ਬੁਰਾਈਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਸਾਂਗਾ ਹੀ ਗਲਾ ਕਿਉ ਕਰਦ ਹਨ ?
ਸਾਂਹੁੰ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ, ਜੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ,
ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ੇਰ ਜਵਾਨਾਂ ਵਾਲਾ
ਹੰਡਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਿਸੇ
ਸੰਪਰਦਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਗੀਰ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਉਹ ਇਨਸਾਨ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਹੈ ਅਤੇ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਰ੍ਚਸਾਏ ਸਿੱਖ
ਧਰਮ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਸਿੱਖ, 'ਸਿੱਖ
ਧਰਮ' ਦਾ ਵਾਰਿਸ ਹੈ। ਜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਨਾ
ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਿਉਂਦੇ ਹੀ ਬੇਪਤ ਹੋ ਕੇ
ਗੰਵਾਰ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭੇਖ ਵਾਲੇ
ਆਜੜੀਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ
ਤਿਆਰ ਰਹੋ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਧੇਖਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਫਲ

ਸੁਸ਼ੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਹੰਦੇਸ਼ਾ ਜਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ
ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਗੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਕਿਸਾਨਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਗਲਤ
ਵਹਿਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।
ਸਰਗੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਨਕਸਾਨ
ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਰੁਧ
ਆਮ ਲੋਕ ਰਾਏ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ
ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰਿਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਜ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ
ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਇਹ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ
ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ
ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਢਾਂਦਾ ਤੇ ਰੋਕ
ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਰੋਕ
ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਕੋਰਟ ਲਗਾਏਗੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ
ਇਕ ਛਲਾਵਾ ਸੀ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਹਿਲੀਆਂ
ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਰਪੱਥ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ
ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ ਸਾਈਨਾਬ ਵਰਗੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਹਰ
ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਕਮੇਟੀ
ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਸਾਈ ਨਾਥ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਗਏ
ਹਨ। ਇਸ੍ਤੁਂ ਚਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸ਼ੱਕ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ
ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
94178 13072
garsingh48@yahoo.co.in

ਦੇ ਘੋਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਅਨਿਲ ਘਣਵਤ ਸ਼ੇਤਰਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਹਨ ਜੋ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਅਸ਼ੋਕ ਗੁਲਾਟੀ ਖੇਤੀ ਬੇਤਰ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖ ਲਿਖਕੇ ਕਹਿ ਚੁਕ ਹਨ ਕਿ
ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਠੀਕ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੋਧਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਕੀਮਤਾਂ
ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੱਦੇ
ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ
ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਸੂਧਾਰ ਸਕਦੇ
ਹਨ। ਤੀਜੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਮਾਰ ਜੋਸ਼ੀ ਜੋ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਰਾਕ ਪਾਲਿਸੀ ਬੱਖ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ
ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ।
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਮਾਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਲੇਖ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਹਿ ਕਰੇ

ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਪਿਛੇ ਰਹ ਜਾਣਗੇ। ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਕਰੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ। ਚੌਬੇ ਮੈਂਬਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਮਾਈਂਦੇ ਹਨ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਡਲ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਹਿਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਪਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ। ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ 25 ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੰਟੈਕਟ

ਛੋਟੇ ਆਪਣੀ ਕਿੱਲੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਫੁਰਾ ਆਏ ਹਿੰ

ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੇਰਚੇ 'ਚ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਰਿਹਾ ਗੀਤ- ਪਾਪੀ ਚੱਤੌਵਾਲੀਆ ਕੈਨੇਡਾ

ਜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ
 ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ
 ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁਖਰੇ ਉਹ
 ਗੀਤ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ
 ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
 ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ
 ਜੁੜ ? ਦੇ ਸਨ ਉਥੋਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਖੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ
 ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ
 ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਜੋਸ਼ੀਲਾ ਪਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਭਰ
 ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਰੂਹ ਨੂੰ
 ਸ਼ਰਸ਼ਾਰ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋਸ਼ੀਲਾ
 ਤੇ ਚੰਗਾ ਗਾਇਆ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਜਿੱਥੇ ਸਦਾ
 ਲਈ ਅਮਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਥੋਂ ਉਹ ਆਉਣ
 ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸੇਰੋਤ ਤੇ
 ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਉਪਰ ਕਈ ਪਾਸਿਉਂ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਸੁਣੇਹਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਉੱਗਲਾਂ ਵੀ ਉੱਠੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਤ ਕੇ ਲੱਚਰ ਤੇ ਗਲਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਬਹੁ -ਗਿਣਤੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਉਤੇ ਧੱਥਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜੇ ਗੱਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਕਰਮ ਦੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੌਹਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੰਥਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਉਥੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ

ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੇਰਚੇ ਵਿਚਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਗਾਇਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨ ਮੇਰਚੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ। ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਅੰਦਰ ਸਵਾਰਾਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੇਰਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਾਕਮਾਲ ਹਨ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜੀਆਂ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਦੀ। ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ

ਬੁਬਸਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾ ਰਿਹਾ
 ਗੀਤ ਫੋਟੇ ਆਪਣੀ ਕਿੱਲੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਕੇ
 ਆਏ ਹਨ..., ਦਾ ਵਰਣਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ
 ਚਾਹੁੰਗਾ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਗੀਤ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼
 ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ
 ਹਨ। ਉੱਥੇ ਇਸ ਗੀਤ ਨੇ ਵੀ ਨਵਾਂ ਮਾਰਕ
 ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਲਫਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ
 ਗੀਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ
 ਪਾਪੀ ਚੱਤੇਵਾਲੀਆ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ

ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹਗਾ ਕੱਤ ਕੁੜੇ...

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ, ਥੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਥੇਡਾਂ, ਸਿਰਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਰਸਮਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕੰਮਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਮਿਣਵੇਂ ਤੁੜੇਵਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣਮੱਤਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਤੁੰਵਣ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਕਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਘੱਟ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦ ਤੇ ਛੋਟੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਡ-ਪੁਡ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੁੜੇ ਤ੍ਰਿੰਵਣ ਨੂੰ ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਿੰਵਣ ਵਿੱਚ ਜੁੜ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਚਰਖਿਆਂ, ਪੱਛੀਆਂ ਤੇ ਨੂੰ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਕਿਸੇ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਦਿਨ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਰਖੇ ਕੱਤਦੀਆਂ ਰੰਗਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਰਿਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦਪਹਿਰ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਉਹ

ਦਿਨ ਝਟ-ਪਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿਨ ਦੇ ‘ਅਹੁ ਗਿਆ’ ਅਹੁ ਗਿਆ’ ਵਾਂਗ ਉਡ-ਪੁਡ ਜਾਣ ਤੇ ਛਿਣ ਜਾਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛਾਈ-ਮਾਈਂ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਪਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਸੋਹਿਰਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ- ‘ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕਰ ਤੋਂ ਵਿਵਲੀਆਂ ਹੋ ਕੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਜੋ ਤ੍ਰਿੰਵਣ ਜੋੜਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਸਨੂੰ ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਲ ਬੈਠਣ ਤੇ ਕੱਤਣ ਦੀ ਢੱਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਟਦੀ।’ (ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਪਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਪੰਨੇ 1495-96)। ਇਸ ਤ੍ਰਿੰਵਣ ਦਾ ਨਾਲ ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਪੈ ਜਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਦੋਹਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਇਹ ਕਿ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚਰਖੇ ਕੱਤਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਣੇ ਬਨੇਰਿਆਂ, ਕੰਧਾਂ, ਕੱਠਿਆਂ, ਟੁੱਖਾਂ ਆਦਿ ਦੋ ਚਿੜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੁੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਛਿਨ-ਭੰਗਰ ਤੱਕ ਦੀ ਵਿਹਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਮਹਿਰੋਕ
91-98885-10185

ਆਪਣ ਨਾਲ ਲ ਕ ਆਉ ਦਾਆਸਨ।
ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੁਪਹਿਰੇ ਖਾਣ ਲਈ ਰੋਟੀ
ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਦੁਪਹਿਰੀ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ
ਨਾ ਕਿਸੇ ਜੀਅ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਲ ਵੇਲੇ ਸਿਰ
ਪੁੱਜਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਚਰਖੇ
ਕੱਤਦੀਆਂ ਸਨ, ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਹਾਸਾ
ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇੰਜ ਝਟ-ਪਟ
ਤੁਕ੍ਰਾਲਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤ੍ਰਿੰਘਵ
ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੜਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ
ਦੀ ਦਿਲ ਲਗਾ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਚਰਖਾ ਕੱਤਣ ਦੀ
ਗੀਝ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਦਿਨ ਛਿਪਰ
ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਜਿੜੀ ਦੀ
ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਡਾਗੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਤ੍ਰਿੰਘਵ ਦੀ
ਨਾਂ ਜਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ
ਵੀ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤ੍ਰਿੰਘਵ

ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਹੀ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਇਸ
ਤ੍ਰਿਵਣ ਨੂੰ ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹਗਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ
ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਧੜਖ ਜਾਂ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ
ਦੀਆਂ ਔਹਤਾਂ ਨੂੰ, ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ,
ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ; ਕਾਰਾਂ; ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਦਾ ਆਹਰ
ਕਰਨ, ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚੌਕੇ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਆਏ-ਗਏ
ਦੀ ਆਓ-ਭਗਤ ਕਰਨ ਤੇ ਗੋਹਾ ਕੁੜਾ
ਆਦਿ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ
ਸੀ ਮਿਲਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ
ਲੱਗਦੇ ਤ੍ਰਿਵਣ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ
ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਡਾ. ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ-
 ‘ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
 ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਵੇਲੇ ਬੀਜ ਨਾਲ ਭਰੀ
 ਮੁੱਠੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ਿਲਾਰਦੇ (ਸੁੱਟਦੇ) ਸਨ, ਤਾਂ
 ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਬੋਲ ਉਚਾਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ
 ਜਾਂਦੇ ਸਨ—‘ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ...।’ ਬੀਜ ਦੀ ਢੂਜੀ
 ਮੁੱਠੀ ਸੁੱਟਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ—‘ਚਿੜੀ ਦੇ
 ਨਾਂ ਦੀ...., ਚੁੱਗੜੇ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ...।’ ਫਿਰ
 ਅਗਲੀਆਂ ਸੁੱਟੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਜ
 ਦੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਤਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ’

ਮੁਸਾਫਿਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ...ਆਦਿ ਕਹਿ ਲੈਂਦੇ ਸਨ
 (ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪੰਨਾ
 1327)। ਬੀਜ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਨੂੰ
 ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਵੀ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ
 ਕਿਸਾਨ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛਸਲ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਣਣ
 ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕੜੀਆਂ ਤੰਡੀਣ ਵਿੱਚ
 ਕੱਤਣ ਤੋਂ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੱਢ ਸਕਦੀਆਂ
 ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਤੰਡੀਣ ਦਾ ਨਾਂ ਚਿੰਦੰ
 ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ
 ਥੋੜ੍ਹੀ ਚਿੜੇ ਤੰਡੀਣ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅਕਸਰ ਇਕ
 ਲੋਕ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ
 ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ:

ਚਿੜੀ ਚੜੂੰਗਾ ਕੱਤ ਕੁੜੇ
 ਏਥੇ ਨਾ ਆਣਾ ਵਡ ਕੁੜੇ
 ਜਿਸ ਦੀ ਪੱਡੀ ਭਰੀ ਕੁੜੇ
 ਕੱਤ ਲਈ ਉਹ ਖਰੀ ਕੁੜੇ...
 ਤ੍ਰਿੰਝਣਾ ਵਿੱਚ ਚਰਖੇ ਕੱਤਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ
 ਤ੍ਰਿੰਝਣਾ ਵਿੱਚ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਗੀਤ
 ਚਿੜੀ ਚੜੂੰਗਾ ਵਿੱਚ ਸਜਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆ
 ਮਹਿਹਲਾਂ ਆਦਿ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਹੁਣ ਲਗਪਰ
 ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ
 ਅਜਿਹੀ ਤਬੋਵੇਂ ਤੇ ਸਤਾਲ-ਮੇਲੇ ਸਭ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ

ਦੀ ਬਾਤ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ
ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਚਰਖਾ ਵੀ
ਲਗਪਗ ਆਪਣਾ ਵਜੂਦ ਗਵਾਉਂਦਾ ਚਲਾ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਭਾਗ ਨੇ
ਚਰਖੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਹੋਵੇਗਾ। ਤਸੀਵਾਂ, ਫਿਲਮਾਂ, ਡਾਰੂਮੈਟੈਰੀਆਂ,
ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂ ਕਣ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਚਰਖਾ
ਵੇਖਣ ਤੱਕ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ
ਨੇ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਚਰਖੇ ਤੋਂ ਲਈ
ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ, ਉਸਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ, ਉਸਦੇ
ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ, ਉਸ ਨਾਲ
ਜੁੜੇ ਉਤਸਵਾਂ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਮਨੋਖ ਦੀ
ਭਾਵੁਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ—
ਸਮਝਣਾ ਅਜੇਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ
ਹੈ। ਚਰਖਾ, ਤਿੰਡਣ, ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਸਮਝੋ ਬਾਹਰੀ
ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਰ ਵੀ ਚਰਖਾ, ਤਿੰਡਣ, ਚਿੜੀ
ਚੜ੍ਹੁੰਗਾ ਆਦਿ ਲੋਕ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਿੱਸਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਾਲਾ! ਸਕੂਨ ਦੇਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਹੁਸੀਨ ਯਾਦਾਂ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਣ!
ਲੋਕ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਸਾਂ
ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਰਹੇ।

ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ : ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ : ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਮਾਪੀ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਸੁਸ਼ੱਟਿਭ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ, ਉਥੇ ਹੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੱਖ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮਾਤਰਾ ਭਾਗ ਕੌਰ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਕਤ ਕਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਬਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਢ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਤੇ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਗਾਥਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ

ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢੀ
ਦੀ ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਭੁੱਲ ਦੇ
ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿਜਿਆਂ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹਿਣ ਦੀ
ਪੇਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ
ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ
ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੜ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ
ਜ਼ਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ। ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੈਰ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਇਤਿਹਾਸ ਮਾਤਾ ਭਾਗ ਕੌਰ ਦੀ ਪੇਰਣਾ ਅਤੇ
ਸੂਰਮਤਾਈ ਦੀ ਉੱਘੜਵੀਂ ਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ
ਜੋ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੰਤ
ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ
ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਾਨ ਨੇ
ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ
ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ
ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਇਕਜੁਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਵੀ ਕੀਤੀ।
 ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਸ਼ਿਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਦੰਤ੍ਰਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਕਾਉਣੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਜੋਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਹਿੰਡਾ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੈਨੋਜਰ ਸ. ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੈਂਜ਼ੂਦ ਸਨ।

ਕੜਵਣੀ—ਮਹਿਰੀ—ਪਾਰਾ

ਕੜਵਾਨੀ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਦਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ
ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ
ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਦ੍ਰਾਘਾਰੂ ਪਸੂਆਂ
ਵਿੱਚੋਂ, ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਥਾਂ ਲਗਭਗ ਹਰ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਪਾਇਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚਾਂ
ਢੁਧ, ਦਹੀ, ਲੱਸੀ, ਪਿਛਿ, ਐਲੂਣਾ ਪਿਛਿ
(ਮੱਖਣ) ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ
ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਾਂ ਅਤੇ ਦਾਦੀ
ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਜਿਸ ਘੜੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹੋ ਉਹ ਮਿੱਟੀ
ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਦਾਵਨੀ
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ
ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।
ਇਸਦਾ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੋਵੇਂ ਚੌੜੇ ਸਨ।
ਘੁਮਿਆਰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਕਗ਼ਰਾਈ
ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸਵੇਰੇ
ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਕੀ
ਦੁੱਧ ਕੜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਘਰ
ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਇਕ ਕੌਨੇ ਵਿਚ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ
ਜ਼ਮੀਨ ਪੁੱਟ ਕੇ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ
ਪੇਸਟ ਨਾਲ, ਗੋਬਰ ਦੇ
ਟੁਕੜੇ ਇਕ ਗੋਲਾਕਾਰ
ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਪੇਟੇ ਗਏ
ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਅੱਗ

विजै गरगा
मलेट

ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੜਵਾਨੀ
ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿਨ ਭਰ, ਤਣੀਆਂ
ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਗਰਮ ਕਰਦਾ
ਰਿਹਾ। ਵਿਚਕਾਰ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ
ਕੋਈ ਦੁੱਧ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ
ਇਸ ਦੇ ਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ
ਇਸ ਜਦੁਕਣ ਨੂੰ ਝਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਛੇਕ ਵੇਖੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਣੀਆਂ ਹਾਰਨ
ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ
ਦੁੱਧ ਉਬਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਉਬਲਾਲੇ
ਹੋਣ ਦਾ ਕੌਂਝੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਲਿਆਂ ਦੇ
ਛੇਕ ਨੂੰ ਭਾਡ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ
ਦੁੱਧ ਦੇ ਛਿੜਕਣ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੁੱਧ
ਗੁਫਾ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਵੇ। ਅੱਗ ਬੁਤ਼
ਤੀਬਰ ਹੋਣ ਤੇ ਮਾਂ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ਜੀਵੇਲਾ ਉਤਾਰ
ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਥੇ ਦੁੱਧ ਦੀ
ਰਾਖੀ ਲਈ ਬੈਠਦੇ ਸਨ।

ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੜਵਾਨੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਗੁੱਛੇ ਦਾ ਰੂਪ
ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਦਾਵਨੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ

ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ
ਕੜਵਾਨੀ ਵੀ
ਚਰਵਾਰੇ ਦੀ ਘਾਟ,
ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ
ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ
ਵਿਛੋੜੇ ਕਾਰਨ

ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੜਵਾਨੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿਨ ਭਰ, ਤਣੀਆਂ ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਗਰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਵਿਚਕਾਰ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਦੁੱਧ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ ਇਸ ਜਦੱਕਣ ਨੂੰ ਝਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਛੇਕ ਵੇਖੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਣੀਆਂ ਹਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹੋੰਦ ਗੁਆ ਬੈਠੀ। ਹੁਣ ਕਾਦਾਵਾਨੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉਹੀ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਡਿਗਾਚੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਆਪੁਨੀਕੀਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਸਵਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਘਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋਣ। ਹਾਂ, ਅੱਜ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੱਕ, ਉਹ ਕੜਵਾਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁੜੱਤਣ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਜਾਣੂੰ ਹਨ।

ਦੁੱਧ ਉਬਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਉਬਾਲੇ
ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਲਿਆਂ ਦੇ
ਛੇਕ ਨੇ ਭਾਡ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ
ਦੁੱਧ ਦੇ ਛਿੜਕਣ ਨੂੰ ਗੈਂਕਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੁੱਧ
ਗੁਫਾ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਵੇ। ਅੱਗ ਬਹੁਤ
ਤੀਬਰ ਹੋਣ ਤੇ ਮਾਂ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ਜੀਵੇਲਾ ਉਤਾਰ
ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਥੇ ਦੁੱਧ ਦੀ
ਰਾਖੀ ਲਈ ਬੈਠਦੇ ਸਨ।
ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੜਵਾਨੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਗੁੱਛੇ ਦਾ ਰੂਪ
ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਦਾਵਨੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ

ਦੋਆਬਾ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਟਾਂਡਾ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ
ਤੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ

ਟਾਂਡਾ ਉੜਮੁੜ, ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ
ਖਤਮ ਕਰਨੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ
ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ
ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ, ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਗਰਗ,
ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ
ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ ਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ
ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ
ਆਪਣਾ ਅੜੀਅਲ ਵਤੀਰਾ ਅਪਣਾਇਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਚ ਅੱਜ
ਦੋਆਬਾ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਟਾਂਡਾ
ਟੇਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ
ਚ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜ਼ ਕੇ
ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਮ ਕੇ

A group of Sikhs, mostly men wearing turbans, are gathered outdoors. In the center, a man in a grey suit and a young boy are standing near a bright orange bonfire. Several other men are holding up black smartphones to take pictures. The background shows a snowy or cold environment with buildings.

ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ

ਦਿਨ ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਲਈ ਟਾਂਡਾ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ
ਟਰਾਲੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ : ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾ
(ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ, ਮੀਡੀਆ
ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ
ਸਪੀਕਰ ਥੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾਂ ਹੁੰਦਲਾਰ ਹੋ ਗਿਆ
ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ
ਅਮਲ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਲੱਗੀ ਰੋਕ ਦਾ
ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ
ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ
ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਹੱਲ
ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ
ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਗਠਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ

A portrait of a man with a long, well-groomed white beard and mustache. He is wearing a bright yellow turban and a white kurta (cotton shirt). The background is dark wood paneling.

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਖਲ
ਦੇਣਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ
ਕੋਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੜੋ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਪ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ, ਪੈਨਲ ਕੋਲ ਨਹੀਂ : ਚੱਚਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਿ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਖ਼ ਚੱਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ, ਕੋਈ ਪੈਨਲ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਭੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤਕ 8 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਲ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਖਦ ਆਉਣ ਤੇ ਤਿੰਨੇ ਕਾਨਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

**ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ 'ਚ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ
ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ**

ਸੈਕਰਾਮੈਟੋ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਸੈਕਰਾਮੈਟੋ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਦਾ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਖਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਂਗ ਤੇ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਣ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰ. ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 25 ਜੁਨ 1975 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵੁਧ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੌਂਗ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜੜੂਰੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚਿੱਠੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦਾਸ (ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ) ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਅੱਤ ਦਰਜੇ ਦੀ ਗਹੀ ਵਿਚ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ (ਨੇੜੇ ਗੜ੍ਹ ਦੀਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਨਿਸ਼ਾਰਪੁਰ) ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਰਫ ਦੋ ਕਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਛੰਨਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਛੰਨ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਭੁਲ ਸਿੰਘ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਪੱਤਰ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਲਾਇਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਸਾਡੇ ਧੰਨਭਾਗ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਇਹ ਪੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿਓ। ਉਹ ਪੱਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਯਾਦ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ

ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ‘ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਵਰਗੇ ਮਹਾਂਨੂੰ ਦੇ ਸੁਰੱਜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ’ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।’ ਚਿੱਠੀ ਸੁਣਿਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ’ਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਜਲਾਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਸਿਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜੈਤੌ ਦਾ ਮੌਰਚਾ ਲੱਗਿਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਉਸ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ’ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੋ। ਇਸ ਜਬਦੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਲੱਗੇ ਪੰਥ ਤੁਹਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗਾ। ਤਦ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ 37 ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਜੋ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸੈਕੜੇ ਪਿੰਡ ਕਸਬਿਆਂ, ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗ੍ਰਹ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਆਖੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪ ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਸੇ ਨਕਸੇ ਕਦਮਾਂ ’ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਚੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਥਵਾਂਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖੇ
ਸਨ।
ਜਦੋਂ ਅਗਸਤ 1982 ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਾਬਾ
ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ
ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਧਰਮ ਯੂਧ
ਮੌਰਚਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ
ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਥਾ ਲਗਭਗ 7000
ਸੰਗਰਾਂ ਦਾ ਸੀ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ
ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਗਿਫ਼ਤਾਗੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ
ਵਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਸੁਪਰਡੈਟ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਬਾਹਰ
ਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪ
ਜੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੋ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ
ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ
ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ
ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ
ਆਏ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ
ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਰਚਾ ਫਤਹਿ
ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਆਸਣ ਲਗਾ
ਕੇ ਬੈਠਾਂਗੇ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇਕ
ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਗਗਾਊੰਡ ਵਿਚ ਜਥੇ ਸਮੇਤ
ਠਹਿਰਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ

ਕੜਾਂਦੇ ਦੀ ਠੰਡ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨੇ ਸਮੇਤ ਉਹੋਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾ ਝੱਲਦੀ ਹੋਈ ਵਿਗੜ ਗਈ। ਬਾਬਾ ਜੀ 3 ਜਨਵਰੀ 1983 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਜਾ ਖਿਰਾਜੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਾਗ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਜਜਬਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜੈਕਾਰੇ ਗੁੰਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਬਹੁਮੀ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਛੁੱਲ ਅਰਪਣ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪੇਤਰੇ ਡਾ. ਗੁਰੂਨੀਤਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਗਾ ਜੋ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਕਟਰ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੁੱਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵਚਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੋੜਾ

ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਈਆ। ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁੱਕਾ, ਸਿਗਰਟਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਨ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛਹਿਰਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਰੀ ਸਜਾਇਆ। ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਵੱਲ ਸੁੱਖ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਬਾਬਾ ਸੌਨਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਿਰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲੁ ਨੇ ਸੇਟੇ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਾ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਗਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂਪੁਰ ਦੀ ਬਖਿਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੋਪਾਓ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਡਾ। ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਾਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਰਾਮ ਮੰਡੀ ਵਾਲੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਢਾਬੀ ਜਥੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਰੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ, ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਤੱਤਸਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਪੁੱਗਾ ਕਲਾਂ, ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਰੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਚ ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਡਾਵੇਂ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੁਰੇਡੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ ਪਰ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਮੀਨਾਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਨਗਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਪ੍ਰਸੀਪਲ ਤਰਸੇਸ਼ ਪੁੱਗਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ US ਤੋਂ ਆਇਆ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਕਟਰ, ਦਿੱਲੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਵਸਾਇਆ 'ਪਿੰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ'

ਕੈਲੀਫੇਰਨੀਆ, (ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ') : ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਹਮਾਇਤੀ ਜੱਥੋਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੁਹੱਿਮ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੜਾਕੇ ਇਸ ਠੰਡ ਚੰਡੀਲੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਹਮਾਇਤੀ ਡੇਰਾ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕੜੇ

ਜੱਥੇ ਬੰਦੀਆਂ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਟਿਕਰੀ ਬਾਹਰਡਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਵਿਖੇ ਪਨਾਹ ਘਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਪਿੰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੜ੍ਹੂਂ ਸਹਿਬ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਵ। ਸਵਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ) ਜੋ ਕਿ 24 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਹਾਊਸ ਐਸੀਏਸ਼ਨ, ਐਨ. ਜੀ. ਓ. ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਹਾਦੁਰਗੁੜ੍ਹ ਦੇ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਬੱਸ ਅੱਗੇ ਹੋਣੇ 'ਪਿੰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪਨਾਹ ਘਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ

ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ 4,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪਿੰਡ ਕਲੀਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਡਾਂ, ਕੀਰਤਨ, ਸਾਹਿਤ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਗੀਜ਼ਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਂਸੂਰਮ, ਵਾਫ਼ੀਂਗ ਮਸ਼ੀਨ, ਲੰਗਰ, ਆਦਿ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਤਾ। ਸਵਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ
ਮੁਖਕਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ
ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਾ
ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪਿੰਡ ਕੈਲੀਫੇਰਨੀਆ' ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਾਸਕਰ
ਬੁਲੁਗਾ, ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ
ਕਰਵਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਰਦਾਸ
ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕੀਰਤਨ ਹਾਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ,
ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। 4,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ
ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ
ਭਰਿਖ ਵਿਚ 15,000 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਦੇ
ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਇਸ ਪਨਾਹ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਰਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
ਪੂਰੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਸਵਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ
ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਕਾਰਥ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦੀ
ਇੱਛਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਡਾਰਿ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਾ: ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਮੁਹਾਲੀ : ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਂਗੰਬੀ (ਸੀਬੀਆਈ) ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੇ ।

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ
 (ਕਲੋਜਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਨਵੇਂ
 ਸਿਰਿਓਂ ਜਾਂਚ) ਦੀ ਅੱਜ
 ਮੁਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਸੀਬੀਆਈ
 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਜੀਐਸ ਸੇਖੋਂ
 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ। ਬੀਤੇ
 ਦਿਨੀਂ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ
 ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਲੈ ਕੇ
 ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਜਾਂਚ
 ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।
 ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ
 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ
 ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਜਾਂਚ
 ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਰਨੁਮ ਅਦਾਕਾਰ ਸੁਸ਼ੰਠ ਰਾਜਪੁਤ
 ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਜ
 ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ।

ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ 10 ਦਿਨ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਭਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸੰਜੀਤ ਬੱਤਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 21 ਜਨਵਰੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਜ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਾਂਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਨੂਮਾਈਂਦੇ ਦੇ ਹੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਖਿਦਰਾਣਾ ਕਰ ਮੁਕਤਸਰ, ਮੁਕਤ ਮੁਕਤ ਸਭ ਕੀਨ।
ਹੋਇ ਸਾਬਤ ਜੁੜੈ ਜਬੈ, ਬਡੋ ਮਰਤਬੋ ਲੀਨ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਥ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਅਮ ਮੁਕਤਸਰ ਜਾਣੀ ਮੁਕਤਸਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਅਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਨੂੰ 40 ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੜੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਥੋਗਾਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਡੇ ਕੇ ਮਨਾਈ ਲੋਹੜੀ

ਇਕੱਲੇ ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਇਕ ਲੱਖ ਕਾਪੀਆਂ; ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਹਾਉਣ ਦਾ ਆਹਿਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਤੇ ਪਿਛਲੇ 47 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਤਿ ਦੀ ਠੰਢ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੇਰਚੇ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ 'ਭੁੱਗਾ' ਬਾਲ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ। ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਪਾਣ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵੀ ਵਾਪਸੀ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤਮੰਡੀ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਾਈਂ ਲਾਏ ਮੇਰਚਿਆਂ 'ਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜ਼ਦਿਆਂ 'ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਬਾਦ', 'ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ', 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ-ਇੱਥੇ ਰੱਖ' ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਲਾਏ ਗਏ। 'ਯੂ ਬ ਫਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਤਨਜ ਕਸ਼ਦਿਆਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਾਣੇ 'ਸੁੰਦਰ-ਮੁੰਦਰੀਏ' ਨੂੰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਇਆ। ਸਿੰਘੂ ਵਿਖੇ ਪੈਸ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 32 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਹੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੰਘੂ ਵਿਖੇ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਨੇੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਲੋਹੜੀ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਬਾਲੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜ਼ੀਆਂ। ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਕੁਂਤੀਕਾਰੀ (ਪੰਜਾਬ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਲੋਕ ਪੂਣੀਆਂ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੋਰ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ
ਤਿੰਨ ਥੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਲੱਖ
ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜ਼ੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼
ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ
ਅਹਿਦ ਲਿਆ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ
ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਚਿਉਹਾ ਵੱਡੇ
ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋਵਾਂ
ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਕੜਾਂ/

ਪਾਥੀਆਂ ਦਾ ਭੁੱਗਾ ਬਾਲ ਕੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ
ਨਾਲ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇਹਨ।
ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ
ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ
ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ
ਮੰਗ ਮੰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਇਹ ਸਾਰੇ
ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਵਾਂਗੇ’। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਦਿੱਲੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ
ਕਈ ਥਾਈਂ ਭੁੱਗੇ ਬਾਲੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ੀ
ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ
ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਹੋਰ
ਕਿਸਾਨ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਸ
ਵਾਰ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੈ।
ਐਤਕੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ,
ਗੀਤ ਤੇ ਨਾਚ ਮਨਫ਼ੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ
ਘਰਾਂ ’ਚ ਲੋਹੜੀ ਮੈਕੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
ਪਰ ਐਤਕੀਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ

ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ
ਮੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ) ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਜ਼ੀਆਂ ਹਨ, ਭਲਕੇ ਕੇਂਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਸਾਜ਼ੇ ਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ
ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।' ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਵਰਾਜ਼
ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਆਗੂ ਯੋਗੋਂਦਰ ਯਾਦਵ,
ਬੀਕੋਯੂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹਨੀ
ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀਆਂ
ਭੁੱਗੇ 'ਚ ਸਾਜ਼ੀਆਂ। ਇਹ ਕਾਪੀਆਂ ਕਿਸਾਨ
ਅੰਦੋਲਨ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ
ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਜ ਮੁੱਖ ਮੰਚ ਤੋਂ ਵੱਖ-
ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ
ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ
ਕੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਮਨੁਝਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 8 ਕਿਸਾਨ
ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ। ਕਰੀਬ 20 ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਵਕੀਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਮੇਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਪਰਮਜਿੰਡ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਐਸਐਸ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੌਕਸ਼ਨ ਹਿਣ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹਨ। ਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਬਾਈਕਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੰਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੋਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਕਾਮਰੇਡ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਨੱਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ

‘ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਜਿੱਤ
ਕੇ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਣਗੇ’

ਕਿਸਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਈਕ ਵੱਲਾ ਭੱਟੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਰਥਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰੀ ਮਾਲੀਆ ਉਗਰਾਗੀ ਵਿਚੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਬਰਾਂ ਨੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਬੀਜੋਪੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਬਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਸੀਨਾਂ ਖੋ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਵੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਪੋਹ ਦੀ ਠੰਢ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਦਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਹਰ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਣ ਲੋਕ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਗੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਤਨਗੇ।

ਮੰਚ ਤੋਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਤੇ ਮੋਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਇਕ ਗੀਤ ਇਹ ਵੀ ਸੀ।
 'ਸਿੰਘੁ ਟਿਕਰੀਏ ਹੋ, ਤੇਰਾ ਸਬਰ ਨਿਆਰਾ ਹੋ,
 ਭਾਈ ਤਾਜੂ ਵਾਲਾ ਹੋ, ਭਾਈ ਘੜ੍ਹੇਏ ਵਾਲਾ ਹੋ।
 ਇਸ ਮੌਕੇ ਟਿਕਰੀ 'ਤੇ ਹੋਈ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਬੂਟਾ
 ਸਿੰਘ ਬੁਰਜਗੱਲ, ਲਾਲ ਚੰਦ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ,
 ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮੰਗਤ ਰਾਮ
 ਲੋਗੋਵਾਲ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
 ਭੰਗਾਲੀ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,
 ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨ ਜੂਨੀਅਨ
 ਦੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰਾ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ
 ਕੀਤਾ।

ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਲੀਡਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਹਿੰਦੇ ਆਏ ਕਿ ਤਕਦੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ। ਐਪਰ ਰੁਲਦੂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਤਦਬੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ।

ਕੁਝ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ 'ਤਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ; ਕੀ ਹੈ ਲੋਕ-ਏਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ।

ਰੁਲਦੂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਰੰਗਣਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਸਟੇਜਾਂ ਤੇ ਨੱਚਣਾ ਸੌਕ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀਆਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ

ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬੇਬੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੇਂਦੇ ਲਾ ਕੇ ਪਾਲਿਆ, ਬੇਬੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪ ਦੋ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਤੀਆ ਕਰਕੇ ਆਪ ਖਾਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਤਾਜੀ ਰੋਟੀ ਲਾਕੇ ਕਵਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬੁਸੀਆ ਮਾਣਦੇ ਸੀ, ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਡੀ ਬੁਸੀਆਂ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰੱਧ ਹਨੌਰਾ ਆ ਗਿਆ, ਮਾਂ ਚਾਚੇ ਭੇਲੇ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਇਕ ਟਰੱਕ ਨੇ ਫੇਟ ਮਾਰਕੇ ਛੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਰ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਤੂੰ ਭੈਣ ਤੇ ਵੀਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੀ, ਤੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਦਗੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦੇਖੇ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੌਲ ਨਾ ਲਾਇਆ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਰਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਵੱਸਦੀ ਥੀ ਅਤੇ ਭੁਖੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਾਤੂ ਪੀਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਚੋਣ ਨੱਚਣਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨੇ,

ਲੋਕ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਸਾਡੇ ਨੱਚਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਕੋਈ 10 ਰੁ. ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਮੈਂ ਸੋਚੇ ਨਾ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੇਖੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਵਾਇਦੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਡਾਸਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਤੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਾਤੂ ਪੀਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਚੋਣ ਨੱਚਣਾ ਪਿਆ, ਪਿਛੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਮੱਲੰਗ ਨੇ, ਗਤ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੱਚਦੇ ਨੋਟ ਵਾਰਦੇ, ਕਾਤੇ ਦਿਨੇ ਦੇਖ ਵਧਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲੇ ਢੂਗੀਆਂ, ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਗਾਣੇ 'ਤੇ ਨੱਚਣਾ ਸਾਡੇ ਸੋਕ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀਆਂ ਨੇ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦਾ 1500 ਰੁ. ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਲਦਬਾਜੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਸਰਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂਪ

ਪਿਰਤੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ ਸ਼ੇਰੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਮੋ 98144 07342

ਗੁਰਨਾਮ: ਪਿੰਜਰਾ

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅੱਸੀਂ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਕਵਾ ਮਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਜਾ ਫਾਵਿਆ ਕਿ ਫੇਰ ? ਉਠਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੀਤਾ। ਪੁਤ ਤੇ ਨੂੰ ਭਾਕਟਰ ਸਨ। ਤਿਮਾਰਾਨੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕਲੋਤਾ ਪੱਤਾ ਸਕੂਲ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਘਰ ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਦਾ। ਅੰਦਰਲੇ ਬੈਡਰੂਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਰਾਮਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਲੰਗ ਡਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਟੀ. ਵੀ. ਧਰ ਉਸਨੂੰ ਰਿਮੋਟ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਤੇ ਦਾ ਪਿੰਜਰਾ ਵੀ ਸੀ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਡਾਕਟਰ ਪੁੱਤ ਉਸਦੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ। ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਤੋਤਾ ਵੀ ਇੰਨਾ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਪਾ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿੰਜਰੇ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਉਛਲ ਕੁੱਦ ਕੇ ਬੁਸੀ ਨਾਲ ਟੈਂਟੈਂ ਕਰਦਿਆਂ ਝੂਮ ਉਠਦਾ। ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸਦੇ

.ਗਜ਼ਲ

ਦਰਦ ਆ ਖਲੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਭੱਬਣਾ ਤਾਂ ਹੈ ਸੀ ਹਰ ਸੈਅ ਨੇ ਆਖਿਰ ਜੀ ਪਹਿਲੋਂ ਡੁਬੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦੀਵੇਂ ਜਗੋ ਹਰ ਤਰਫ ਨੇ ਦਿਲ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਹੀ ਢੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਬੁਝੇ ਚੰਨ ਤੁਰੇ ਤੇ ਠਹਿਰੀ ਹਵਾ ਵੀ ਭਲਾ ਕੀ ਨੀ ਹੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਤਾਂਡਵ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਝੱਖੜ ਸੀ ਕੋਰੇ ਸਫੇ ਤੇ ਜਾਰੋ-ਜਾਰ ਹੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਸੀ ਲੋਂ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਤੁੰ ਬਹੁਤ ਨੇਰੂ ਢੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਦੌਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਝਾਂ.. ਤੇਰਾ 'ਮਾਨ' ਮੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ।

-ਗੁਰਮਾਨ ਸੈਣੀ
9256346906,
8360487488

ਪਰਿਵਰਤਨ ਬਨਾਮ ਵਿਕਾਸ

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਉਣਾ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ, ਖਾਣ ਪੀਣ, ਸਾਡੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਸ਼ੈਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਵੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਖੇਡ ਸਾਡੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ
9779118066

ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਬਕੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਰਤ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੜੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਂ ਕਰੇ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਆਦਤ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਹੱਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਰਤ ਦੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਸ ਉਪਰ ਹੱਥ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਪਰ ਤਸੱਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੌਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਤੇ ਵਧੀਆ ਸਮਾਜ ਕਰਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਕੇਵਲ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ, ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਵੇਗਾ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਸੇਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਾਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਸੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਪਿਭਿਆਸਾ ਕੇਵਲ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਵ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਾਰਗਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਬੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਗਾਈ ਅਮਾਨਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਬੁਣਦੇ

ਮਹਿਲਾ ਕਾਵਯ ਮੰਚ (ਜ਼.)

ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈ ਮੰਗਰੂਰ

ਮਿਤੀ -10-01-2021

ਸਮਾਂ-2 PM (ਮਾਧਿਅਮ)

ZOOM APP

ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਮੰਗਰੂਰ)

ਬਰਨਾਲਾ, (ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ) : ਗਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਾਵਿ-ਮੰਚ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 'ਸੰਗਰੂਰ' ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਯੂਮ ਐਪ ਤੇ ਅੱਨ-ਲਾਈਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੋ-ਗਰਾਮ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ 'ਗੁਲਾਫਸਾ ਬੇਗਮ' ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਚ-ਸੰਚਾਲਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਗੁਲਾਫਸਾ ਬੇਗਮ' ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਇਸ ਵਿੱ

ਦਿੱਲੀ V/s ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਜਵਾਨ ਲੋਕ

ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਬਲਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰੀਆਂ ਕਦੇ ਕਮਾਈਆਂ ਨੇ
ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਚੀਕਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਵਾਈਆਂ ਨੇ
ਸਲੂਟ ਆ ਸਾਡਾ ਉਹਨਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਧਰਨੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਆ
ਨਾਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਆ
ਨੈਜਵਾਨ ਵੀ ਜੋਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਹੋਸ਼ ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਆ
ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆ ਹੋਰ ਨਾ ਕਿੱਧੇ ਗੇੜੇ ਦਿੰਦੇ ਆ
ਜਿਹੜੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਸੀ ਨਸ਼ੇਝੀ ਅੱਜ ਮੂੰਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦੇ ਆ
ਮੁੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਬਾਡਰਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਆ
ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਪੁੱਠਾਂ ਪੰਗਾ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ
ਹਰ ਵੇਲੇ ਦਿਲ ਪੜਕ ਦਿਆ ਵੱਡਿਆ ਪਰਧਾਨਾਂ ਦੇ
ਦੇਖ ਕੇ ਇਕੱਠ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਸ ਹੋਏ ਚਿਹਰੇ ਆ
ਹੋਕੇ ਰੁਕੇ ਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਕਿਆ ਤੇ ਸੋਦੀ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਚ ਜਾ ਲਾਏ ਛੇਰੇ ਆ
ਲੈ ਕੇ ਹੱਕ ਮੁੜਣਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦਿੱਲੀਏ ਤੈਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ਼ ਕਰਦੇ ਆ
ਹੱਕ ਲਿਆ ਬਿਨਾ ਨੀ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿੱਚ ਠੰਚ ਦੇ ਮਰਦੇ ਆ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਾਡੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕ ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਚੱਲਦਿਆ ਹੋਕੇ ਨੀਵੇਂ ਨੀ
ਜਿੱਤ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀਏ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਮਨਾਵਾਂਗੇ ਦੇਸੀ ਯਿਉ ਦੇ ਬਾਲਕੇ ਦੀਵੇਂ ਨੀ

ਮੁਸਾ ਅਤਰਗੜ੍ਹ

ਬਾਲ ਗੀਤ

ਡਮ ਡਮ ਡੰਮਕ

ਡਮ ਡਮ ਡੰਮਕ ਵੱਜੇ ਢੋਲ
ਧਰਤੀ ਚੰਨ ਤੇ ਤਾਰੇ ਗੋਲ
ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਹੈ ਸੂਰਜ ਕੋਲ
ਪਾਣੀ ਕੱਲੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ
ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਵਰਤਾਂਗੇ
ਫੇਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਤਤਸ਼ਾਂਗੇ
ਯਾਦ ਰੱਖਾਂਗੇ ਸੁੱਚੇ ਬੋਲ
ਡਮ ਡਮ ਡੰਮਕ ਵੱਜੇ ਢੋਲ

ਕਾਰ ਖਿੱਡੇਣਾ

ਮੇਰੀ ਮਾਸੀ ਕਾਰ ਖਿੱਡੇਣਾ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਏ,
ਕਾਰ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਮੈਂ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਏ।
ਸੰਤਰੀ ਢੋਰੇ ਇਹਦਾ
ਲਾਈਟਾਂ ਮਨੋਹਣੀਆਂ,
ਜੀਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੀਆਂ ਰੱਡੀਆਂ ਚੇ ਰੇਸਾਂ ਅੱਜ ਹੋਣੀਆਂ।
ਭੜੀ ਜਾਂਦੀ ਗੱਡੀ ਆਪੇ ਬਣਦੀ ਰੋਬਟ ਹੈ,
ਮਾਸੀ ਜੀ ਤੋਂ ਤੋਹੜੇ ਲੈਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਹੈ।

ਮੁਹਿੰਮਾਂ

ਗੈਰਤ ਰੰਗ ਰੱਤੇ ਸੂਰੇ ,
ਕਹਿਣੀ ਕਰਨੀ ਦੇ ਪੂਰੇ
ਸੰਗਤ ਲਈ ਦੇਗ ਹੋਸ਼ਾ
ਤੇਗ ਚੜ ਆਇਆਂ ਨੂੰ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ

ਨੀਵੇਂ ਮਨ ਉੱਚੀਆਂ ਮੱਤਾਂ
ਆਏ ਨੇ ਢੱਕਦੇ ਪੱਤਾਂ
ਭਲਾ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਚਾਨੁੰਦੇ
ਸ਼ੇਰਾਂ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦੇ
ਭੰਨ ਕੇ ਮੂੰਹ ਮੱਝਿਆ
ਗਜ਼ਨੀ ਤੋਂ ਆਇਆਂ ਨੂੰ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ

ਸਿਰਾਵ ਦੇ ਮੁੱਲ ਪਵਾਏ
ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਘਬਰਾਏ
ਚੱਬਦੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਛੋਲੇ
ਬਣੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗੋਲੇ
ਜਾਨ ਤੋਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਂਦੇ
ਪਰਾੜੀ ਰੱਖ ਪਾਇਆਂ ਨੂੰ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ

ਜਿੰਦੇ ਸੁੱਖੇ ਜਿਹੇ ਯੋਧੇ
ਜਾਲਮ ਨੂੰ ਲਾਉਂਦੇ ਸੋਧੇ
ਮੌਤ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਖੇਲਾਂ
ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੀਆਂ ਜੇਲਾਂ
ਮੌਜੂਦੇ 31 "ਸੋਨੂੰ"
21 ਸਿਰ ਪਾਇਆਂ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ

ਪਿੰਡ ਮੰਗਲੀ ਟਾਂਡਾ

ਕਵਿਤਾ

ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਏ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਆਉਣ ਹਵਾਵਾਂ ਠੰਡੀਆ
ਇਹ ਮੇਰਾ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ
ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਸਵਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਨੇਰ
ਬਾਗੀ ਕੋਇਲਾ ਬੁਲ ਬੁਲ ਬੋਲਣ
ਮਿੱਠੀ ਮਿਠਾਸ ਘੋਲਣ
ਚਰਖੇ ਤੇ ਕੋਈ ਤੰਦ ਪਾਉਂਦੀਏ
ਵਤਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆ ਪਰਦੇਸੀ
ਗੀਤ ਕੋਈ ਗਾਉਂਦੀਏ
ਵਿੱਚ ਦੁੱਵਣ ਕੜੀਆਂ ਰਲ ਕਸੀਦਾ ਕੱਢਣ
ਚੋਲ ਤੇ ਰੱਭਰੁ ਨੱਚਣ ਕੁੱਦਣ
ਕੱਚਿਆਂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਚਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਮਿੱਠੀ ਏ
ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਤੇ ਆਉਣ ਬਖ਼ਬੀਆ
ਇਹ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਏ
ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਪਕਦੇ ਪੂੰਜੇ ਰਿਝਦੀ ਖੀਰ,
ਇਹ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ
ਜਿਥੇ ਜੰਮੀ ਇੱਗ ਸਿਆਲੀ ਹੀਰ,
ਲੱਗਦਾ ਏ ਮੇਲਾ ਵਿੱਚ ਸੱਥਾ,
ਤਾਸ ਖੇਡਦੇ ਬੈਠ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ,
ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਛੱਪੜ ਦਾ ਪਾਣੀ,
ਰੱਬ ਵਰਗੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਸਦੀ ਮਾਂ
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਖਰੀ ਏ ਟੋਹਰ ਨਵਾਬੀ
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਦੇ ਲੱਕ ਪੰਜਾਬੀ,
ਧਾਲੀਵਾਲ ਸਦਾ ਵੱਸਦਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ,
ਗਗਨ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ,

ਗਾਗਨਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿਲਾ
ਕਾਵਿ ਮੰਚ (ਪੰਜਾਬ)

ਐ ਬੇਰਹਿਮ ਸਾਸਕ

ਅਜੇ ਤਾਂ ਜਾਗੇ ਨੇ ਓਹ ਲੋਕ ਹੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਬੋਲ ਨੇ
ਸੋਚ
ਜੇ ਓਹ ਜਾਗ ਪਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ
ਗੂੰਗੇ
ਯਾਦ ਰੱਖ
ਜਦੋਂ ਗੂੰਗੇ ਬੋਲਦੇ ਨੇ
ਤਾਂ ਮਹਿਲ ਕੰਨ ਵਿਹੁੰਦੇ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਤਰੇਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਕੰਧਾਂ ਸਲਤਨਤ ਦੀਆਂ
ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ
ਤੇਰੇ ਲੋਹੇ ਤੇ ਬੁਦੂਦ ਤੋਂ
ਕਦੋਂ ਡੱਗੀਆਂ
ਓਹ ਤਾਂ ਖੁਦ ਬਣੀਆਂ ਨੇ
ਫੇਲਾਦ ਦੀਆਂ

ਹਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਹਾਬਣ

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ

ਜੱਜ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਨੇ
ਅੰਨਦਾਤਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੂੰ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ
ਕੱਟ ਕੁੱਟ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਚੁਗੀ ਨੂੰ
ਵੇਖੋ ਸੱਤਰ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ
ਠੰਡਾ ਨਾਲ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁਣ ਤਾਈਂ;
ਲੱਖ ਲਾਨਦਾਂ ਨੇ ਏਦਾਂ
ਦੇ ਹਾਕਮ ਦੀ ਮਗ਼ਰੂੰੀ ਨੂੰ
ਰੁਲਦੂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਲਾ

ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ

ਕਰਦੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਿਖਾਵੇ, ਨਿੱਤਰਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਕੋਈ,
ਉੱਝ ਤਾਂ ਹਮਦਰਦ ਬਥੇਰੇ, ਵੰਡਦਾ ਦੁੱਖ ਕੋਈ ਕੋਈ।

ਸਿੰਘ ਕਦੇ 'ਕੱਲਾ ਨ ਹੋਵੇ, ਸਵਾ ਲੱਖ ਬਣ ਲੜਦਾ ਹੈ,
ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਮੱਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ, ਉਹ ਢਾਲ ਬਣ ਖੜਦਾ ਹੈ।

ਦੀਨਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ, ਮੁਸੀਬਤ ਸਿਰ ਜਰਦਾ ਹੈ,
ਪਿੱਠ ਕਦੇ ਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ, ਮੈਦਾਨ-ਏ ਜੰਗ ਮਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਹੈ,
ਕਰੋ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਬਾਬੇ ਦੀ, ਸੱਚੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਹਾਨ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਅੱਡਦਾ ਨ ਹੱਥ ਕਦੇ, ਸਿਰਫ਼ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ,
ਪੂਜਦਾ ਨਿਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਦਾ, ਨਾਹੀਂ ਕਹਿਣੋਂ ਸੰਗਦਾ ਹੈ।

ਨਾ ਉਹਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਘਾਟਾ, ਉਹ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਦਾ ਹੈ,
ਚੱਲਦੇ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂ, ਉਚ ਨੀਚ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਜੇ ਇੱਕ ਨੂੰਰ ਤੋਂ ਬੰਦਾ, ਦੀਨ 'ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਦਾ ਹੈ,
ਰਹਿੰਦੇ ਰਜਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀ, ਨਾ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਰੋਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ, ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਪੁਗਾਵਾਂਗੇ,
ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਕਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ, ਰਲ ਰੁਖੀ ਮਿਸੀ ਖਾਵਾਂਗੇ।

ਨਾ ਕੋਈ ਵੈਰੀ ਨ ਬਿਗਾਨਾ, ਆਉ ਨਿੱਤ ਸਥਕ ਪੜ੍ਹੀਏ,
ਭੁਲਾਕੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਸਾਰੇ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹੀਏ।

ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਨੂਰਪੁਰੀ'

ਮਾਂ-ਮੋਦੀ

ਕਿਵੇਂ ਮਾਂ ਮੋਦੀ ਦੀ ਵਿਲਕਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੁਣ ਲੈ ਪੁੱਤ ਪੁਕਾਰ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਚਾਹ ਵੇਚਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਕਰ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜਾਰ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਦੀ ਤੇਰੀਆਂ ਤੇਰੀ ਭਲੀ ਕਰ ਕਰਤਾਰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਤਰ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇਰੀ ਲੈਂਦੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਰ

ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਤੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰ
ਵੇਂ ਤੂੰ ਸੋਧਾਂ ਪਿਛੇ ਪੈ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਹੈ ਅਖਿਤਾਰ

ਤੇਰ ਧਰੇ ਧਰਾਏ ਰਹਿ ਗਏ ਕਰਕੇ ਆ ਗਏ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ
ਉਹ ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਨੇ ਪੁੱਤਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੰਡਾਰ

ਗੁੜਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਉਹ ਤਾਂ ਪਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਤਲਵਾਰ
ਵੇਂ ਤੈਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣ ਨਾ ਦੇਣਗੇ ਸਾਰੇ ਰ

ਬੁੱਧ ਬੋਲ

ਇਲਤੀ ਛੰਦ

ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ...
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ

ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਖੇਤ ਹੋਵੇ
ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੂ ਲਵੇ ਚਰ ਜੀ
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ

ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡ ਹੋਵੇ
ਯਾਰੀ ਕੇਹੀ ਨਰ ਜੀ
ਯਾਰ ਵਗੈਰ ਜਾਵੇ ਸਰ ਜੀ
ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ

ਪੋਰ ਦੀ ਟੁੱਤ ਹੋਵੇ
ਪੁੱਤ ਜੇ ਕਪੁੱਤ ਹੋਵੇ
ਨਾਲ ਠੰਡ ਜੇ ਮਰ ਜੀ
ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ

ਲਿਖਣਾ ਤੇ ਗਾਉਣਾ ਸੌਖਾ
ਜੋੜ ਲਵੇ ਗੀਤ ਹਰ ਜੀ
ਬਲਦੀ 'ਚ ਅੰਖਾ ਜਾਣਾ ਸੜ ਜੀ
ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ
ਮਾਲਕ ਕਿਉ ਫੇਰ ਹੋਵੇ
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ

ਇਲਤੀ ਛੰਦ ਚੰਗਾ
ਬੰਦਾ ਮਲੰਗ ਚੰਗਾ ..
ਮੈਦਾਨ ਚ ਨਹੀਂ
ਸਕਦਾ ਹਰ ਜੀ

ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ

ਮਾਲਕ ਲਡੋਰ ਹੋਵੇ
ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ

ਭੈਂਕੂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ।
ਨਸ਼ ਦੀ ਜੇ ਲੋਰ ਹੋਵੇ
ਫੇਰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਜੀ।

ਜਾਗਦਾ ਕਿਸਾਨ ਹੋਵੇ
ਬਣਿਆ ਇਨਸਾਨ ਹੋਵੇ
ਲੈਂਦਾ ਜਿੱਤ ਵਰ ਜੀ

ਦਿੱਲੀ ਜਦੋਂ ਘੋਰੀ ਹੋਵੇ
ਜੰਗ ਜੇ ਲਮੇਰੀ ਹੋ ਜੇ
ਵਗਦੀ ਜੇ ਨੇਰੀ ਹੋਵੇ
ਕੌਣ ਮੂਹਰੇ ਜਾਵੇ ਅੜ ਜੀ

ਦਿੱਨੇ ਵੀ ਜੇ ਨੇਰ ਹੋ ਜੇ
ਤੁਰਨ 'ਚ ਦੇਰ ਹੋ ਹੋ ਜੇ
ਭੱਜ ਕੇ ਨਾਲ ਜਾਈਏ ਰਲ ਜੀ

ਚੌਕੀਦਾਰ ਚੋਰ ਹੋਵੇ...
ਫੇਰ ਕਹਦਾ
ਮਿੱਤਰਾ..! ਡਰ ਜੀ

ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੌਜਵਾਨ
9464370823

ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਵਿਤਾ

ਚਮਕ ਸਦਾ ਹੀ,
ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਸੌਮਾ ਰਹੀ ਏ,
ਪਰ ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੀ ਹੋਵੇ,
ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

ਤੇਰਾ ਵੀ ਬੋਲਬਾਲਾ,
ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਰਿਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ,
ਤੈਨੂੰ ਲਿਫਟ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ,
ਤੇਰ ਦੇ ਮੀਨਾਰ 'ਤੇ ਚੜਾਉਂਦਾ ਰਿਹੈ।

ਤੇਰਾ ਪਸਾਰਾ,
ਕਿਸੇ ਅਮਰਵੇਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ,
ਕਿਉਂਕਿ,
ਕੁਚਲਨ ਦੀ ਨਿਰਤਰਤਾ ਨੂੰ,
ਅਕਸਰ ਵਰ ਮਿਲੁ ਜਾਂਦੇ,
ਅਖੰਤੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀਆਂ ਤੋਂ।

ਬੋਸ਼ਕ,
ਉਚਾਈਆਂ ਤੋਂ,
ਮੰਜ਼ਰ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਦਿਸਦੇ ਨੇ,
ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਾਂ,
ਤੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਸ਼ਰ ਤੋਂ।

ਤੇਰੀਲੇ ਮੀਨਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ,
ਕਰਦੇ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ,
ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ;
ਸਿਰਫ ਖੁਸ਼ਮਦੀ ਸਿੱਲ੍ਹੇ ਤਾਈ।

ਮੈਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾਂ,
'ਮਿਆਰ' ਨਾਲ ਵੀ,
ਤੇਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਲਦੀ
ਤੇਰੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਕਿਵਾੜ,
ਪੱਕੇ ਹੀ ਬੰਦ ਨੇ ਇਸ ਲਈ।

ਤੇਰੀ ਪਹੁੰਚ,
ਸਿਰਫ ਢਾਣੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ,
ਪਰ ਮਿਆਰ ਤਾਂ,
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ
ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ।

ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ @ਤੇ,
ਤੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਤ ਵਿਛਣਾ,
ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰੇ ਅਪਾਠਕਾਂ ਕੋਲ,
ਸਿਰਫ;
ਹਾਈਡ੍ਰੋਲਿਕ ਪੰਪ ਹੀ ਨੇ,
ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਉਤਾਹ ਚੱਕਦੇ ਨੇ।

ਪਰ ਤੂੰ ਸ਼ਾਇਦ,
ਭੁਲ ਰਹੀ ਏਂ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਾਂ,
ਨੈਣ ਨਕਸ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਉਹ ਸਾਵਲੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ,
ਉਹ ਕਣਕਵੰਨੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ
9779070198

ਵਾਰ

ਬੜੇ ਜੁਲਮ ਕਰੇ ਤੂੰ ਦਿੱਲੀਏ
ਲੱਗੀ ਕਰਨ ਫਿਰ ਅੱਜ ਘਾਣ
ਤੇਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਨਾਂ ਚੱਲਦੀ
ਸਿੰਘ ਖੜ੍ਹ ਗਏ ਸ਼ੀਨੇ ਤਾਣ
ਜ਼ਬਰ ਜੁਲਮ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਹੁੱਕਣਾ
ਸਾਡੇ ਗੂਰੂਆ ਦਾ ਇਹ ਫਰਵਾਣ

ਅਸੀਂ ਮੌਢੀ ਹਾਂ ਹਰ ਜੰਗ ਦੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਰਮੇ ? ਬੜੇ ਮਹਾਨ
ਜੇ ਨਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਦਮ ਚੁਕਦਾ
ਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਗੁਲਾਮ
ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਵੰਡਿਆਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ
ਕਰੇ ਮਿੱਟਣੀ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀ ਛਾਣ

ਅਸੀਂ ਚਿੱਡ ਭਰਦੇ ਸਾਰੇ ਜਗ ਦਾ
ਅਸੀਂ ਸਿਹਨਤ ਕਸ ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ
ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਿਰ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਮਿਥਦੇ
ਪਾ ਜੋਖੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ
ਇਹ ਘੜੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਤੂੰ ਦਿੱਲੀਏ
ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਣ

ਅਸੀਂ ਲਾਜ਼ ਰੱਖੀ ਹਰ ਧਰਮ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਤੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਹਿੰਦ ਦੀ ਸਾਨ ?
ਵੀਰ ਜਵਾਨ ਵੀ ਪੁੱਤ ਕਿਸਾਨ ਦੇ
ਰਾਖੀ ਦੇਸ ਦੀ ਕਰਦੇ ਲਾ ਜਾਨ
ਸੰਧੁ ਕਲਾਂ ਕਰੇ ਰੋਵੇਗੀ ਦਿੱਲੀਏ
ਪਿੱਛੇ ਮੁੜੇ ਨਾ ਕਮਾਨੋਂ ਗਿਆ ਬਾਣ
ਜ਼ਿਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਪੂ ਕਲਾਂ (ਬਰਨਾਲਾ)

9878302324

ਸਮੇਂ ਦੀਏ ਸਰਕਾਰੇ

ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਰਨਾ ਪੁਉਗਾ
ਸੁਆਗਤ ਹੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਏਂ
ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦਾ।

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ
ਅੱਜ ਦੁਖਾਰਾ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ;
ਰੋਹ ਫੋਰਸਾਂ ਤੋਂ ਨਈਂ ਰੁਕਣਾ
ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦਾ।

2.
ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ
ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ।
ਆਖਰ ਅੱਜ ਹਰਿਆਣੀਆਂ ਨੇ
ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਈ।
ਉਹ ਤਾਂ ਚਲੋ ਬਿਗਾਨੇ ਸੀ ਪਰ
ਇਹ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਅਪਣੇ ਸਨ;
ਅਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਬਿਲਾਂ ਦੀ
ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਵਡਿਆਈ।

3
ਕੰਧ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹ ਲੈ
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਛਤਾਵੇਗੀ।
ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਦੀਏ ਸਰਕਾਰੇ
ਨੀ ਵਕਤ ਗੁਆਵੇਗੀ।
ਇਹ ਕਾਲੇ ਪੀਲੇ ਕੁਨੂੰਨ ਤਾਂ
ਗੱਲਾਂ ਦੂਰ ਦੀਆਂ;
ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਏ ਕਿ ਤੂੰ
ਸਰਕਾਰ ਗੁਆਵੇਗੀ।

ਮੁਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਾਪਨ,
ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਤ ਸਭ ਧੂਰੀ (ਪੰਜਾਬ)

ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ

ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨੀ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?
ਗਲਾ ਘੁੱਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਨਿੱਤ
ਸਾਡੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦਾ,
ਰਵੱਈਆ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾ ਲਿਆ
ਤੂੰ ਅਫਗਾਨਾਂ ਦਾ?
ਕਿਉਂ ਆਉਂਦਾਨਹੀਂ ਤਰਸ
ਤੈਨੂੰ ਬਲਦੇ ਸਮਾਜਾਨਾਂ ਦਾ?
ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?

ਤਨ ਸਾਡੇ ਤੂੰ ਪਿੰਜਿਆ
ਇੱਥੇ ਵੱਡੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ,
ਹੱਕ ਮਾਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਦਾਅਵਤਾਂ ਨੇ,
ਏਹੋ ਜੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਉੱਤੇ
ਲੱਖ ਲਾਹਨਤਾਂ ਨੇ,
ਸੰਸਦ ਵੀ ਤਾਂ ਜਾਪੇ ਟੋਲਾ
ਬੇ-ਇਮਾਨਾਂ ਦਾ,
ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?

ਰੱਤ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਨਲ੍ਹ
ਦੇ ਵਾਂਗ ਗੋੜਦੇ ਹਾਂ,
ਲੱਖ ਪੈਵਣ ਸੋਕੇ ਨਾ ਕਦੇ
ਬੂਹੇ ਭੇੜਦੇ ਹਾਂ,
ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ
ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦੇ ਹਾਂ,
ਫਿਕਰ ਵੱਡ-ਵੱਡ ਖਾਂਦਾ
ਸਾਨੂੰ ਫਸਲ-ਰਕਾਨਾਂ ਦਾ,
ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?

ਤੇਰਾਂ-ਤੇਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਾਨੂੰ
ਤੱਕੜੀ ਚੇਤੇ ਹੈ,
ਮੀਆਂ-ਮੀਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ
ਵਾਲੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਚੇਤੇ ਹੈ,
ਦਰੋਪਦੀ, ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਵਾਲੀ
ਰੱਖੜੀ ਚੇਤੇ ਹੈ,
ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਅੰਤ ਸਦਾ
ਹੰਕਾਰ ਗੁਮਾਨਾਂ ਦਾ,
ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?

ਵੰਗਾਰ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਏ ਤਾਂ
ਮਹਿਜ ਅਰਜੋਈ ਏ,
ਇੱਜਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੱਜਦੀ
ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੋਈ ਏ,
ਦਰਦ ਜਾਣੇ ਜੋ ਜਨਤਾ
ਦਾ ਸੱਚ-ਸ਼ਾਸਕ ਸੋਈ ਏ,
'ਗੁਲਾਬਸ' ਅਥੇ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ
ਇਹ ਤਰਕਸ਼-ਮਿਆਨਾਂ ਦਾ,
ਸੁਣਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂ
ਵੇ ਤੂੰ ਦਰਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ?

ਗੁਲਾਬਸਾ ਬੇਗਮ
ਸੁਨਾਮ (ਸੰਗਾਰੂ)

ਬਿੰਦਰ ਜਾਨ -ਏ-ਸਾਹਿਤ ਇਲੀ

00393278159218

ਬਲੁਦਾ ਦੀਵਾ

ਮੇ ਮੜੀਆਂ ਦਾ ਬਲੁਦਾ ਦੀਵਾ
ਸੁਣੇ ਰਾਹ ਰੈਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੋਏ ਮੁਸਾਫਿਰਾਂ ਦੇ ਅਫਸਾਨੇ
ਗਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਪ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅੰਦਰਾਜ਼

ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ
ਦੂਰ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਡਾਗ ਦੀਆਂ ਕੁਗੀਤੀਆਂ
ਨਾਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ
ਟੌਰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨਵੈਟ ਸਕੂਲ
ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਹਿਸਾਸਤ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ
ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸਕੂਲ ਜਾਂ
ਕਾਲਜ ਕਿਸੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ
ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ
ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਾ
ਹੂਪੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਰਕੀ ਨਾਲ
ਮੁੱਹ ਝੁਲਸਣ ਦੇ ਬਹਾਬਰ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਹੁਣ
ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ
ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ
ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘਰੋਂ ਰਾਗ ਅਲਾਪਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਬਾਰੇ
ਸੋਚਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
ਬੁਰਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ
ਆਈਲੈਟਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਨੇ ਕੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੈ ਇਹ
ਬਹੁਤ ਪਿੱਛ ਹਟ ਗਿਆ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
ਅੱਜਕੱਲੁ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਪੜ੍ਹਾਈ
ਅੱਜਕੱਲੁ ਆਈਲੈਟਸ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ
ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ
ਬਹਾਨੇ ਭੇਜ ਕੇ ਸੈਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਟਿੰਗ ਦੇ
ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਗੱਲ ਹੈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ
ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਇਹੋ
ਹੀ ਮੇਰਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਨੇ
ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਰਚੇਟ ਨੌਵੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਸਾਡਾ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੇਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਇੱਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਬੋਲਣ ਤੇ ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ ਲਿਖਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਕੋਰੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਬਹੁਤ ਬੱਲੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗੀਤਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਬੋਸ਼ਕ ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਭਿਆਰ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਥਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਉਭਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਦਾਖਕ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਭਿਆਰਾਂ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਮਾਫ਼ੀਆ ਦੇ ਝੰਡੇ ਬੱਲੇ ਚਲਿਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੁਝ ਅਭਿਆਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਮੀਨ ਪਾਨੀਆਂ ਵਾਨੁਕ ਕੋਸ਼ਚੀ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਨਵੀਂ ਕਲਮ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਥਾਂ ਮਿਲਦੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਰੂਪੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਖਵਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖੀਆਂ ਸਾਰਥਕ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਫੌਨ ਕਰਕੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰਚਨਾ ਹੀ ਲਿਖ ਦਿਆ ਕਰੋ, ਉਹ ਲੜੀ ਅੱਜ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੇਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਵਿਚੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜੋ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ ਮੇਰੀਆਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਸਭ ਲਈ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਭਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹੈ, ਕੇਂਕ ਕਿਉਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਕਹਾਣੀ ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮਿਲ ਕੇ ਨਾ ਬੈਠ ਸਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਕਲਚਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੈ ਕਿਉਂ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਫਿਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਵੀ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਫੌਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਚਲੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇ ਤੁਰੰਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫੌਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੱਲ ਮੇਰੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਾ ਖਲ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੇਸਬੂਕ ਤੇ ਸ੍ਰੂ ਟਿਊਬ ਮੌਜੂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਰਚਨਾ ਲਿਖਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁਝੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਥੀ ਨਾਲ ਰੁਕ੍ਹੀ ਪਿਆ ਕਿਨਾ। ਸਾਰੇ ਗੁਨਸ਼

ਦੀਆਂ ਅਭਿਆਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਲਿਖਾਰੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਨਾਪਣਾ ਤੇਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਮਿਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਅਤਿ ਨਿਦਲਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਅਭਿਆਰ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਰਚਨਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸੇਗ ਨਾਮ ਤੇ ਫੌਟੇ ਅਸਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਪਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਚਾਟ ਮਸਾਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਰਚਨਾ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀ ਪੱਤੇਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਲੇਖਕ ਮੈਂ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਰਚਨਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿੱਥੋਂ ਮਸਾਲਾ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿਤੇ ਇਹ ਅਭਿਆਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਬੀਬੀ ਲੇਖਕਾ ਹੈ ਉਹ ਐਲੀਓਪੈਸੀ

ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ
ਪਟਿਆਲਾ

9914880392

ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਤੇ ਲੇਖ ਉਸ ਦੇ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਭੈਣ ਜੀ ਸਾਥਕ ਕੈਂਬਿਨੀਟ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਾਬਧੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਲੂਣ ਜਿੰਨਾ ਭੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਨੂੰਨ ਸਥਾਨੀ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਸੈਨ੍ਟੇ ਪੱਤੀਕਰਮ ਰੂਪੀ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੱਗੇ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਝੰਡੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਕਾਸ ਗੱਲ ਡਾਕਟਰੀ ਲਾਈਸੈਂਸ ਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਾਰੀ ਦੂਜੀਆਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਬਹੁਤ ਹਨ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੈਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸ਼ੈਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇੱਕ ਡਾਡੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਖਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਾਂ ਜੀ ਸੈਨ੍ਟੇ ਫੇਸਬੁਕ ਤੇ ਯੂਟੀਅਬ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕ ਤੇ ਲੇਖਕ ਮਿਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬੀਤੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਕੇ ਅਭਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਲਈ ਪਾਪੜ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੇਲੇ ਨੀ ਪਰ ਮੇਹਨਤ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਚਾਨੁ ਜੀਨਾਵਾਨ ਪ੍ਰਚ ਚੰਚ ਸ਼ਰਧਾ ਜੀ ਦੇ ਪੈਂਤੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਤਕ ਲਿਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਤੇ ਲੇਖਕ ਬਣ ਜਾਵੋਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਮੇਰੇ ਝੰਗੇ ਨਾਲ ਗੰਢ ਦੇ ਕੇ ਬੰਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਮੈਂ ਫੇਸ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਨੋ ਦੇਣੇ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸ ਫੌਨ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਾਬਤਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਟਸ਼ਅਪ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਚਨਾ ਭੇਜੋ ਅਥਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਪੋਗੀ। ਮੈਂ ਹੈਗਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਫੌਨ ਤੇ ਰਾਬਤਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜੀਆਂ, ਸਾਹਿਤ ਆਸ਼ਕੀ ਮੁੜੀ ਤੇ ਹੀਰ ਰਾਂਡੇ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਵਾ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਜੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੇਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਟੀ ਆਇਆ ਘਰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਬਾਪੂ ਜੀ ਅੱਜਕੱਲੁ ਕੀ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਜਵਾਬ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲਿਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਸਾਡੇ ਗਾਇਕ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣ ਦਿੱਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਅੱਜਕੱਲ ਲਿਖ ਹਾਂ ‘ਅੱਜੁੜਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਰਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਨਾ ਅਲਗਰਜੀ, ਸਿਆਲਾਂ ਦੇ ਬੱਗ ਚਾਰ ਕੇ ਨਾ ਚਾਕ ਕਹਉਂਦਾ ਫਰਜੀ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਰਾਂ ਮੰਝੀਆਂ ਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਵਿਹੜਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਆਲ ਰਿਸਤਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖ ਪ੍ਰਸੀਸ਼ਨ ਘਰ ਦੀ ਅੱਜੋਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਾਂ ਜੇ ਸਾਰਥਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਈ ਏ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਨੋਸ਼ ਨੰਦੀ, ਜੀਤੂ ਜਿਉਣਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਨ ਜੱਖਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰੋਮੀ ਘੜਾਮੇ ਵਾਲਾ ਸੈਕੜੇ ਮੇਰੇ ਚੇਲੇ ਗੀਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਾਰਤਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਤੰਤੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਛੱਪ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਡੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੇਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਲਿਖਦੀਆਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਕੱਚ ਘਰੜ ਰਹ ਪਰ ਅੱਜੋਕੀ ਮੰਡੇਰ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਾਲਤ ਰਸੇਟ ਪਾਉਂਦੀਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਟੀਆਂ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਫੌਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮੀ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਾਂ ਬੇਟੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਫੌਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਉੱਪਰ ਵਾਲਾ ਸਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੀਉਣਾ ਪਿਆ। ਕਿ ਬੀਬੀ ਜੀ ‘ਮੈਨੂੰ ਤੇਰਾ ਸ਼ਬਦ ਲੈ ਬੈਠਾ’ ਉਹ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਜਾਤੀ ਮਭਲਾ ਸੀ ਆਪਣਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਪਾਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਚਾਰ ਮੰਡਿਆਂ ਦੀ ਕਾਹਦੀ ਜੁਰੂਰ ਪੈ ਗਈ ਇਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿੱਚੇ ਜਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਕੈਨਾਂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਥਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਲਮ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਏਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਬੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਇਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਟਕੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਸਾਬੀ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਆਪਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਜੋ ਬੋਹੜਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਨਗੀਆਂ ਤੇ ਸਕੱਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਉਲਝਾਓ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਾਂ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਸਮੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜਕੱਲੁ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਥੱਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਮੇਰਿਚੇ ਹਨ ਉਥੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਇੱਕ ਕੋਠੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਣਗੁਣਾਉਣਾ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਜ਼ਰੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਅਜੋਕੇ ਮਾਪਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹੋਂਖ ਵਿੱਚ ਸਮਾਰਟ ਫੌਨ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ੋਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਜਿਨ੍ਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਕਿਉਂ ‘ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਗੀਤਕਾਰ ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਲਮ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਖੁਦ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਤਕ ਸੀਮਤ ਸਨ ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੱਤੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਜੀ ਮੰਜੇ ਦੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਫਸਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਰੁਲਦੁ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਾਡਾਗ ਤੇ ਧੁੰਮਾਂ ਮਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਨਾਲਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਨਵੇਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਦੋਆਬਾ ਐਕਸਪੈਸ, ਸਾਂਝ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਡੇਲੀ ਹਮਦਰਦ, ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬ ਟਾਇਮ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਯੂ ਕੋ, ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ ਸਾਰੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਡੇ ਵਰਲਡਾਈ ਦੇ ਹਨ। ਹਫ਼ਤਾਵਾਹੀ ਸਾਡੇ ਲੋਕ, ਪ੍ਰਤਿਨਾਮਾ, ਸਮਾਜ ਵੀਕਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੇਰਿਚੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਮੁੱਢ ਤੰਬਿਨੀਆਂ ਕਾਹਦੀ ਹੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮੈਨ ਤੋਂ ਲੰਚ ਕੋਣੀ ਜਾ ਨੇ ਰਿਨੋਵੇਗਾ।

ਮਾਝਾ ਹੱਕ ਏਥੇ ਰੱਖ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਲੰਮਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ
ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ
ਅਜਿਹਾ ਘਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਧਰਨੇ
ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੜਾਈ
ਇਕੱਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਭਾਰਤਵਾਸੀ
ਦੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਤ-
ਪਾਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਢੁੰਨ ਰੱਦ
ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਪਏ
ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ
ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕੇਂਦਰ
ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਕਾਢੁੰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਸਮਝਾ
ਰਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਤਾ ਹੁਣ ਸਭ ਸਮਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।
ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ
ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਡ ਅਤੇ ਤੇਜ਼
ਬਾਗਿਆਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਮੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ
। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਅੱਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ

ਵੀ ਵਧ ਕੜ ? ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ
ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਖੇਤੀ
ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੋਂ ਵਿੱਚ
ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ
ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਸੁਰਿਦਰ ਕੌਰ
6283188928

ਸੱਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸਬਾਪਿਤ ਹੋਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ
ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਇਹ ਸਿਆਸੀ
ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦੇ ਕੇ ਕੱਰੜਾਂ ਰੁਏ
ਕਮਾਉਂਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ
ਦੇ ਭਾਅ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ
ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਦੇਸ਼
ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਗੱਲ

ਜਨਤਾ ਹੁਣ ਸਮਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਾ
 ਨੂੰ ਬੇਵੁਕੂਰ ਸਮਝਣਾ ਬੰਦ ਕਰੇ।
 “ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਹਾਕਮਾਂ।
 ਚਾਹ ਬਣਾਉਦਿ ਨੂੰ ਤੇਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੁਭਤ ਬਿਠਾਇਆ,
 ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋੜ ਹਾਕਮਾਂ।
 ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਹਾਕਮਾਂ।
 ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਤੇ ਪਾਲੀ ਲਾਵੇ ਕਰੋਂ ਜੁਗਾਨਾ,
 ਪ੍ਰੀਅਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਦਿਸੇ ਤੈਨੂੰ ਕੋਲ ਹਾਕਮਾਂ।
 ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਹਾਕਮਾਂ।”

ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੱਖ ਰਾਂਗੂਣਵਾਲਾ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀ-ਕੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਿਟੇਨ ਦੀ ਸੰਸਦ 'ਚ ਸਾਡੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਮੱਲ੍ਹਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਨ ਸਰਵਿਸ ਆਫ਼ ਹਿਜ ਮਾਸਟਰ' ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਾਪ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨੌਜ਼ਹ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਧਰਮ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ, ਮਾਤਾ ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਰਾਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਨੌਜ਼ਹ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨਿਆ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

- ਸਤਨਾਮ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸਾ

ਬੀਜੀ ਨੇ ਉੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)
ਬੀਜੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅਪਮਾਨਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ।

ਬੀਜੀ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਗਰ ਪਰਗਨ ਕਮਲ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਕਮਲ ਕੁਟਿਆ ਇਹ ਮਿਸਤਰੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਤਾਂ ਕਮਲ ਕੁਟ ਦੇ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਅਕਲਸੀਵੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।'

ਪਾਪਾ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੰਗ ਹਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, 'ਇਹ ਵੰਡਾਂ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਫਲਾਣਾ ਫਲਾਣਾ, ਕਿਸ ਦਿਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਬੈਠਣਗੀਆਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਸੱਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋੜ ਦੇਵਾਂਗੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਪੈ ਗਈ। ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਭੋਬਣਗੇ।'

ਪਾਪਾ ਜੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਚਾਰ ਸਨ, ਵੰਡ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਮਗੜੀਏ ਹੁਣ ਅਪਣੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੀ ਟੀਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਵਕਾਰ ਕੀਤਾ,

ਪਰ ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਲੱਗ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੀਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਹਿਣਗੇ। ਪਰਗਨ ਕਦੇ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਉਧਮ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇਗਾ। ਗਿਆਨੀ ਉਧਮ ਸਿੱਖ ਕਦੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਗਿਆ, ਗਿਆਨੀ ਉਧਮ ਸਿੱਖ ਕੋਵੈਂਟੀ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਲੀਚੈਸਟਰ ਕੌਜ਼ਵੇ 'ਤੇ ਘਰ ਖਰੀਦਿਆ।

ਉਹ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜਾ ਪਾਪਾ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਹਰਨੈਲ ਲੇਨ ਪੱਥੀ ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਲੜਕਾ ਲਿਚੈਸਟਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੱਖ ਨਿਕਮਤ ਕੁਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਉਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਉਧਮ ਸਿੱਖ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਉਮੇ ਅਤੇ ਘੰਟੇ 'ਤੇ ਖੁਦ ਦੀ ਕਥਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚੀਆਂ ਲੰਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ

ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਧੀਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹਰ ਜਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਚ੍ਚ ਅਤੇ ਨਿਮਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਿਦ ਸਿੱਖ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਦੇ ਪਦ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਰਵੀਦਾਸ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਹਨ। ਲੁਬਾਣਾ ਸੰਗਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਦੋਂ ਦੇ ਚਲੇ, ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਵੰਡ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੀਜੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਤ ਦੀ ਬੱਸ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਝਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਗਲਤ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਉਹ ਰਾਮਗੜੀਆ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਮਗੜੀਆ ਵਜੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ।

ਅਧਿਆਏ ਬਿਆਲੀ

ਫੌਜੀ ਗਿਆਨੀ (ਆਰਮੀ ਸੈਪਲਿਨ)

ਰਾਮਗੜੀਆ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤ, ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ) ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੱਦ ਰਾਮਗੜੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੀਜੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਤ ਦੀ ਬੱਸ ਰਾਮਗੜੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਦੀ ਕਾਮਰੇਡ ਸਨ। ਉਹ ਸਕਤੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਜਮੈਲ ਦਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਇਸ ਹਿਆਬ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਘਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ।

(ਚਲਾ)

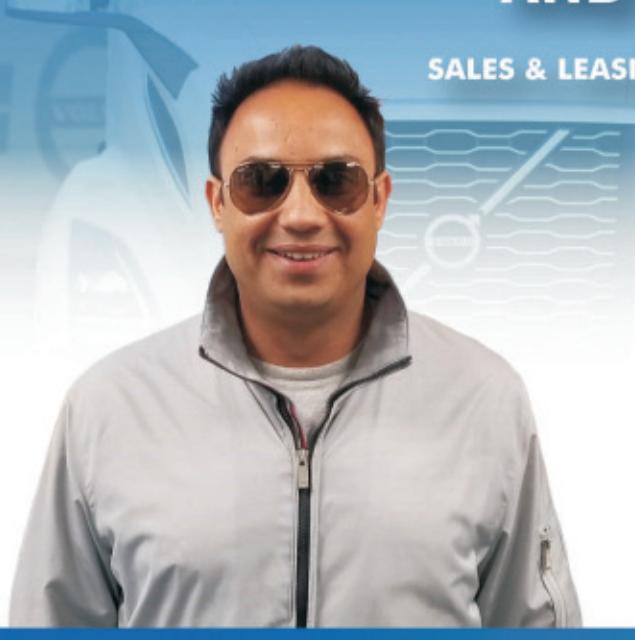

DIXON

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੇ, ਆਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਹਾਈਨੈਨ੍ਸ ਦੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES
Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573
hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8555 Pedrick Rd Dixon, CA

ਚਿਹਰਾ ਸਾਡੇ ਵਿਆਕਤੀਤਵ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਬੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਮੁਜਸ਼ਮਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਸਮਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਹੀ ਨੂਰ ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਨੂਰ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਆਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਲਿਆਕਤ ਰੱਖੀਏ। ਕਦੇ ਨੰਗੇ ਚਿਹਰੇ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਹਿਆਕਤ ਰੱਖੀਏ।

ਕਿੰਨੇ ਜਾਲਮ ਤੇ ਹੈਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਜੋ ਚਹਿਕਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਾਬ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ, ਕਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਸਲ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ, ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਮਾਰ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਤਾਅ ਉਮਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰੈਂਡ ਤੇ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਾਥੇ ਹੇਠ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਨੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਵੀ ਮਾਰਦੇ ਨੇ... ਰਾਤੀਂ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਤੁਰਕ ਕੇ ਉਠਦੇ ਨੇ...

ਉਂਝ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਨੈਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੈਣਾਂ ਨਾਲ ਨੈਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਂਗ ਇਕੱਲੇ ਨੈਣ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਸ਼ਗਾਰਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੁਝ ਕੁ

ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਬੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਮੁਜਸ਼ਮਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਸਮਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਹੀ ਨੂਰ ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਨੂਰ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਆਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਲਿਆਕਤ ਰੱਖੀਏ। ਕਿਸੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਸਿਰਲਣਹਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਤੇ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਿਹਲੇ ਬਹੁ ਕੇ ਘੜਦਾ ਹੋਵੇਗਾ... ਅੱਖਾਂ, ਕੰਨ, ਨੱਕ, ਹੌਠ ਸਭ ਅੰਗ ਬੜੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਜੜਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਿਸੇ ਚਿਹਰੇ 'ਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਜਲੌਅ ਹੁੰਦਾ, ਨਵਾਬੀ ਠਾਠ ਹੁੰਦਾ, ਇਕ ਅਦੂਤੀ ਚਮਕ ਹੁੰਦੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਕ ਅੱਖ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਏਨਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਜਣਾ-

ਮਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਚਿਹਰੇ

ਖਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਹੋਹ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਧ ਕੰਬਦੇ ਹਨ। ਕਹਿਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਖੱਬੀ-ਖਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਘਦੇ। ਪਰ ਅਜੇਕੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਘੱਟ, ਮਖੰਟੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮਖੰਟਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਜਾਈਦਾ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲ ਆਈਦਾ।

ਬੋੜੀ-ਬਹੁਤੀ ਤਾਂ ਲਿਆਕਤ ਰੱਖੀਏ। ਕਦੇ ਨੰਗੇ ਚਿਹਰੇ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਹਿਆਕਤ ਰੱਖੀਏ!

ਕਿੰਨੇ ਜਾਲਮ ਤੇ ਹੈਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਜੋ ਚਹਿਕਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਾਬ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ, ਕਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਸਲ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ, ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਮਾਰ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ। ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਤਾਅ ਉਮਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰੈਂਡ ਤੇ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਾਥੇ ਹੇਠ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਨੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਵੀ ਮਾਰਦੇ ਨੇ... ਰਾਤੀਂ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਤੁਰਕ ਕੇ ਉਠਦੇ ਨੇ...

ਉਂਝ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਨੈਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੈਣਾਂ ਨਾਲ ਨੈਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਂਗ ਇਕੱਲੇ ਨੈਣ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਸ਼ਗਾਰਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੁਝ ਕੁ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਵਿਰਕ

ਨੈਣ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਅੱਖੀਆਂ ਨੀਲੇ ਤੇ ਕੁਝ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਨਿਰੰਤਰ ਚਮਕ ਹੁੰਦੀ, ਕੁਝ 'ਚ ਹੋਹ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਸੁਹਜ ਬੜਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਅੱਖ 'ਚੋਂ ਰੋਗਿਸਤਾਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ। ਅੱਖਰੂ ਸੁੱਕ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਨੈਣ ਹਰ ਪਲ ਭਰੋ-ਭਰੋ

ਲੱਗਦੇ। ਕੁਝ ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਉਣ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਅੱਖ 'ਚੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਝਲਕਦੀ, ਅਜਿਹੀ ਅੱਖ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਖਦੀ ਹੈ।

ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਅੱਖ ਆਮ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਲਾ ਦੀ ਕਦਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਹੌਠ, ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਚਿਹਰਾਂ ਉਪਜਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਅੱਜਾਂ ਚੇ ਵੀ ਸੁੱਕਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਫਲੀ ਮੁਸਕਾਨ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਮੌਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਹੱਸਦੇ, ਮੁਸਕਗਉਂਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਸੂਮ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵੱਲ ਸਭ ਖਿੱਚੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਗੋਲ-ਮੁਟੋਲ ਜਿਗਾ, ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਅਨਭੋਲ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਲੰਮਾ ਤੇ ਕੋਈ ਰੁਖਾ ਜਿਹਾ, ਬਹਾਰਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸੁੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਪੇਸ਼ਕਾਨ ਜਿਹਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹਾ ਗੰਹਿਦਾ ਤੇ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਪਰਛਾਵਿਆਂ 'ਚ ਪਿਆਇਆ ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ, ਗਲਤਾਨ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਚਿਹਰਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸੁਰਤਾਂ, ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ, ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਦਹਿਲੀਜ਼ਾਂ/ਜੂਹਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਂਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਸੁਫਰ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ... ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਚ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਤਾਂ ਗੁਮਨਾਮੀ ਦੇ ਹਨਰੀਆਂ 'ਚ ਭਟਕਦੇ ਅਤੀਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ, ਲੋਕ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ... ਕੋਈ ਸੁਪਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਮਿੱਟ ਫਾਪ ਛੱਡਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚੇ ਅਕਸਰ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਗੰਹਿਦਾ ਹੈ, ਚਰਚਾ ਚਲਦੀ ਏਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਚਿਹਰੇ ਤਾਂ ਗੁਮਨਾਮੀ ਦੇ ਹਨਰੀਆਂ 'ਚ ਭਟਕਦੇ ਅਤੀਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਵਾਰ ਸੂਰਤ ਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸੀਰਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੂਰਤ ਅਤੇ ਸੀਰਤ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬੂਬਸੂਰਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Travel for Less Inc.

SPECIALIZED IN DISCOUNT FARES WORLDWIDE
INDIA | PAKISTAN | EUROPE

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆਂ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾ ਲਭ ਰਹੇ ਹੋ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੀਟ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਦਿਕਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਲ ਜਰੂਰ ਕਰੋ ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਵੱਡੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

Best deals on major airlines like

CST NO : 2031914-40

8th time in a row
2016 Best of Fremont Award
CALL US TO GET BEST RATES FOR
YOUR AIR TICKETS TO INDIA AND
WORLDWIDE.

Serving the Bay Area Since 1996
32116-Alvarado Blvd. Union City, CA-94587
Email: info@travelforlessinc.com

CALL 510-791-3300 Book online 24x7 @ www.Letsflyhome.com

We have moved to

Valley Real Estate

Center's

- 1). 1415 W Anderson Stockton,
\$4,900,000.
 a). 4.5 Acre Lot, include 15000 Square foot warehouse with 10 loading dock, 2000 square foot office.
 b). Two bay truck repair shop.

- 2). 1801 E Dr martin luther king jr Blvd, Stockton, CA 95205 APN 155-140-15. Offered at \$4,399,000. Almost 10 acres paved truck parking with approximately \$32000 monthly income.

- 3). 1943 E Fremont St, 1924 E park St and 1850 E Oak St Stockton CA 95205, Total 8 APN number, one lot, 7.56 acres paved truck parking.Offered at \$3,000,000.

Valley Real Estate Center

Realtor DRE 01922089

209.956.1000

gbsingh84@gmail.com

68 E 11th St Ste 109
Tracy, CA 95376

Ranjit Singh

Steele Insurance Agency

Broker DRE 0H78402

408.355.5700

rsingh@siainc.net

17900 Murphy Pkwy
Lathrop, CA 95330

Sell & Buy | Residential | Commercial | Management